

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PRÁVNICKÁ FAKULTA

MICHAL ČERNÝ

OCHRANA PRÁV A PRÁVNÍCH ZÁJMŮ
ČESKÝCH NEBO SLOVENSKÝCH OSOB
PŘI MEZINÁRODNÍCH ZÁPÍSECH
OZNAČENÍ PŮVODU NEBO
ZEMĚPISNÝCH OZNAČENÍ.

RIGORÓZNÍ PRÁCE

OLOMOUC 2022

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem rigorózní práci na téma *Ochrana práv a právních zájmů českých nebo slovenských osob při mezinárodních zápisech označení původu nebo zeměpisných označení* zpracoval samostatně a citoval všechny použité zdroje. Dále prohlašuji, že text této práce včetně poznámek pod čarou má 276601 znaků včetně mezer.¹

V Prostějově dne 17.8.2022

Michal Černý Ph.D.

¹ informace vychází z Apple Pages. Microsoft Word zobrazuje 290003 znaků s mezerami

*Tato práce je věnována všem,
kteří mi byli zdrojem
inspirace a víry
při jejím zpracování i dávno před ním.*

*Zejména je věnována
Lence, Valentince a Lukáškoví,
mým rodičům, mému bratrovi a také i.m. mé babičce.*

[Obsah]

Prohlášení	2
-------------------	----------

[Obsah]	4
----------------	----------

Abstrakt	9
Klíčová slova	9
Abstract	9
Key words	9

Seznam zkratk	10
----------------------	-----------

Úředně zavedené zkratky	10
Vlastní zkratky autora	10

1. Úvod rigorózní práce	12
--------------------------------	-----------

1.1. Východiska, vymezení cíle a tématu práce	12
1.2. Časové, obsahové a územní vymezení textu	12
1.3. Zhodnocení dosavadního zpracování tématu	13
1.4. Charakteristika použitých zdrojů a jejich hodnocení	13
1.5. Zdůvodnění použité metody	13
1.6. Definice hypotéz a výzkumných otázek	13
1.7. Vysvětlení členění práce (a odkaz na obsah)	14
1.8. Návrhy na další výzkum	14
1.9. Varia	14

2. Všeobecně k ochraně označení původu a zeměpisných označení v Evropě	15
---	-----------

2.1. Úvod a historický exkurs	15
2.2. Změny v mezinárodním systému ochrany označení v důsledku Ženevského aktu	17
2.2.1. Lisabonský systém a jeho teritoriální dosah	17
2.2.2. Ženevský akt Lisabonské dohody o označení původu a zeměpisných označení	17
2.2.2.1. Obecně ke vstupu Ženevského aktu v platnost	17
2.2.2.2. Současný územní dopad Ženevského aktu a pravděpodobné budoucí rozšiřování	18
2.2.3. Ženevský akt - mezinárodní ochrana označení původu a zeměpisných označení	19
2.2.4. Nové možnosti podávání žádostí o mezinárodní zápis	20
2.2.5. Členství mezinárodních organizací v Ženevském aktu	21
2.2.6. Možnost výhrady prodloužených lhůt	21
2.2.7. Poplatky WIPO/OMPI	21
2.2.7.1. Běžné poplatky podle Poplatkového řádu	21
2.2.7.2. Individuální poplatky smluvním státům	22
2.2.8. Vztahy mezi signatáři různých znění Lisabonské dohody	22

3. Právní úprava Evropské unie související s jejím členstvím v mezinárodním systému ochrany označení původu a zeměpisných označení	24
---	-----------

3.1. Předmět Nařízení (EU) 2019/1753 [čl.1&2].....	24
3.1.1. Unijní systémy ochrany označení	24
3.1.2. Označení aromatizovaných vín	24
3.1.3. Terminologie užívaná Nařízením (EU) 2019/1753 a jeho dosah	24
3.2. Evropská unie zastupuje členské státy u Mezinárodního úřadu Světové organizace duševního vlastnictví ve věcech mezinárodního zápisu označení původu a zeměpisných označení [čl.2]	25
3.2.1. Úvodem	25
3.2.2. Žádost o mezinárodní zápis označení výrobku (vína, zemědělského výrobku nebo potravin či lihoviny) pocházející z členského státu [čl.2]	25
3.3. Zrušení mezinárodního zápisu označení výrobku (zemědělského v. nebo potravin, vína nebo lihoviny) pocházejícího z členského státu [čl.3].....	26
3.4. K dosažení souladu mezi unijním právem a národními řády i bez formální harmonizace práva a možnost volby členského státu do 24.11.2022 [čl.11]	27
3.4.1. Obecně k přechodným pravidlům	27
3.4.2. Již unijně chráněné označení (vína, zemědělského výrobku či potravin vč. aromatizovaného vína, lihoviny) - volba změny obsahu mezinárodního zápisu nebo jeho zrušení [čl.11(1)]	28
3.4.3. Volba podřízení se postupu podle nařízení spadajícího do unijního systému ochrany nebo zrušení mezinárodního zápisu (národní označení vína, zemědělského výrobku či potravin, lihoviny) [čl.11(2)]	29
3.4.3.1. Postupy pro označení zemědělských výrobků a potravin, vín a lihovin obecně	29
3.4.3.2. Zvláštní důsledky pro mezinárodní zápis označení lihovin	30
3.4.3.3. K mezinárodní ochraně aromatizovaných vín	30
3.4.4. Mezinárodní zápis označení ostatních výrobků - řemeslných, průmyslových, surovin a minerálních vod - povinnost požádat Komisi o předchozí stanovisko [čl.11(3)]	31
3.5. Přechodné zachování ochrany označení původu výrobků pocházejících z třetích zemí zapsaných dle Lisabonské dohody [čl.12].....	32
3.5.1. Zachování mezinárodní ochrany jako „vnitrostátní ochrany“ označení pocházejícího z třetí země v členském státě, pokud ochrana vznikla podle Lisabonské dohody před dnem, kdy se EU stala stranou ŽA	33
3.5.2. Nahrazení účinků mez.zápisu v členských státech unijní ochranou (účinky mez.zápisu v EU)	34
3.5.3. Řešení pro označení produktů pocházejících z třetích zemí, pokud došlo k mezinárodnímu zápisu po dni, kdy se EU stala smluvní stranou Ženevského aktu	34
3.6. Postupy pro přiznání či odmítnutí účinků mezinárodních zápisů dle Ženevského aktu v Evropské unii [čl.4-7]	35
3.6.1. Obecně	35
3.6.2. Zveřejnění nové žádosti o mezinárodní ochranu z třetích zemí v EU [čl.4]	35
3.6.3. Posouzení každé žádosti o mezinárodní zápis Komisí EU [čl.5]	36
3.6.4. Námitky a námitkové řízení [čl.6]	37
3.6.4.1. Aktivní legitimace k podání námitek	37
3.6.4.2. Námitková lhůta a jazyk námitek	37
3.6.4.3. Obecně o subjektivních právech jako námitkových důvodech ve smyslu Nařízení (EU) 2019/175338	
3.6.4.4. Druhový charakter názvu	38
3.6.4.5. Nezpůsobilý výrobek s označením přihlášeným k mezinárodnímu zápisu	39
3.6.4.6. Nesplnění definičních podmínek označení původu nebo zeměpisného označení	40
3.6.4.7. Homonymita mladšího označení se starším evropským chráněným označením	41
3.6.4.8. Námitka spočívající v existenci starší ochranné známky chráněné v EU nebo v některém členském státě	42
3.6.4.9. Ohrožení existence produktů uváděných po právu na trh EU v posledních 5 letech	43

3.6.4.10. Shoda označení s názvem odrůdy rostlin nebo plemene zvířat spojená s rizikem omylu spotřebitele ohledně skutečného původu výrobku	44
3.6.4.10.1. Shoda názvu a riziko omylu o skutečném původu výrobku	44
3.6.4.10.2. Ochrana názvů nových odrůd rostlin	44
3.6.4.10.3. Ochrana názvů plemen zvířat obecně a regulace plemenitby hospodářských zvířat	45
3.6.4.10.4. Ochrana názvů plemen zvířat - samoregulace názvů plemen zvířat v zájmových chovech	46
3.6.4.10.5. Název plemene v názvu národně chráněného označení (o. původu nebo zeměpisného o.)	49
3.6.4.10.6. Název plemene v názvu již unijně chráněného označení (o. původu nebo zeměpisného o.)	49
3.6.4.10.7. Název plemene zapsaný na Seznam nehmotného kulturního dědictví UNESCO	50
3.6.4.10.8. Dílčí závěr	50
3.6.5. Rozhodnutí ve věcech ochrany (názvů označení původu / zeměpisných označení) v Evropské unii (účinků mezinárodního zápisu označení v EU) [čl.7]	50
3.6.6. Vztah k ochranným známkám	51
3.6.6.1. Obecně ke střetům označení a známek	51
3.6.6.2. Starší známka se zvláštní pověstí a proslulostí a mladší označení	51
3.6.6.3. Starší známka bez zvláštní pověstí a proslulostí a mladší označení	51
3.6.6.4. Starší označení a mladší známka	52
3.7. Užívání označení chráněných mezinárodním zápisem v EU [čl.8]	52
3.8. Prohlášení neplatnosti účinků zeměpisných označení třetích zemí, která jsou zapsána v mezinárodním rejstříku, v Evropské unii a zpětvzetí takového prohlášení [čl.9]	53
3.9. Sady označení původu a zeměpisných označení EU k mezinárodní ochraně podle Ženevského aktu	54
3.9.1. Úvodem	54
3.9.2. Prováděcí rozhodnutí Komise k mezinárodní ochraně některých evropsko-unijních označení výrobků (zemědělských výrobků a potravin, vín, lihovin, aromatizovaných vinných produktů) z členských států EU	54
3.9.2.1. Obecně k procedurám v rámci Evropské unie ve věcech mezinárodních zápisů	54
3.9.2.2. Označení produktů z členských států EU k mezinárodnímu zápisu v roce 2021	55
3.9.2.3. Označení produktů z členských států EU k mezinárodnímu zápisu v roce 2022	57
3.9.3. Dílčí závěr kapitoly	58
3.10. Poskytnutá ochrana označení z třetích zemí mezinárodním zápisem pro EU	59
3.10.1. Kampot Pepper	59
3.10.2. Praxe uplatňování námitek u Komise	59

4. Samostatné přistoupení členských států EU k Ženevskému aktu, druhá žaloba Komise na Radu a očekávané změny pro futuro

61

4.1. Členské státy EU (CZ/SK) na cestě k Ženevskému aktu	61
4.2. Žaloba Komise na Radu u Soudního dvora (C-24/20)	61
4.3. Na cestě k unijní ochraně GI řemeslných a průmyslových výrobků	63
4.3.1. Návrh GICIPR [COM(2022) 174 final]	63
4.3.2. Návrh definice řemeslných a průmyslových výrobků	64
4.3.3. Základní prvky navrženého systému GICIP	64
4.3.4. Varia	65

5. Právní úprava OP/ZO v České republice

66

5.1. Právní nástupnictví České republiky po ČSFR	66
5.2. Přistoupení České republiky k Ženevskému aktu	66

5.3. Novelizace zákona č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení zákonem č. 215/2022 Sb.	67
5.3.1. Obecně o změnách v ustanoveních regulujících mezinárodní zápis (§§ 16 a 17 ZOPZO)	67
5.3.1.1. Obecný úvod - shrnutí dosavadního stavu a důvodů	67
5.3.1.2. Změny v ustanoveních §§ 16 a 17 provedené zákonem 215/2022 Sb.	68
5.3.1.3. Význam kategorizace výrobku pro postup Úřadu po oznámení mezinárodního zápisu	68
5.3.1.4. Postupy pro označení nezemědělských výrobků	69
5.3.1.5. Odůvodněná výhrada proti oznámenému mezinárodnímu zápisu	69
5.3.1.6. Nesplnění tuzemských definičních podmínek oznámeného označení mezinárodně zapsaného	70
5.3.2. Povinnosti v tuzemsku zapsaných uživatelů označení zemědělských výrobků a potravin nebo vinařských výrobků, pokud je stávající zápis v národním rejstříku založen na rozhodnutí národního orgánu (a ex lege výmaz z národního rejstříku)	71
5.3.2.1. Adresáti povinnosti - zapsaní žadatelé označení zemědělských výrobků a potravin, vína a lihovin	71
5.3.2.2. Povinnost podání žádosti o unijní ochranu (a ex lege výmaz z národního rejstříku)	72
5.3.2.3. Možnost podání žádosti o mezinárodní ochranu (konverze z Lisabonské ochrany na Ženevskou ochranu)	73
5.3.3. Žádost o mezinárodní zápis označení výrobku pocházejícího z České republiky	73
5.3.3.1. Aktivní legitimace k podání žádosti	73
5.3.3.2. Žádost o mezinárodní zápis označení zemědělského výrobku nebo potraviny, vína nebo lihoviny	74
5.3.3.3. Žádost o mezinárodní zápis označení jiného výrobku než zemědělského výrobku nebo potraviny, vína nebo lihoviny	75
5.3.3.4. Zapomenuté nebo otázky vyvolávající instituty - správní poplatek (u zeměpisného označení), přímé podání žádosti o mezinárodní zápis, otázka shodnosti ve vztahu ke klamavé domněnce o skutečném původu zboží)	75
5.3.3.4.1. Žádost o mezinárodní zápis zeměpisného označení - správní poplatek	75
5.3.3.4.2. Přímé podání žádosti o mezinárodní zápis uživatelem označení	76
5.3.3.4.3. Otázka shodnosti ve vztahu ke klamné domněnce o původu zboží	77
5.3.3.5. Nemožnost ochrany označení služby mezinárodním zápisem	78
5.4. Zápis označení zahraničního výrobku do tuzemského rejstříku (a z něj vyplývající poskytnutí tuzemské ochrany)	78
5.4.1. K tuzemskému zápisu označení zahraničního výrobku	78
5.4.2. Kusá úprava institutů umožňujících aktivní ochranu zájmů tuzemských subjektů	80
5.5. Varia národní úpravy	80
5.5.1. Absence specifikace	80
5.5.2. Absence úpravy námitek proti poskytnutím účinků mezinárodního zápisu v ČR	80
5.5.3. Absence přechodné vnitrostátní ochrany	81
6. Právní úprava OP/ZO na Slovensku	83
6.1. Obecně ke slovenské úpravě označení původu a zeměpisných označení	83
6.2. Klíčová nová ustanovení slovenského zákona.....	83
6.2.1. Obecně o novelizaci ZOPVZOV zákonem 83/2021 Z.z.	83
6.2.2. Specifikace výrobku	84
6.2.3. Přechodná vnitrostátní ochrana	84
6.3. Ochrana označení zahraničních výrobků na Slovensku	85
6.3.1. Vázanost Slovenska Lisabonskou dohodou a úprava mezinárodního zápisu ve slovenském zákoně	85
6.3.2. Zápis označení zahraničního výrobku do slovenského rejstříku	86
6.3.3. Správní poplatky placené ÚPV (SR)	86

6.3.4. Mezinárodní zápis označení slovenského výrobku	87
6.3.5. Poskytnutí účinků mezinárodního zápisu	87
6.4. Námitky	88
7. Závěr	89
7.1. Obecně	89
7.2. Ke změně mezinárodního zápisu spočívající v aktualizované informaci o domácí ochraně, o kterou se opírá mezinárodní zápis	89
7.2.1. Rekapitulace vstupních informací	89
7.2.2. Označení způsobilá ke konverzi údaje o ochraně v zemi původu v mezinárodním rejstříku	89
7.2.3. K možnosti požádat o unijní zápis dosud jen národně chráněných označení ZVP, vín nebo lihovin	90
7.2.4. Řemeslné a průmyslové výrobky	90
7.3. Globální hodnocení unijního systému ochrany označení zeměpisného původu	91
7.4. Podrobněji k odlišnostem unijní úpravy a národních úprav.....	92
7.4.1. Obrana legitimních zájmů a práv oprávněných proti poskytnutí účinků mezinárodního zápisu - srovnání unijní a české úpravy	92
7.4.2. Poplatek za podání žádosti o mezinárodní zápis	92
7.4.3. Přímá žádost o mezinárodní zápis	92
7.4.4. Odlišné charaktery unijní a české národní úpravy - zamýšlená dočasnost národní úpravy?	93
7.4.5. Vypuštění institutu specifikace z české úpravy místo jejího plného zavedení - oproti obecnému zavedení v SR	94
7.4.6. Přechodná vnitrostátní ochrana - odlišné přístupy v ČR a SR	94
Použité zdroje	95
Monografie	95
Odborné články a příspěvky ve sbornících.....	95
Odborné články na elektronických portálech.....	97
Právní předpisy	97
Rozhodnutí a stanoviska Soudního dvora EU, žaloby a stanoviska Generálního advokáta EU	98
Úřední věstníky nebo rejstříky a databáze údajů z nich	98
Legislativní návrhy aktů EU	99
Právní předpisy zrušené	99
Ostatní zdroje	99

Abstrakt

Práce se zabývá změnami v právu označení původu a zeměpisných označení v souvislosti s přistoupením Evropské unie k Ženevskému aktu Lisabonské dohody o ochraně označení původu a zeměpisných označení. Analyzuje právní postupy poskytnutí účinků mezinárodního zápisu označení výrobku pocházejícího z třetí země v Evropské unii. Také řeší podmínky samostatného přistoupení členského státu Evropské unie k Ženevskému aktu. Konečně řeší vnitrostátní provádění Ženevského aktu (a Lisabonské dohody) členským státem (ČR/SR).

Klíčová slova

Česko, členský stát, Evropská unie, Lisabonská dohoda o ochraně označení původu a o jejich mezinárodním zápisu, mezinárodní zápis (ochrana), Nařízení (EU) 2019/153, označení původu, Slovensko, třetí země, zeměpisné označení, Ženevský akt Lisabonské dohody o ochraně označení původu a zeměpisných označení.

Abstract

The book deals with changes in the law of designations of origin and geographical indications in connection with the accession of the European Union to the Geneva Act of the Lisbon Agreement on the protection of designations of origin and geographical indications. In particular, it analyzes the legal procedures for granting the effects of an international registration of a designation of a product originating in a third country in the European Union. It also addresses the conditions for the independent accession of a Member State of the European Union to the Geneva Act. Finally, it deals with the national implementation of the Geneva Act (and the Lisbon Agreement) by a member state (CR/SR).

Keywords

Appellation of origin, Czechia, designations of origin, European Union, Geneva Act of the Lisbon Agreement on Protection of Appellations of Origin and Geographical Indications, geographical indication, international registration (protection), Lisbon Agreement on protection of appellations of origin and their international registration, member State, Regulation (EU) 2019/1753, Slovakia, third country.

Seznam zkratek

Úředně zavedené zkratky

AO	Appellation of origin (Označení původu) - zkratka používaná WIPO/OMPI na základě Lisabonské dohody o ochraně označení původu a o jejich mezinárodním zápisu
ČR	Česká republika
ČSFR	Česká a Slovenská federativní republika (právní předchůdce ČR)
EHP	Evropský hospodářský prostor
EU	Evropská unie
EUTMR	Nařízení (EU) 2017/1001 o ochranné známce Evropské unie
GI	Geographical Indication (Zeměpisné označení) - zkratka používaná WIPO/OMPI na základě Ženevského aktu k Lisabonské dohodě o ochraně označení původu a zeměpisných označení; dále také na základě terminologie dohody TRIPS; konečně také Evropskou unií pro zeměpisné označení lihovin podle Nařízení (EU) 2019/787
CHOP	Chráněné označení původu
OAPI	Organisation Africaine de la Propriété Intellectuelle
CHZO	Chráněné zeměpisné označení
PDO	Protected Designation of Origin - anglický jazykový ekvivalent CHOP - zkratka používaná Evropskou unií pro chráněná označení původu dle Nařízení (EU) 1151/2012 nebo dle Nařízení (EU) 1308/2013, a to zejména v aktech Komise vydaných na podkladě některého z těchto nařízení
PGI	Protected Geographical Indication - anglický jazykový ekvivalent CHZO - zkratka používaná Evropskou unií pro chráněná zeměpisná označení dle Nařízení (EU) 1151/2012 nebo dle Nařízení (EU) 1308/2013, a to zejména v aktech Komise vydaných na podkladě některého z těchto nařízení
SR	Slovenská republika
WIPO/OMPI	Světová organizace duševního vlastnictví (World Intellectual Property Organisation / Organisation Mondiale de la Propriete Intellectuelle)
ZO	Zeměpisné označení

Vlastní zkratky autora

BDL	Bulletin du Systeme de Lisbonne Les Appellations d'Origine et Indications Géographiques
BLAO	Bulletin Les Appellations d`Origine
EP	Evropský parlament
N(EU)1151/2012	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012 ze dne 21. listopadu 2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin

N(EU)1308/2013	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007
N(EU)2019/787	Nařízení (EU) 2019/787 o definici, popisu, obchodní úpravě a označování lihovin, používání názvů lihovin v obchodní úpravě a při označování jiných potravin, ochraně zeměpisných označení lihovin, používání lihu a destilátů zemědělského původu při výrobě alkoholických nápojů a o zrušení nařízení (ES) č. 110/2008
N(EU)2019/1753	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1753 ze dne 23. října 2019 o opatřeních Unie po jejím přistoupení k Ženevskému aktu Lisabonské dohody o označení původu a zeměpisných označeních
SPŘLDŽA	Společný prováděcí řád Lisabonské dohody a Ženevského aktu
ZOPVZOV	Zákon č. 469/2003 Z.z., o označeniach pôvodu výrobkov a zemepisných označeniach výrobkov ...
ZOPVZOV21	Zákon č. 469/2003 Z.z., o označeniach pôvodu výrobkov a zemepisných označeniach výrobkov ..., ve znění zákona č. 83/2021 Z.z.
ZOPZO	Zákon č. 452/2001 Sb. o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele
ZOPZO22	Zákon č. 452/2001 Sb. o ochraně označení původu a zeměpisných označení, ve znění zákona č. 215/2022 Sb.
ZVP	Zemědělské výrobky a potraviny (v rozsahu vymezeném dle N(EU)1151/2012)
ŽA	Ženevský akt Lisabonské dohody o označení původu a zeměpisných označeních

1. Úvod rigorózní práce

1.1. Východiska, vymezení cíle a tématu práce

Každý výrobce produktů má právo svobodně podnikat a přirozeně dosahovat co nejlepší tržní pozice a hospodářských výsledků. Může k tomu využít právem upravené nástroje a jejich pomocí usilovat o dosažení vhodného způsobu ochrany. Mezi takové nástroje patří jak označení původu a zeměpisné označení, tak i jiné prostředky ochrany legitimních zájmů.

V prosazení ochrany označení původu nebo zeměpisného označení pro vyráběné produkty lze spatřovat aktivní nástroje prosazení. Protože má právo označení zeměpisného původu teritoriální povahu, obdobnou povahu mají také instituty umožňující dosáhnout také přeshraniční účinky ochrany - nad rámec teritoria, pro které je označení chráněno.

Účelu udržení tržní pozice ovšem slouží také jiné nástroje, umožňující témuž výrobcí bránit poskytnutí ochrany jiným označením, která by mu mohla omezit jeho podnikání v důsledku vzniku právní překážky - označovat zboží tak jako dosud nebo dokonce jej vůbec uvádět na trh. Tyto jiné nástroje tedy slouží k ochraně legitimních zájmů producenta a jsou jimi zejména námitky.

Tato práce se zabývá instituty, které umožňují prosadit právo cestou mezinárodního zápisu nebo naopak v legitimním zájmu bránit poskytnutí účinků mezinárodního zápisu označení pocházejícího z jiného teritoria. Souvisí tedy specificky obchodem, a to jak s obchodem na Jednotném vnitřním trhu EU, tak i s obchodem mezi EU a třetími zeměmi.

V posledních letech totiž dochází k zásadní změně v právu označení zeměpisného původu, a to v důsledku uzavření Ženevského aktu Lisabonské dohody o označeních původu a zeměpisných označení. Tento akt by měl přinést větší atraktivitu zápisného systému *sui generis* a zvýšit tak počet států, které tento mezinárodní systém přijmou. Záměrem je zatraktivnit lisabonský systém i pro země, které ve svých zákonodárstvích dávají přednost ochranným známkám (ve smyslu zeměpisných označení dle Dohody TRIPS).²

Téma této práce bylo zvoleno dle předmětu výzkumu. Klíčovým hlediskem zkoumání je to, zda-li jsou odpovídajícím způsobem chráněny zájmy českých (či slovenských) producentů výrobků, jimž lze poskytnout chráněné označení. Jde jak o zkoumání institutů umožňujících rozšíření národní (regionální) ochrany mezinárodním zápisem, tak také na instituty umožňující bránit práva producentů nebo osob oprávněných z jiných práv nebo legitimních právních zájmů proti poskytnutí účinků mezinárodního zápisu (nebo národního zápisu v ČR/SR). Prosazením práv se tedy budeme zabývat pouze v takto omezeném významu.³

1.2. Časové, obsahové a územní vymezení textu

Tato práce se zabývá obdobím počínající rokem 2015 (přijetí Ženevského aktu), soustředí se však na období počínající 26.02.2020 (vstup Ženevského aktu v platnost) se zvláštním zřetelem na právní stav po 06.08.2022 (účinnost zákona 215/2022 Sb.).

² vzájemné vztahy odlišných přístupů a systémů vysvětluje např. O'CONNOR, Bernard. *The Law of Geographical Indications*. London : Cameron May, 2007. S. 50-66; nebo dále také GANJEE, Dev. *Relocating the Law of Geographical Indications*. Cambridge : Cambridge University Press, 2012. S. 21 a násl. (všeobecně), S. 183 a násl. (k Dohodě TRIPS)

³ více významy *prosazení* v právu označení zeměpisného původu jsem se zabýval např. ČERNÝ, Michal. *Prosazení a jeho význam v právu označení zeměpisného původu*. In *Košické dni súkromného práva. Pocta profesorovi Vojčíkovi. (MOLNÁR, Peter - KOLVEKOVÁ, Viktória - KUŠNÍRIKOVÁ, Miroslava - ROMANOVÁ, Renáta - MACKO, Lukáš. eds.)* Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, 2022. ISBN 978-80-8129-138-8 (print). S. 365-381

Z hlediska územního vymezení se tato práce zabývá právem Evropské unie, a dále také národními úpravami členského státu - ČR/SR. Obsahově se tato práce soustředí na právní předpisy označení původu a zeměpisných označení.

1.3. Zhodnocení dosavadního zpracování tématu

Zvolené téma považuji za vysoce aktuální, neboť [N\(EU\)2019/1753](#) obsahuje adaptační lhůtu), která končí 24.11.2022. Toto téma je až na ojedinělé publikační počiny stranou zájmu odborné veřejnosti, zřejmě i pro malou aktivitu oprávněných uživatelů chráněných označení v ČR i SR. [N\(EU\)2019/1753](#) nebyla věnována zásadní publikační pozornost - s výjimkou autora této práce. Český adaptační zákon č. 215/2022 Sb. nabył účinnosti k 06.08.2022, oprávnění uživatelé však mají možnost volby dle čl. II cit.zák. Rovněž na Slovensku nebyla odbornou veřejností věnována zásadní publikační pozornost zákonu 83/2021 Z.z., který představuje adaptační předpis pro slovenskou úpravu.

1.4. Charakteristika použitých zdrojů a jejich hodnocení

Při zpracování této práce vycházím jak ze svých vlastních děl, tak také z ojedinělých aktuálních publikačních výstupů zahraničních autorů (Zappalaglio, Calboli - Loon, Schiavetti), resp. zásadních děl vydaných před vstupem Ženevského aktu v platnost (z tuzemských Týč - Charvát, Telec, Slovácová, Kelblová; ze zahraničních např. O`Connor, Mantrov, Ganjee).

Zcela zásadními zdroji pro zpracování této práce jsou rozhodnutí orgánů EU (Komise, Rada), obsah spisů Soudního dvora EU, úřední zprávy, obsah úředních databází (označení původu a zeměpisných označení). Zcela přirozeně vycházím také z autentických textů právních předpisů práva unijního (zejm. nařízení) a mezinárodního (Ženevský akt).

1.5. Zdůvodnění použité metody

Tato práce je zpracována s použitím základní metody deskriptivně-analytické s doplňkovým použitím metody právní komparace. Volba metod je předurčena objektem zkoumání a také strukturou právní úpravy, když některé evropsko unijní úpravy mají vyčerpávající charakter (ovšem současně jsou částečně aplikovány členskými státy) ve spojení s tím, že ČR i SR patří mezi státy, které mají ve svých právních řádech upraveny i národní úpravy (v důsledku právního nástupnictví po ČSFR).

Protože účely unijní úpravy i národních úprav jsou v zásadě shodné (poskytnout ochranu označením), dává smysl zkoumat jednotlivé instituty těchto úprav a následně provést jejich srovnání.

1.6. Definice hypotéz a výzkumných otázek

Tato práce má za cíl ověřit hypotézy, zda-li jsou instituty upravené k ochraně práv a právních zájmů ve shora vymezených úpravách vhodné a vzájemně srovnatelné. Tedy zda-li lze očekávat, že poskytnou navzájem srovnatelné standardy a oprávněným pak srovnatelné výsledky při jejich aplikaci.

Mezi výzkumné otázky také patří identifikace chybějících institutů nebo institutů objektivně obtížně aplikovatelných.

1.7. Vysvětlení členění práce (a odkaz na obsah)

Tato práce je členěna na jednotlivé části (nad rámec povinných - obsahu a závěru), které se napřed zabývají otázkami obecnými (mezinárodním zápisným systémem a analýzou nejzásadnějších změn provedených Ženevským aktem), následně otázkami evropsko-unijní úpravy související s aplikací Ženevského aktu a praxí její dosavadní dvouleté aplikace. Následně se tato práce zabývá některými otázkami institucionálními - [sporem mezi Komisí a Radou u Soudního dvora - C-24/20](#), a konečně také otázkami budoucího vývoje - [návrhem nařízení zavádějícího unijní úpravu zeměpisných označení řemeslných a průmyslových výrobků](#). V následující části se v rozsahu odpovídajícím tématu práce věnuje české resp. slovenské úpravě. Práci logicky završují závěry.

1.8. Návrhy na další výzkum

Dalším předmětem (navazujícího) výzkumu by mohla být aplikace institutů chránících práva producentů výrobků s chráněným označením z Francie či Maďarska (oba členské státy mají národní úpravu označení a poskytují ji zápisem také pro výrobky nezemědělské), resp. v případě přistoupení Slovenska, Slovinska a/nebo Chorvatska k Ženevskému aktu také jejich právním úpravám. Slovinsko i Chorvatsko poskytují národními předpisy ochranu označením nezemědělských výrobků, nicméně dosud nejsou účastny lisabonského systému.

1.9. Varia

Tato práce logicky navazuje na můj dřívější výzkum, jehož výsledky konstantně publikuji. Části kapitol 2 a 3 logicky částečně vychází z mých již publikovaných odborných článků v časopisu *Duševné vlastnictvo*,⁴⁵ příslušné texty ovšem byly před použitím v této práci revidovány, aktualizovány a celkově významně doplněny.

Text finalizován k 7.8.2022.

⁴ ČERNÝ, Michal. *Změny v právu označení zeměpisného původu v důsledku vstupu Ženevského aktu v platnost, Nařízení (EU) 2019/1753 a Brexitu*. In *Duševné vlastnictvo*, 2021, 1. S.6-29

⁵ ČERNÝ, Michal. *Informace ze světa označení původu a zeměpisných označení: První sady unijních označení k mezinárodní ochraně podle Ženevského aktu* In *Duševné vlastnictvo*, 2021, 3-4, S. 52-55.

2. Všeobecně k ochraně označení původu a zeměpisných označení v Evropě

2.1. Úvod a historický exkurs

V několika posledních letech v rámci Evropské unie nastalo několik skutečností, které znamenaly významné změny pro právo označení zeměpisného původu jako specifickou část práv na označení a práva průmyslového vlastnictví všeobecně. Byly přijaty nové předpisy sekundárního práva, došlo také k vydání několika zásadních rozsudků Soudního dvora. Kromě toho Evropská unie (zastupující již jen 27 členských států) přistoupila k Ženevskému aktu, který v důsledku jejího přistoupení následně vstoupil v platnost. Bylo přijato také zvláštní Nařízení o opatřeních Unie po jejím přistoupení k ŽA, které částečně naplňují také členské státy a které se rovněž dotkne některých již vzniklých subjektivních práv oprávněných uživatelů z členských států (ve vztahu k mezinárodní ochraně některých označení).

Kromě toho došlo k naplnění *Brexitu* - vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku z Evropské unie. Konečně na samotném sklonku roku 2020 došlo také k uzavření Dohody o spolupráci a obchodu mezi Evropskou unií a Spojeným královstvím, přičemž tato dohoda byla stranami rámcově předvídána při vystoupení Spojeného království z EU. Všechny tyto skutečnosti přitom musíme chápat ve vzájemných souvislostech. V posledních letech Soudní dvůr EU přijal také několik zásadních rozhodnutí ve věcech označení původu či zeměpisných označení, většinou se ovšem týkala rozsahu ochrany. Proto se jimi v této práci nezabývám a dovolím si odkázat čtenáře souhrnně na své jiné texty.⁶⁷⁸⁹¹⁰

Pokud jde o nové právní předpisy, hlavním objektem zájmu této práce je ŽA v souvislostech, a proto se tato práce věnuje detailněji pouze jednomu z nařízení z posledních let, kterým je Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1753 o opatřeních Unie po jejím přistoupení k Ženevskému aktu Lisabonské dohody o označení původu a zeměpisných označení. Ostatní nařízení si zaslouží uvést, ale detailněji se jimi v této práci nezabývám. V této práci se také

⁶ pozn.autora: Doporučuji použít aktivní odkazy uvedené v poznámkovém aparátu této práce k přímému přístupu k odkazovaným zdrojům

⁷ ČERNÝ, Michal - HAZUCHA, Branislav - PRCHAL, Petr - MACKO, Lukáš - ROMANOVÁ, Renáta. *Bezkontaktní výzvy v právu duševního vlastnictví (2021)*. Prostějov : Michal Černý, Ph.D., 2021. ISBN 978-80-88190-18-9 (PDF) 978-80-88190-19-6 (ePub). Dostupná on-line na adrese: <http://www.michalcerny.net/eBoox/VOPD21/VOPD21.pdf> - např. S. 113 a násl.

⁸ z děl publikovaných v časopisu *Duševné vlastnictví to jsou např.*: ČERNÝ, Michal. *Komentář rozhodnutí Soudního dvora C-432/18 (Aceto Balsamico di Modena)* In *Duševné vlastnictví*, 2020, 2, S. 21-25; o těchto rozsudcích jsem referoval ve svých jiných dílech - viz. ČERNÝ, Michal. *2021: Champagner sorbet stáhněte z prodeje, protože Champagne netvoří podstatnou složku produktu ... ale on už se stejně neprodával ...* In *Duševné vlastnictví*, 2021, 3-4, S.39-43; ČERNÝ, Michal. *2021: Rozsudek Soudního dvora C-490/19 Morbier - zásah do chráněného označení napodobením vzhledu výrobku bez výslovného uvedení samotného označení; referenční prvek a rozlišovací vlastnost*. In *Duševné vlastnictví*, 2021, 3-4, S. 44-51;

⁹ ČERNÝ, Michal. *Význam judikatury v právu zeměpisných označení a tradičních označení* In CHARVÁT, Radim - KOUKAL, Pavel - TOMÁŠKOVÁ, Eva - VEČERKOVÁ, Eva - JANOVEC, Michal (eds.) *COFOLA 2019. Část IV. - Firemní právo a další práva na označení, právní a ekonomické souvislosti*. Brno : Masarykova univerzita, 2019. S. 26-71. Celý sborník je volně dostupný na adrese: <http://cofola.law.muni.cz/dokumenty/50358> - v odkazovaném sborníku se zabývám souhrnně velkým množstvím jiných dřívějších rozhodnutí Soudního dvora ve vztahu k označením původu a zeměpisným označením - včetně rozsudků a posudků v institucionálních věcech EU

¹⁰ ČERNÝ, Michal. *Komentář rozsudků Soudního dvora ve věcech označení původu a zeměpisných označení (Rozsudků týkajících se nedovolených připomenutí (jiným slovním výrazem), připomenutí spočívajících v grafických prvcích a významu celkového kontextu, použití grafických prvků obvykle spojovaných s produkčním regionem na výrobcích nevyhovujících specifikaci chráněného označení, ochraně dílčích (nezeměpisných) prvků chráněného názvu označení*. In JANOVEC, Michal - POHL, Jakub - ZAHRADNÍČKOVÁ, Marika - MALÝ, Jan - ŠÍP, Josef - FERFECKÝ, Jan (eds.): *COFOLA 2020*. Brno : Masarykova univerzita, 2020. S.229-265. Celý sborník je volně dostupný na adrese: <https://www.law.muni.cz/sborniky/cofola/2020/cofola2020.pdf>

zabývá národní úpravou - tedy ZOPZO a jejími změnami v důsledku nabytí účinnosti zákona 215/2022 Sb. Posledně uvedený předpis v nezbytném rozsahu adaptuje národní úpravu na [N\(EU\)2019/1753](#) - viz. [kapitola 5](#).

ŽA vstoupil v platnost dne 26.02.2020 a změnil pravidla mezinárodní ochrany označení původu a zeměpisných označení v systému původně založeném Lisabonskou dohodou. Mezinárodní zápis označení původu byl dosud prováděn podle Lisabonské dohody o ochraně označení původu a o jejich mezinárodním zápisu (ve znění Stockholmského aktu). ŽA by měl pomoci k rozšíření ochrany označení původu a zeměpisných označení a větší využívání *systemu mezinárodního zápisu*, neboť dosavadní stav je možno považovat za málo uspokojivý. Jeho slabiny byly velmi dobře popsány v literatuře,¹¹ stejně tak bylo poukazováno na to, že žádný stát *common law* není vázán Lisabonskou dohodou.¹²

Lisabonská dohoda je sice z hlediska formálního *univerzální* mezinárodní dohodou, avšak ve skutečnosti před Ženevským aktem zajišťovala ochranu označení původu (prostřednictvím mezinárodního zápisu) pouze v cca 30 státech,¹³ mezi které patřily některé členské státy Evropské unie.

Evropská unie se až dosud snažila dosáhnout ochrany označení původu a zeměpisných označení výrobků pocházejících z členských států jednak pomocí svých vlastních systémů ochrany (prostřednictvím práva EU), a dále pak rozšířit ochranu pokud možno co největšího počtu unijně chráněných označení v bilaterálních mezinárodních dohodách, která Evropská unie (a její členské státy v jejím zastoupení) uzavírá se třetími nečlenskými zeměmi. Obvykle se jedná o *obchodní dohody*; v některých případech je jejich předmět komplexnější. Chráněná označení bývají sjednávána jako zvláštní seznamy v přílohách těchto dohod, někdy bývá sjednán i zvláštní režim doplňování takového seznamu (obvykle pomocí vytvoření zvláštního výboru složeného ze zástupců smluvních stran dohody).

ŽA je nutno vnímat i v tomto rámci, neboť by měl přinést další prostředky ochrany označení původu a zeměpisných označení výrobků pocházejících s členských států Evropské unie ve státech vázaných Ženevským aktem.

Tato práce se zabývá změnami v právu označení zeměpisného původu vstupem ŽA v platnost a analýzou nových právních předpisů Evropské unie, které byly přijaty v souvislosti s přistoupením Evropské unie (zastupující členské státy) k ŽA. Tato práce se také sekundárně zabývá otázkami samostatného přistoupení České republiky resp. Slovenska k ŽA a jeho aplikace.

Základním právním předpisem upravujícím v právu Evropské unie postupy a opatření po přistoupení EU (zastupující členské státy) k ŽA je [Nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2019/1753 o opatřeních Unie po jejím přistoupení k Ženevskému aktu Lisabonské dohody o označení původu a zeměpisných označeních](#). Vedle tohoto nařízení je ještě samostatným aktem sekundárního práva [Rozhodnutí Rady \(EU\) 2019/1754 o přistoupení Evropské unie k](#)

¹¹ k tomu srov. např. TÝČ, Vladimír - CHARVÁT, Radim. *Zeměpisná označení v mezinárodních smlouvách a v právu Evropské unie*. Praha: Leges, 2016. S. 65 a násl.

¹² viz. např. GERVAIS, Daniel. *A Look at Geneva Act of the Lisbon Agreement: A Missed Opportunity?* In CALBOLI, Irene - LOON, Ng-Loy Wee (eds.) *Geographical Indications at the Crossroads of Trade, Development, and Culture. Focus on Asia-Pacific*. Cambridge : Cambridge University Press, 2017. S. 125

¹³ přesné údaje o státech vázaných Lisabonskou dohodou jsou dostupné na příslušné stránce WIPO na adrese: https://wipolex.wipo.int/en/treaties/ShowResults?start_year=ANY&end_year=ANY&search_what=C&code=ALL&treaty_id=10

Ženevskému aktu Lisabonské dohody o označeních původu a zeměpisných označeních, jenž dává členským státům možnost samostatného přistoupení (či ratifikace) k ŽA.

N(EU)2019/1753 upravuje pravidla pro ochranu unijně chráněných označení prostřednictvím mezinárodního zápisu dle Lisabonské dohody (ve znění ŽA), dále normuje otázky ochrany zájmů unijních osob prostřednictvím zvláštních postupů uplatňovaných Evropské unií předtím, že bude Evropskou unií (materiálně aktem Komise) rozhodnuto o odmítnutí ochrany (nebo opačně) označení výrobku pocházejícího z nečlenského státu EU, a konečně upravuje pravidla pro stávající mezinárodní zápisy některých označení výrobků pocházejících z některého z členských států EU, jež se dosud opírá o národní ochranu dle práva členského státu a u kterého absentuje evropsko-unijní ochrana, ač je systém v právu EU zaveden.

2.2. Změny v mezinárodním systému ochrany označení v důsledku Ženevského aktu

2.2.1. Lisabonský systém a jeho teritoriální dosah

Lisabonský systém ochrany označení původu je založen na původní Lisabonské dohodě o ochraně označení původu a o jejich mezinárodním zápisu, kterou podepsaly dne 31.10.1958 v Lisabonu tyto státy: Francie, Kuba, Maďarsko, Izrael, Itálie, Maroko, Portugalsko, Rumunsko a Španělsko (z nichž však Maroko, Rumunsko a Španělsko dohodu nikdy neratifikovalo).

Později podepsaly také Československo (17.04.1959, ratifikace 11.08.1961), Řecko (22.12.1959, avšak nikdy neratifikovalo) a Turecko (24.04.1959, avšak nikdy neratifikovalo).

K Lisabonské dohodě později přistoupily tyto státy: Albánie (08.02.2019), Alžírsko (24.03.1972), Bosna a Hercegovina (04.04.2013), Bulharsko (29.04.1975), Burkina Faso (23.05.1976), Jugoslávie (01.03.1999), Kongo (08.08.1977), Kostarika (30.04.1997), Korejská lidově demokratická republika (04.10.2004), Dominikánská republika (17.10.2019), Gabon (06.03.1975), Gruzie (23.06.2004), Haiti (17.01.1961), Írán (09.12.2005), Mexiko (21.02.1964), Nikaragua (15.03.2006), Severní Makedonie (06.07.2010), Peru (16.02.2005), Moldávie (05.01.2001), Togo (28.01.1975), Tunisko (31.07.1973).

V důsledku deklarací o právním nástupnictví (a pokračující aplikace) je Lisabonskou dohodou vázána Česká republika a Slovenská republika (obě od 01.01.1993, v důsledku nástupnictví po České a Slovenské federativní republice), dále pak Srbsko (od 19.09.2006) a Černá Hora (od 04.12.2006) - obě v důsledku nástupnictví po Federální republice Jugoslávie. Shora uvedené státy jsou vázány také Stockholmským aktem Lisabonské dohody. V květnu 2015 se konala mezinárodní konference WIPO - v důsledku snah WIPO o větší atraktivitu lisabonského systému a také přiblížení stanovisek jiných (nečlenských) států - k ochraně zeměpisných označení v rámci lisabonského systému.

2.2.2. Ženevský akt Lisabonské dohody o označeních původu a zeměpisných označeních

2.2.2.1. Obecně ke vstupu Ženevského aktu v platnost

Ze všech 27 členských států EU je Lisabonskou dohodou (ve znění Stockholmského aktu) vázáno celkem 7 států: Česko, Bulharsko, Francie, Itálie, Maďarsko, Portugalsko a Slovensko. Mezi její signatáře patřily také Řecko, Rumunsko a Španělsko - tyto státy ovšem Lisabonskou dohodu nikdy neratifikovaly. Mají však zaveden zápisný systém ochrany označení. Takový systém mají zavedeny také Chorvatsko a Slovinsko, ty však na rozdíl od ostatních států nacházejících se na

území bývalé Jugoslávie členy Lisabonského systému nejsou.¹⁴ Sui generis systém má zavedeno také Estonsko, Litva a Lotyšsko¹⁵ a formálně také Polsko.^{16 17}

ŽA byl sjednán na konferenci Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO/OMPI) v Ženevě 21.05.2015. Původními signatáři ke dni 21.05.2015 byly tyto státy: Bosna a Hercegovina, Burkina Faso, Kongo, Francie, Gabon, Maďarsko, Mali, Nikaragua, Peru, Rumunsko a Togo. Později ŽA podepsaly tyto státy: Itálie (22.05.2015), Portugalsko (05.08.2015), Kostarika (13.10.2015), Moldávie (11.04.2016). Z těchto států uložily ratifikační listiny Francie (21.01.2021), Maďarsko (10.06.2021) a Peru (18.07.2022).

Smluvní stranou ŽA se může stát:

1. každý stát, který je stranou Pařížské unijní úmluvy na ochranu průmyslového vlastnictví, dále
2. každý členský stát Světové organizace duševního vlastnictví, pokud prohlásí, že jeho národní předpisy o ochraně označení původu, zeměpisných označení a ochranné známky jsou v souladu s ustanoveními Pařížské unijní úmluvy a konečně
3. *mezivládní organizace*, jejíž alespoň jeden členský stát je stranou Pařížské unijní úmluvy a tato mezivládní organizace prohlásí, že byla podle svých vnitřních postupů řádně zmocněna k tomu, aby se stala stranou tohoto aktu, a že podle ustavující smlouvy této mezivládní organizace platí právní předpisy, podle nichž lze získat ochranu zeměpisných označení na regionální úrovni. Právě posledně uvedeným případem je *Evropská unie* a je možné, že definici s budoucnou splní také již shora zmíněné OAPI.

K ŽA postupně přistoupily tyto státy resp. mezinárodní entity: Kambodža (09.03.2018), Pobřeží slonoviny (28.09.2018¹⁸), Albánie (26.06.2019), Samoa (02.10.2019), Korejská lidově demokratická republika (08.10.2019), Evropská unie (26.11.2019), Laos (20.11.2020), Švýcarsko (31.08.2021), Kapverdy (06.04.2022), Omán (30.03.2021), Ghana (03.11.2021), Česko (02.06.2022).

2.2.2.2. Současný územní dopad Ženevského aktu a pravděpodobné budoucí rozšiřování

ŽA vstoupil v platnost 26.02.2020. Následně z členských států EU uložily ratifikační listiny Francie a Maďarsko a přistoupilo Česko (02.06.2022). K 02.09.2022 ŽA zahrnuje území Evropské unie (27 členských států, samostatně pak také Francie, Maďarsko a Česko), Kambodža, Albánie, Samoa, K.L.D.R., Laos, Švýcarsko,¹⁹ Kapverdy, Omán a Ghana, k 18.10.2022 se územní dopad rozšíří ještě o Peru.

¹⁴ naopak členy Lisabonského systému jsou Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Severní Makedonie a Srbsko.

¹⁵ nejpodrobnější informace o ochraně IGO v pobaltských státech viz. MANTROV, Vadim. *EU Law on Indications of Geographical Origin*. Cham : Springer, 2014 - viz. např. S. xii, xviii (judikatura)

¹⁶ v polském rejstříku je zapsáno dosud pouze 5 označení (redykolka, bryndza, osczypek, bunc, zentyca) - ve všech případech jde o označení ZVP a práva k nim byla poskytnuta v roce 2002 - před přistoupením Polska do EU

¹⁷ Obsahem a významem polské úpravy zeměpisných označení se zabývá např. TYLEC, Grzegorz In DEMENDECKI, Tomasz et al. *Pravo własności przemysłowej. Komentarz Lex*. Warszawa : Lex, 2015. S. 902-978

¹⁸ v důsledku členství Pobřeží slonoviny v Africké organizaci duševního vlastnictví (OAPI) ŽA vstoupí pro tuto zemi v platnost 3 měsíce poté, co OAPI uloží listinu o svém přistoupení u WIPO

¹⁹ švýcarskými úpravami práva označení zeměpisného původu a komplikovanými vztahy k EU jsem se zabýval m.j. také ve svém díle ČERNÝ, Michal *Zeměpisná ochranná známka („EMMENTALER“) jako nástroj opětovného prosazení ochrany označení výrobku zvláštních vlastností?* In RONOVSÁ, Kateřina - HAVEL, Bohumil - LAVICKÝ, Petr a kol. *Pocta prof. Janu Hurdíkovi k 70. narozeninám. Základní otázky života, práva a vůbec ...!* Brno : Masarykova univerzita, 2021

Lze předpokládat, že počet států smluvně vázaných Ženevským aktem se v budoucnu podstatně rozšíří o několik skupin států. První skupinu těchto států tvoří státy, které [ŽA sjednaly](#) (nebo jí podepsaly následně v době otevření doby k podpisu). Do této skupiny patří :

- z členských států EU: Itálie, Portugalsko a Rumunsko,
- z třetích zemí: Bosna a Hercegovina (21.05.2015), Burkina Faso (21.05.2015), Kongo (21.05.2015), Gabon (21.05.2015), Mali (21.05.2015), Nikaragua (21.05.2015), Togo (21.05.2015), Kostarika (13.10.2015) a Moldávie (11.04.2016).

Druhou skupinu států, u kterých lze předpokládat přistoupení k Ženevskému aktu, jsou státy dosud vázané Lisabonskou dohodou. I v této skupině jsou:

- jak členské státy EU: Slovensko, Bulharsko,
- tak i třetí země: Albánie, Alžírsko, Bosna a Hercegovina, Burkina Faso, Kongo, Kostarika, Kuba, Gabon, Gruzie, Haiti, Írán, Izrael, Mexiko, Moldávie, Černá Hora, Nikaragua, Peru, Srbsko, Togo a Tunisko.

Třetí skupinu států, které by mohly mít zájem na přistoupení k [ŽA](#), v budoucnu mohou tvořit státy, které mají v rámci bilaterální dohody sjednaný nějaký vzájemný režim ochrany vlastních zeměpisných označení (případně označení původu) s Evropskou unií (a jejími členskými státy) a z toho důvodu je *systém ochrany* dle národního práva v těchto nečlenských státech *kompatibilní se systémy EU chránícími označení původu a zeměpisná označení v EU*. Těchto států je celá řada. Za příklady států, jejichž systém je kompatibilní s některým ze systémů EU je možno uvést např. Moldávie, Norsko, Turecko či Ukrajinu.

Pro úplnost a korektnost je třeba uvést, že některé nečlenské státy patří do více (či do všech) ze shora uvedených skupin a u nich je logicky šance na budoucím přistoupení (či ratifikaci) [ŽA](#) největší. Příklady mohou být ze shora uvedených některé čl. státy OAPI ([Organisation Africaine de la Propriété Intellectuelle](#) (- zkráceně též [OAPI](#)): Burkina Faso, Kongo, Gabon, Mali, Togo.

Je však nutno poznamenat, že právě členství v mezinárodní organizaci může přinést formálně právní překážky, které mohou bránit (snad dočasně) ve vstupu v platnost pro některý ze států. Jako příklad může sloužit Pobřeží slonoviny (Côte d'Ivoire) ([Lisbon Notification No. 36](#)), které k [ŽA](#) přistoupilo dne 28.09.2018. Protože je tento stát členem mezinárodní organizace [OAPI](#), [ŽA](#) vstoupí pro Pobřeží slonoviny v platnost 3 měsíce poté, co uloží listinu o přistoupení tato mezinárodní organizace.

2.2.3. Ženevský akt - mezinárodní ochrana označení původu a zeměpisných označení

Lisabonská dohoda na ochranu označení původu a o jejich mezinárodním zápisu před Ženevským aktem znala pouze jeden typ chráněného označení - označení původu. Takovým označením bylo dosud (dle čl. 2 odst.1): „Název země, oblasti nebo místa sloužící k označení, odkud pochází výrobek, jehož jakost anebo znaky jsou dány výlučně nebo podstatně zeměpisným prostředím, čítaje v to činitele přírodní a činitele lidské.“²⁰

Ženevský akt Lisabonské dohody o označení původu a zeměpisných označení shora uvedenou definici mění a napříště chrání následující dva různé typy označení:

²⁰ Definice označení původu převzata z českého jazykového znění, které bylo publikováno ve Vyhlášce ministra zahraničních věcí č. 67/1975 Sb., ze dne 13.ledna 1975, o Lisabonské dohodě na ochranu označení původu a o jejich mezinárodním zápisu ze dne 31.října 1958, revidované ve Stockholmu dne 14.července 1967

- i) [označení původu]: „každé označení chráněné ve smluvní straně původu, sestávající z názvu zeměpisné oblasti nebo obsahující tento název nebo sestávající z jiného označení, o němž je známo, že odkazuje na tuto oblast, které slouží k označení určitého výrobku pocházejícího z této zeměpisné oblasti, jestliže jsou jakost nebo vlastnosti takového výrobku výlučně nebo podstatně dány tímto zeměpisným prostředím, včetně přírodních a lidských činitelů, a které poskytlo tomuto výrobku jeho obecnou známost,“ a rovněž
- ii) [zeměpisné označení]: „každé označení chráněné ve smluvní straně původu, sestávající z názvu zeměpisné oblasti nebo obsahující tento název nebo sestávající z jiného názvu, o němž je známo, že odkazuje na tuto zeměpisnou oblast, které označuje výrobek pocházející z této zeměpisné oblasti, jestliže lze danou jakost, pověst nebo jinou vlastnost výrobku přičíst především jeho zeměpisnému původu.“

Obě definice jsou obsaženy v čl. 2 odst. 1 [Ženevského aktu](#). První definice je revidovaná a odpovídá označení původu, druhá je zcela nová a označuje zeměpisná označení ve smyslu *Lisabonské dohody ve znění Ženevského aktu*.

Obě tyto definice se přibližují definicím v evropsko-unijních nařízeních.²¹ Na rozdíl od evropsko-unijních definic v nich však *absentují požadavky* na realizaci jedné či více *produkčních fází* výrobku s označením v produkčním území vymezeném specifikací, *absentuje* také samotná *specifikace* a konečně *absentuje rovněž požadavek na kontrolu specifikace* (resp. kontrolu výroby na soulad se specifikací).

[Ženevský akt](#) také ustanoveními čl. 2 odst. 2 ve spojení s čl. 5 odst. 4 přinesl možnost *mezinárodní ochrany přeshraničních označení* (multicountry), kterou Lisabonská dohoda před jeho vstupem v platnost rovněž neznala. Jako *příklady* multicountry označení, pro které vstupem [ŽA](#) bude *možná mezinárodní ochrana*, jsou unijně chráněná zeměpisná označení lihovin:

- Pálinka,²²
- Irish Cream,²³
- Irish Potteen/Irish Poitín,²⁴
- Irish Whiskey / Uisce Beatha Eireannach / Irish Whisky.²⁵

2.2.4. Nové možnosti podávání žádostí o mezinárodní zápis

Další novinkou, kterou přinesl [ŽA](#), je *možnost přímého podání žádostí* o mezinárodní zápis oprávněnými osobami. Zachována zůstala dosavadní možnost - podávání žádosti o mezinárodní zápis příslušným orgánem členského státu. V důsledku umožnění členství mezinárodních organizací k ní přibyla alternativa *podání žádostí příslušným orgánem mezinárodní organizace*.

Zcela novou možností je podávání žádostí o mezinárodní zápis *oprávněnými uživateli* označení ve smyslu čl. [5\(2\)/5\(3\) ŽA](#). Využití této možnosti je závislé na vnitrostátní (nebo regionální) právní úpravě, která ve smluvním státě (mezinárodní organizaci) tuto možnost zavede. Takové

²¹ Do 6. 12. 2021, od 7. 12. 2021 jsou definice přeformulovány, obsah zůstal obdobný

²² produkt.oblast zahrnuje Rakousko a Maďarsko

²³ produkční oblast zahrnuje Irsko a Severní Irsko

²⁴ shodně s předchozí

²⁵ shodně s předchozí

prohlášení může smluvní strana učinit již při uložení ratifikačních listin, nebo při uložení listin o přistoupení anebo kdykoliv později.

2.2.5. Členství mezinárodních organizací v Ženevském aktu

Čl. [28\(1\) ŽA](#) přinesly možnost přistoupení nejen každému státu, který je stranou Pařížské unijní úmluvy nebo každému státu, který prohlásí, že jeho právní předpisy o ochraně označení původu a zeměpisných označení jsou v souladu s ustanoveními PUÚ, ale také každá *mezivládní organizace*, pokud aspoň jeden její členský stát je smluvní stranou PUÚ a tato mezivládní organizace, která prohlásí (viz. čl. [28\(1\)\(iii\) ŽA](#)). Jako první a dosud jediná mezivládní organizace přistoupila k [ŽA](#) Evropská unie.

Počet členských států vázaných [ŽA](#) má význam také pro výkon hlasovacích práv a je důležité, aby alespoň jeden členský stát byl samostatně vázán [ŽA](#) - na tuto otázku upozornil již Generální advokát Soudního dvora ve věci C-24/20 - viz. [kapitola 4.2.](#)

Do budoucna lze očekávat přistoupení OAPI, což lze dovodit z aktů afrických některých signatářů [ŽA](#), které na tuto skutečnost poukazují.

2.2.6. Možnost výhrady prodloužených lhůt

Konečně poslední z významných novot [ŽA](#) je možnost vyhradit si při přistoupení prodloužení lhůt dle čl. [29\(4\) ŽA](#) pro:

- odmítnutí účinků mezinárodního zápisu na teritoriu smluvní strany (státu nebo mezivládní organizace) dle čl. [15\(1\) ŽA](#) a také
- definovanou lhůtu pro ukončení užívání označení mezinárodně zapsaného dle čl. [17 ŽA](#) (a [SPŘLDŽA](#)) za podmínky, že to umožňuje její právo a smluvní strana dříve neodmítla účinky mezinárodního zápisu z důvodů předchozího užívání třetí stranou nebo vzala zpět takové odmítnutí nebo oznámila přiznání ochrany.

Je vhodné uvést, že Evropská unie si při svém přistoupení vyhradila prodloužení obou těchto lhůt, jak vyplývá z [Lisabonské notifikace č. 42 \(přistoupení Evropské unie\)](#) ze dne 26.11.2019. Tyto prodloužené lhůty bude Evropská unie potřebovat proto, aby mohly být provedeny vnitřní procedury, která zavádí [N\(EU\)2019/1753](#) a jejichž cílem je zachovat standarty EU jako podmínku pro poskytnutí účinků ochrany označení zboží pocházejícího z nečlenské země v Evropské unii a udržení základních principů, na nichž je právo označení zeměpisného původu EU postaveno - zejm. ochranu nabytých práv (viz. [kapitola 3.6.4.](#)) a soutěžní neutralitu při užívání označení v EU (viz. [kapitola 3.7.](#)).

2.2.7. Poplatky WIPO/OMPI

2.2.7.1. Běžné poplatky podle Poplatkového řádu

S mezinárodním zápisem označení původu (a nově také zeměpisných označení) souvisí také problematika poplatků placených Světové organizaci duševního vlastnictví (WIPO/OMPI). Podle poplatkového řádu jsou *běžné poplatky* následující:

- poplatek za mezinárodní zápis: 1.000 CHF,
- poplatek za každou změnu mezinárodního zápisu: 500 CHF,
- poplatek za vydání výpisu z mezinárodního rejstříku: 150 CHF,

- poplatek za osvědčení nebo poskytnutí jiné písemné informace týkající se obsahu mezinárodního rejstříku: 100 CHF.²⁶

2.2.7.2. Individuální poplatky smluvním státům

Ženevský akt také umožnil také *individuální poplatky smluvních států*, čehož dosud využily tyto státy:

- Kambodža - individuální poplatek za každou mezinárodní registraci: 98 CHF,²⁷
- Samoa - individuální poplatek za každou mezinárodní registraci: 187 CHF.²⁸

2.2.8. Vztahy mezi signatáři různých znění Lisabonské dohody

Světová organizace duševního vlastnictví uvádí, že smluvních států Lisabonské dohody je 30,²⁹ Stockholmského aktu je 29.³⁰ Ženevský akt dosud podepsalo 15 států (z nichž ovšem pouze 2 ratifikovaly), dále k němu přistoupilo 11 států a 1 mezinárodní organizace - Evropská unie. WIPO tak uvádí, že Lisabonský systém pokrývá území 57 států.³¹

Pokud jsou státy vázány stejnými zněními Lisabonské dohody (totožným aktem), použije se dle čl. 31 ŽA na jejich vztahy nejnovější akt - např. Česko a Peru.³² Pokud jsou státy vázány různými zněními - dosud např. Česko (ŽA) a Bosna a Hercegovina (Stockholmský akt), použije se starší znění (zde Stockholmský akt).

Vzájemné vztahy mezi členskými státy EU nejsou ŽA (ani Lisabonskou dohodou) dotčeny, je však nutno poukázat na to, že právní úpravy označení původu a zeměpisných označení ZVP, vín a fakticky také lihovin mají *vyčerpávající charakter*. Proto má EU vlastní úpravu pravidel souvisejících s ŽA a jeho aplikací - spočívající v N(EU)2019/1753. Výkon práv členským státem EU v rozporu s ustanoveními tohoto nařízení by byl porušením závazků členského státu vyplývajících s členství v EU.

Na margo je nutno ještě poznamenat, že Evropská unie (zastupující členské státy) má v různých mezinárodních (obvykle obchodních) dohodách upraveny vzájemné režimy uznání určitých seznamů označení původu a zeměpisných označení jako vzájemně uznávaných označení (obvykle jako zeměpisných označení ve smyslu Dohody TRIPS³³). Tyto dohody stále platí, protože jsou součástí práva EU. Naopak dohody o ochraně označení původu mezi členskými státy navzájem (např. mezi ČR/SR a Rakouskem, mezi ČR/SR a Portugalskem) nebo mezi členským státem a třetí zemí (např. ČR/SR a Švýcarskem) lze aplikovat pouze ve *zbytkovém rozsahu* - nevyčerpaném

²⁶ výše poplatků je upravena v Poplatkovém řádu, sazby získány ze stránek Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO/OMPI) z této adresy: <https://www.wipo.int/finance/en/lisbon.html>

²⁷ sazby získány ze stránek WIPO/OMPI z této adresy: https://www.wipo.int/lisbon/en/fees/ind_taxes.html

²⁸ ibid, sazby získány ze stránek WIPO/OMPI z této adresy: https://www.wipo.int/lisbon/en/fees/ind_taxes.html

²⁹ https://wipo.lex.wipo.int/en/treaties/ShowResults?start_year=ANY&end_year=ANY&search_what=C&code=ALL&treaty_id=10

³⁰ https://wipo.lex.wipo.int/en/treaties/ShowResults?search_what=A&act_id=8

³¹ https://www.wipo.int/lisbon/en/news/2022/news_0003.html

³² ode dne, kdy přistoupení Peru nabude účinky

³³ k významu Dohody TRIPS a také detailně k užívané terminologii v právu označení zeměpisného původu viz. např. KELBLOVÁ, Hana. *Zeměpisná označení výrobků a jejich právní ochrana*. Praha : Wolters Kluwer, 2015. Kapitola 3 (cit.dle e-knihy bez pevného stránkování)

systemy ochrany EU, případně dohodou mezi EU a třetím státem. Rovněž Slováková je považuje za „*částečně obsolentní*“.³⁴

³⁴ viz. SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Aktuální otázky označení původu a zeměpisných označení*. In *ASPI, LIT215646CZ*

3. Právní úprava Evropské unie související s jejím členstvím v mezinárodním systému ochrany označení původu a zeměpisných označení

3.1. Předmět Nařízení (EU) 2019/1753 [čl.1&2]

3.1.1. Unijní systémy ochrany označení

Evropská unie přistoupila k [Ženevskému aktu](#) a tento akt v důsledku jejího přistoupení vstoupil v platnost dne 26.02.2020.

Evropská unie měla od přelomu 80. a 90.let 20.století dosud zavedeny čtyři podobné, avšak formálně na sobě navzájem *nezávislé systémy ochrany původně čtyř skupin výrobků*, jejichž názvům poskytovala ochranu prostřednictvím prováděcích aktů (prováděcích nařízení Komise). Šlo o *lihoviny* (viz. [Nařízení \(EU\) 2019/787](#)), *aromatizované vinné produkty* (viz. [Nařízení \(EU\) 251/2014](#)), produkty souhrnně označované jako *víno (případně vinohradnické výrobky)*³⁵ avšak ještě dále kategorizované podle čl. 92 odst.1 [N\(EU\)1308/2013](#) (a odkazovaných ustanovení přílohy VII, části II bodů 1, 3 až 6, 8, 9, 11, 15 a 16) a konečně tzv. *zemědělské výrobky a potraviny* (viz. [N\(EU\)1151/2012](#)). Vymezení posledně uvedených produktů není obsaženo jen v samotném odkazovaném nařízení, ale toto nařízení samo odkazuje do seznamu uvedeného v Příloze I Smlouvy o fungování Evropské unie (podle čl. 38 [SFEU](#)). K nim pak přidává výrobky, které jsou obsaženy v Příloze 1 [N\(EU\)1151/2012](#). Okruh ZVP je značně obsáhlý.

3.1.2. Označení aromatizovaných vín

Od 06.12.2021 došlo k zařazení *aromatizovaných vín*³⁶ mezi zemědělské výrobky a potraviny dle čl. 2 bod 20) [Nařízení \(EU\) 2021/2117](#), pro aromatizovaná vína mají být i nadále chráněna jejich označení (čl. 3 odst. 2 Nařízení (EU) 251/2014).³⁷ Všech stávajících 5 dosavadních chráněných zeměpisných označení bylo dle novelizovaného čl 16a [N\(EU\)1151/2012](#) zapsáno do rejstříku chráněných označení ZVP.

3.1.3. Terminologie užívaná Nařízením (EU) 2019/1753 a jeho dosah

Pro účely [N\(EU\)2019/1753](#) se používá pojem *zeměpisná označení* v širším významu (odpovídajícím pojmu dle Dohody TRIPS) a zahrnuje tedy pro vína i pro zemědělské výrobky a potraviny jak zeměpisná označení, tak také označení původu (obojí ve smyslu příslušných shora uvedených nařízení), pro lihoviny pak zeměpisná označení (opět dle definic užívaných ve shora uvedených nařízeních).

Tento stav lze považovat z dlouhodobého hlediska za *dočasný* a bude s velkou pravděpodobností rezultovat v zavedení unijního systému ochrany zeměpisných označení nezemědělských výrobků. Komise se k této možnosti aktivně přihlásila (v doplňujícím prohlášení připojeném za text [N\(EU\)2019/1753](#)). Almeida uvádí zásadní argument pro neudržitelnost současného stavu - Evropská unie se přistoupením k [ŽA](#) zavázala k ochraně označení původu a

³⁵ víno, likérové víno, šumivé víno, jakostní šumivé víno, jakostní aromatické šumivé víno, perlivé víno, perlivé víno dosycené oxidem uhličitým, částečně zkvašený hroznový mošt, víno ze zaslých hroznů, víno z přezrálých hroznů

³⁶ spolu s spolu s včelím voskem a také s jinými alkoholickými nápoji odlišnými od lihovin a výrobků z révy vinné (vymezené v části II přílohy VII nařízení (EU) č. 1308/2013).

³⁷ naopak aromatizované vinné nápoje a aromatizované vinné koktejly mezi zemědělské výrobky a potraviny zařazený nejsou a ochrana jejich označení nebude možná

zeměpisných označení *všech výrobků*.³⁸ Dlouhodobě je tak současný stav *neudržitelný pro rozpor* mezi smluvním závazkem Evropské unie a jejím právem. Almeida k tomu dodává, že EU se přistoupením k [ŽA](#) ocitla na křižovatce a bude muset některé otázky vyřešit také s ohledem na mezinárodní smlouvy mezi třetími zeměmi navzájem (např. USA - Čína). Jde o střet ochrany zeměpisných označení na straně jedné a druhovost výrazů na straně druhé (např. sjednané v rámci obchodní dohody, jejíž smluvní stranou EU není, ale která může mít významný dopad na obchod nečlenské země s EU).³⁹ Návrhem nařízení GICIPR se tato práce zabývá v [kapitole 4.3](#).

Dosah [N\(EU\)2019/1753](#) je však ve skutečnosti větší, neboť se okrajově věnuje také otázkám ochrany označení jiných výrobků než spadajících pod evropsko-unijní systémy. Čl. 11 odst. 3 [N\(EU\)2019/1753](#) upravuje možnost zachování dosavadní mezinárodní ochrany označení výrobků jiných (např. řemeslných, průmyslových atd.) opírající se o národní právo členského státu a rovněž dovoluje při dodržení podmínek tam stanovených podání nových žádostí o mezinárodní zápis označení takových výrobků opírajících se o národní ochranu v členském státě.

3.2. Evropská unie zastupuje členské státy u Mezinárodního úřadu Světové organizace duševního vlastnictví ve věcech mezinárodního zápisu označení původu a zeměpisných označení [čl.2]

3.2.1. Úvodem

[Ženevský akt](#) byl Soudním dvorem v rozsudku [C-389/15 \(Komise v. Rada\)](#) shledán mezinárodní smlouvou spadající do *společné obchodní politiky*, jejíž sjednání je ve výlučné pravomoci Unie (která pak zastupuje členské státy při výkonu práv) - viz. čl. 3 odst. 1 a 207 odst. 1 [Smlouvy o fungování Evropské unie](#). Soudní dvůr vycházel m.j. také ze svého dřívějšího stanoviska v [Posudku 2/15 \(posudek vydaný na základě čl. 218 odst. 11 SFEU ve vztahu k Dohodě mezi Evropskou unií a Singapurskou republikou\)](#). Zastupováním zde rozumíme výkon práv jménem svých členů v souladu s příslušnými ustanoveními [SFEU](#).

Rozsudek Soudního dvora [C-389/15 \(Komise v. Rada\)](#) vedl následně k vydání [Rozhodnutí Rady \(EU\) 2019/1754 o přistoupení Evropské unie k Ženevskému aktu Lisabonské dohody o označení původu a zeměpisných označení](#).

Ve vztahu k [ŽA](#) Evropská unie bude členské státy zastupovat při komunikaci s Mezinárodním úřadem Světové organizace duševního vlastnictví, zejména podávat příslušné žádosti o mezinárodní zápis, odmítat účinky mezinárodního zápisu v EU apod. Konečně bude EU také zastupovat členské státy při výkonu hlasování na shromáždění Zvláštní unie. Na tuto skutečnost a její možné důsledky upozorňoval již dříve (před přistoupením EU k [ŽA](#)) např. Gervais.⁴⁰

3.2.2. Žádost o mezinárodní zápis označení výrobku (vína, zemědělského výrobku nebo potravin y či lihoviny) pocházející z členského státu [čl.2]

³⁸ ALMEIDA de, Alberto Ribeiro. *Geographical Indications Versus Trade Marks and Generic Terms: The US-China Agreement*. In *IIC - International Review of Intellectual Property*, (2020) 51, 3. S.280

³⁹ *ibid*

⁴⁰ srov. GERVAIS, Daniel. *A Look at Geneva Act of the Lisbon Agreement: A Missed Opportunity?* In CALBOLI, Irene - LOON, Ng-Loy Wee (eds.) *Geographical Indications at the Crossroads of Trade, Development, and Culture. Focus on Asia-Pacific*. Cambridge : Cambridge University Press, 2017. S. 142

Postupy pro podávání žádostí o mezinárodní zápis výrobků procházejících z členských států EU, které spadají do některé ze skupin výrobků s unijní ochranou (vína; zemědělské výrobky a potraviny vč. aromatizovaných vín; lihoviny), upravuje čl. 2 [N\(EU\)2019/1753](#). Mezinárodní zápis takového označení se musí opírat o regionální zápis - tedy o ochranu poskytnutou prostřednictvím prováděcího aktu (nařízení) EU.

Nemá být automatické, aby pro každé unijně chráněné označení byl žádán mezinárodní zápis. Komise bude žádat (prostřednictvím zvláštního aktu obsahujícího seznam označení, přijímaného přezkumným postupem) pouze v případech, kdy jí o mezinárodní zápis požádá členský stát EU.

Členský stát může vycházet jak ze svého *vlastního podnětu* nebo může vycházet z *vnitrostátní žádosti uživatele označení* nebo osoby oprávněné k výkonu práv z chráněných označení (obvykle produkční seskupení), které ho požádá. Úpravu kompetencí v členském státě nařízení logicky neřeší. Aplikací v ČR se zabývá [kapitola 5.](#), resp. v SR [kapitola 6.](#)

Čl. 2 [N\(EU\)2019/1753](#) předpokládá, že Komise přijme první rozhodnutí obsahující seznam označení, u nichž je požadován mezinárodní zápis, po přistoupení EU k [ŽA](#) a následně bude pravidelně přijímat další rozhodnutí obsahující takové seznamy. Periodicita není řešena. Jako vhodná se jeví periodicita nejdéle roční - zde vycházíme z obvyklé periodicity vydávání úředního publikačního nástroje Mezinárodního úřadu *Bulletin du Système de Lisbonne Les appellations d'origine et indications géographiques (původně Bulletin Les Appellations d'Origine)*.⁴¹ V současnosti lze již vysledovat praxi Komise, která je dosud opravdu založena na roční periodicitě - viz. [kapitola 3.9.](#)

3.3. Zrušení mezinárodního zápisu označení výrobku (zemědělského v. nebo potraviny, vína nebo lihoviny) pocházejícího z členského státu [čl.3]

Do existující mezinárodní ochrany označení může Komise zasáhnout v případech předvídaných čl. 3 (a ve vazbě na čl. 11) [N\(EU\)2019/1753](#). Také zde je Komise omezena rozsahem předmětu nařízení, pojmově se tedy takové žádosti o zrušení mezinárodního zápisu mohou týkat pouze označení vína, zemědělského výrobku či potraviny vč. aromatizovaného vinného produktu, nebo lihoviny.

Komise však nemůže postupovat svévolně, pro podání žádosti o zrušení mezinárodního zápisu musí být řádný důvod a musí být formálně proveden aktem (přijatým přezkumným postupem).

Čl. 3 odst. 1 [N\(EU\)2019/1753](#) umožňuje Komisi, aby prováděcí akt Komise obsahující seznam označení, pro která bude navrženo zrušení mezinárodního zápisu, přijala

- buď na základě vlastního rozhodnutí, *pokud zeměpisné označení není v Unii chráněno*, nebo
- na základě žádosti členského státu, ze kterého označení pochází.

Žádost členského státu Komisi o zrušení mezinárodního zápisu má přitom vycházet z:

- žádosti člověka nebo právnické osoby - tedy osoby oprávněné uplatňovat práva uživatelů chráněného označení (zpravidla se bude jednat o právnickou osobu, která byla žadatelem o zápis označení),
- žádostí jednotlivého uživatele - zde je na místě připomenout, že nařízení umožňují při splnění specifických podmínek zapsat také označení, o jehož zápis žádá tzv. jednočlenné produkční seskupení,

⁴¹ pod názvem *Bulletin Les Appellations d'Origine* do roku 2019, od roku 2020 s novým názvem

- z vlastního rozhodnutí členského státu (i bez individuální žádosti, která by mezinárodní ochranu požadovala dle předchozích bodů).

Podrobnosti se ponechávají na právu členských států.

Následné *provedení* prováděcím aktem Komise má být po přijetí Komisí ve vztahu k Mezinárodnímu úřadu bezodkladné.

V této souvislosti je nutno upozornit také na zvláštní pravidla, která jsou upravena v čl. 11 [N\(EU\)2019/1753](#). Toto ustanovení normuje přechodná ustanovení pro označení původu pocházející z členských států, která jsou již zapsána mezinárodním zápisem dle Lisabonské dohody. Tato přechodná ustanovení se týkají jak zápisů označení výrobků v rozsahu předmětu [N\(EU\)2019/1753](#), tak také normují pravidla pro označení výrobků nespadaících pod předmět nařízení (a režimy ochrany EU). Tato práce se analýzou čl. 11 zabývá v [kapitole 3.4.](#), analýzou české národní úpravy pak v [kapitole 5.](#), resp. slovenské úpravy v [kapitole 6.](#)

3.4. K dosažení souladu mezi unijním právem a národními řády i bez formální harmonizace práva a možnost volby členského státu do 24.11.2022 [čl.11]

3.4.1. Obecně k přechodným pravidlům

Z 27 členských států Evropské unie jsou smluvními stranami Lisabonské dohody samostatně tyto členské státy: Bulharsko, Česko, Francie, Itálie, Maďarsko, Portugalsko, Slovensko. Smluvními stranami [Ženevského aktu](#) jsou pak z členských států Evropské unie samostatně tyto státy: Francie, Maďarsko, Itálie, Portugalsko, Rumunsko, z nichž Francie a Maďarsko již [ŽA](#) ratifikovaly. Česká republika k [ŽA](#) přistoupila 02.06.2022 -viz. [kapitola 4.1.](#)

Čl. 3 [Rozhodnutí Rady \(EU\) 2019/1754](#) zmocňuje každý členský stát, který si to přeje, aby společně s EU [ŽA](#) ratifikoval nebo k němu přistoupil. Toto zmocnění umožňuje přistoupení každému členskému státu, který [ŽA](#) samostatně dosud nepodepsal (zejm. je vhodné uvažovat o Slovensku a Bulharsku) - viz. [kapitola 4.2.](#)

Některé členské státy poskytovaly ochranu označením původu již před vznikem původních úprav ochrany označení v EHS. Nadto některé z členských států přistupovaly do EU až v době, kdy již v unijním právu existovaly právní úpravy poskytující ochranu označením na unijní úrovni. To se výslovně týká České republiky, Slovenska, Maďarska a Bulharska, které jsou rovněž vázány Lisabonskou dohodou. V národních rejstřících některých států (např. České republiky) jsou dosud zapsána označení původu např. ZVP nebo vín, kterým je v důsledku zápisu v národním rejstříku formálně poskytována národní ochrana od níž je následně odvozována v případě mezinárodního zápisu dle Lisabonské dohody také mezinárodní ochrana. Ve skutečnosti se není možné národní ochrany na území ČR a rovněž na území jiného členského státu EU dovolat, a to v důsledku přednosti unijního práva před národní úpravou.

Ustanovení čl. 11 odst. 1 a 2 [N\(EU\)2019/1753](#) ukládá těm členským státům, které jsou samostatně smluvními stranami Lisabonské dohody, aby učinily *24.11.2022* (tedy cca do 3 let od vydání nařízení) *volbu ve věcech všech existujících mezinárodních zápisů označení*, která jsou se týkají výrobků, jejichž ochranu upravuje na unijní úrovni některé z nařízení (ZVP, vína, lihoviny). Zatímco postup dle čl. 11 odst. 1 je vázán pouze na samostatné členství členského státu v Lisabonské dohodě - týká se tedy dle současného stavu Bulharska, Česka, Francie, Slovenska, Maďarska, Itálie a Portugalska, opačně podmínkou postupu členského státu podle čl. 11 odst. 2 je to, že členský stát [ŽA](#) samostatně (sjednal a) ratifikoval nebo že členský stát k [ŽA](#) samostatně

přistoupil na základě zmocnění dle čl. 3 [Rozhodnutí Rady \(EU\) 2019/1754](#). Podle současného stavu (ke dni nabytí účinků nařízení) se týká Francie, Maďarska a Česka.

Zatím není vyloučeno, aby i shora uvedené další signatářské státy EU (Itálie, Portugalsko a Rumunsko) [ŽA](#) ratifikovaly a aby i další členské státy přistoupily samostatně k [ŽA](#). Věc je však otázkou sporu mezi Komisí a Radou (C-24/20) - viz. [kapitola 4.2](#).

3.4.2. Již unijně chráněné označení (vína, zemědělského výrobku či potraviny vč. aromatizovaného vína, lihoviny) - volba změny obsahu mezinárodního zápisu nebo jeho zrušení [čl.11(1)]

Čl. 11 odst. 1 ukládá členskému státu povinnosti ohledně mezinárodních zápisů těch označení, kterým je poskytována *ochrana na unijní úrovni - označení zemědělských výrobků či potravin* (vč. aromatizovaných vín), vína, lihoviny. Členský stát si zvolí ohledně každého z označení již chráněných mezinárodním zápisem, které se týkají těchto produktů, zda-li

1. požádá o mezinárodní zápis označení podle [ŽA](#) nebo
2. zda-li požádá o zrušení mezinárodního zápisu.

Členský stát však pro volbu zachování mezinárodní ochrany (tedy podání žádosti o mezinárodní zápis dle [ŽA](#)) musí samostatně [ŽA](#) (podepsat a) ratifikovat nebo k němu musí samostatně přistoupit.

Toto ustanovení tedy fakticky staví Bulharsko a Slovensko, které dosud [ŽA](#) samostatně nepodepsaly ani k němu dosud nepřistoupily, před volbu. Bud' se nezaváží samostatně, ale nebudou moci požádat o mezinárodní zápis označení již unijně chráněných označení týkajících se výrobků, které pocházejí z jejich území, a proto se budou muset ochrany mezinárodním zápisem vzdát. Nebo se zaváží k [ŽA](#) i samostatně a budou moci o mezinárodní zápis dle [ŽA](#) požádat. Třetí cesty není, protože nepodrobení se těmto pravidlům by rezultovalo v řízení o porušení unijního práva členským státem.

Příkladem označení, kterého se tato volba bude týkat, je chráněné zeměpisné označení Olomoucké tvarůžky (CHZO), které je dosud zapsáno mezinárodním zápisem jako označení původu [ECHTE OLMÜTZER QUARGELN / PRAVÉ OLOMOCKÉ TVARŮŽKY](#) (číslo zápisu AO 32).

Členský stát by měl svou volbu provést na základě

1. žádosti člověka nebo právnické osoby, která je oprávněna uplatňovat práva uživatelů nebo jiná práva k označení původu nebo zeměpisnému označení nebo
2. žádosti uživatele tohoto označení nebo
3. vlastního rozhodnutí orgánu členského státu.

Lze dovodit, že pokud nebude žádný uživatel označení a nebude aktivní ani jeho žadatel o zápis (zapsaný v národním rejstříku), měl by členský stát provést volbu sám.

Zvolí-li členský stát volbu podání žádosti o mezinárodní zápis již unijně chráněného označení, má členský stát v koordinaci s Komisí ověřit u Mezinárodního úřadu, zda-li je třeba provést změny ve smyslu Pravidla 7 odst. 4 - tedy požadavky na *jazyk žádosti* (Pravidlo 3 odst. 1 umožňuje podání žádosti v jazyce anglickém, francouzském nebo španělském) a na *obsah žádosti* (Pravidlo 5 odst. 2-4: Povinný obsah žádosti; údaje o jakosti, pověsti či vlastnostech produktu uvedené v žádosti; formální náležitosti - podpis, prohlášení o úmyslu užívání atd.). Pokud po tomto ověření vyjde najevo, že je třeba učinit změny, zmocní Komise prováděcím aktem - přijatým přezkumným postupem, - členský stát k učinění nezbytných změn a k jejich oznámení Mezinárodnímu úřadu.

3.4.3. Volba podřízení se postupu podle nařízení spadajícího do unijního systému ochrany nebo zrušení mezinárodního zápisu (národní označení vína, zemědělského výrobku či potraviny, lihoviny) [čl.11(2)]

3.4.3.1. Postupy pro označení zemědělských výrobků a potravin, vín a lihovin obecně

Oproti shora uvedenému pak čl. 11 odst. 2 [N\(EU\)2019/1753](#) normuje postup pro ta označení původu zemědělských výrobků či potravin⁴², vína, lihoviny, která dosud nejsou chráněna dle unijního nařízení a současně jejichž dosavadní mezinárodní ochrana (mezinárodní zápis) podle Lisabonské dohody se opírá o národní zápis ve státě původu.

V důsledku aplikace tohoto ustanovení by mělo dojít po 24.11.2022 k *výmazu označení s nevykonatelnou národní ochranou z národních rejstříků* a také k *zániku mezinárodní ochrany*, ledaže by došlo k *přeregistraci na unijní označení*.

Příkladů takových mezinárodních zápisů označení *českých výrobků* je několik desítek a týkají se především označení původu ZVP (zejm. piv) a vín - příkladmo uvedme:

- PLZEŇ / PILSNER / PILSENER / PILSEN PILS (AO 1),
- PLZEŇSKÉ PIVO / PILSEN BEER PILS / BIÈRE DE PILSEN (PLZEŇ) PILSNER / PILSNER BIER PILSENER (AO 2),
- ČESKÝ SLAD / BÖHMISCHES MALZ / BOHEMIAN MALT / MALT TCHÈQUE (AO 31),
- BZENECKÁ LIPKA (AO 34),
- PÁLAVSKÉ BÍLÉ (AO 38),
- PAVLOVICKÉ OHNIVÉ (AO 39),
- PRAŽSKÝ VÝBĚR (AO 41),
- SLOVÁCKÝ RUBÍN (AO 43), nevyčerpávající
- ZNOJEMSKÉ OKURKY / ZNOIMIA GHERKINS / ZNAIMER GURKEN (AO 47),
- BUDWEISER BUDVAR / BUDĚJOVICKÝ BUDVAR (AO 51),
- SLOVÁCKÁ BOROVIČKA (AO 68),
- MORAVSKÁ CIHLA / MORAVIAN BRICK / BRIQUE DE MORAVIE (AO 69),
- KARLSBADER BITTER / KARLOVARSKÁ HOŘKÁ (AO 514),
- PROSTĚJOVSKÁ STAROREŽNÁ (AO 515).

Z označení *slovenských výrobků* pak pouze

- TRENČIANSKÁ BOROVIČKA "JUNIPERIERS"- TRENČIN DISTILLERY (AO 46),
- KARPATSKÉ BRANDY (AO 614).

Také ohledně těchto mezinárodních zápisů má každý z členských států *možnost volby*: Alternativy jsou v podstatě opět jen dvě: Buď (a) členský stát požádá o *unijní ochranu* daného označení podle příslušného nařízení nebo (b) členský stát požádá o *zrušení mezinárodního zápisu*. Třetí možnost opět není.

Také v tomto případě by měl členský stát v případě každé jednotlivé volby postupovat v závislosti okolnostech týkajících se konkrétního označení původu a příslušnou žádost o mezinárodní zápis by měl podat na (i) základě žádosti člověka nebo právnické osoby, která je oprávněna uplatňovat práva uživatelů nebo jiná práva k označení původu nebo zeměpisnému označení nebo (ii) na základě žádosti uživatele tohoto označení nebo (iii) na základě vlastního rozhodnutí orgánu členského státu.

⁴² vč. označení aromat.vín

Ačkoliv se zde nejedná o konverzi národního zápisu v unijní ochranu, tak také v případě volby podání žádosti o unijní ochranu podle příslušného nařízení ([N\(EU\)1151/2012](#), [N\(EU\)1308/2013](#), nebo [N\(EU\)2019/787](#)) výsledek řízení o unijní zápis označení předurčí další osud stávající mezinárodní ochrany. Bude-li žádost o unijní ochranu zamítnuta a dojde k vyčerpání správních i soudních opravných prostředků, ustanovení čl. 11 odst. 2 čtvrtého pododstavce ukládá členskému státu bez zbytečného odkladu požádat o zrušení mezinárodního zápisu. K aplikaci v ČR viz. [kapitola 5.3.2.](#)

Bude-li označení poskytnuta unijní ochrana na základě nařízení, pak bude mít členský stát podle čl. 11 odst. 2 třetího pododstavce lhůtu 1 rok od ode dne vzniku unijní ochrany dotčeného označení dle nařízení k tomu, aby mohl členský stát požádat o mezinárodní zápis. Pokud tuto lhůtu nevyužije, bude povinen podat žádost o zrušení mezinárodního zápisu označení.

O zápis podle [ŽA](#) může požádat dle čl. 11 odst. 2 třetího pododstavce pouze ten členský stát, který [ŽA](#) samostatně ratifikoval nebo k němu přistoupil. Využije-li takto samostatně [ŽA](#) vázaný členský stát možnost požádat o mezinárodní zápis dle [ŽA](#), je podle poslední věty čl. 11 odst. 2 třetího pododstavce povinen koordinovat svůj postup s Komisí a u Mezinárodního úřadu ověřit, zda-li je třeba pro mezinárodní zápis dle [ŽA](#) učinit nějaké změny. Následně jej Komise prostřednictvím prováděcího aktu - přijatého přezkumným postupem, - zmocní k provedení nezbytné změny a k jejímu oznámení žádosti o mezinárodní zápis dle [ŽA](#) Mezinárodnímu úřadu. Poslední věta čl. 11 odst. 2 třetího pododstavce přímo odkazuje na použití čl. 11 odst. 1 třetího a čtvrtého pododstavce.

3.4.3.2. Zvláštní důsledky pro mezinárodní zápis označení lihovin

Shora uvedené ustanovení čl. 11 odst. 2 [N\(EU\)2019/1753](#) bude mít *zvláštní důsledky* pro *označení lihovin*. Znění příslušných ustanovení [N\(EU\)2019/787](#) (čl. 45) dovoluje členským státům v rámci uplatňování *politiky jakosti* těchto výrobků zavést přísnější pravidla než ta, která jsou uvedena v odkazovaných ustanoveních těchto nařízení. Dosud byla tato ustanovení vykládána jako možnost zavést v právu členského státu institut označení původu také pro tyto výrobky. To zůstává i nadále zachováno.

Nově však není možné na podkladě takto provedeného národního zápisu požádat o mezinárodní ochranu a případné již existující mezinárodní zápisy označení původu lihovin budou podléhat povinnosti volby dle čl. 11 odst. 2 [N\(EU\)2019/1753](#). Nově se mezinárodní zápis (po 24.11.2022) nebude moci opírat v případě označení původu lihovin o ochranu poskytnutou národním zápisem, ale pro futuro pouze o evropsko-unijní ochranu zeměpisných označení lihovin.

Z označení českých a slovenských lihovin se tento režim bude výslovně týkat:

- SLOVÁCKÁ BOROVIČKA (AO 68),
- KARLSBADER BITTER / KARLOVARSKÁ HOŘKÁ (AO 514),
- PROSTĚJOVSKÁ STAROREŽNÁ (AO 515),
- TRENČIANSKÁ BOROVIČKA "JUNIPERIERS" - TRENČIN DISTILLERY (AO 46),
- KARPATSKÉ BRANDY (AO 614).

3.4.3.3. K mezinárodní ochraně aromatizovaných vín

Pokud jde o mezinárodní zápis zeměpisných označení aromatizovaných vín, situace se od 07.12.2021 změnila a fakticky byl dřívější problém nejasnosti ohledně charakteru unijní ochrany

(vyčerpávající nebo nevyčerpávající) vyřešen - *zařazením aromatizovaných vín mezi zemědělské výrobky a potraviny*. Bývalý čl. 9 Nařízení (EU) 251/2014 byl zrušen. Mezinárodní zápis se tak bude moci opírat pouze o ochranu unijní a národní ochrana nemůže být (od 07.12.2021) v členském státě EU vůbec poskytnuta.

V České republice se jednalo pouze o teoretický problém, neboť Česká republika neposkytla ochranu označení tuzemského ani zahraničního aromatizovaného vína (zápisem do svého rejstříku).

Na margo je nutno upozornit také na okrajový problém - již poskytnutou ochranu na území členského státu rozhodnutím národního orgánu označení původu výrobku spadajícího do některé ze shora uvedených skupin a pocházejícího z jiného státu vázaného Lisabonskou dohodou. Tento problém nemusí být jen teoretický, může se týkat např. označení původu BEPMET - BERMET (AO 899) pro aromatizované víno, jehož mezinárodní zápis se opírá o srbskou národní ochranu. Tomuto označení byla poskytnuta ochrana na Slovensku (od 10.10.2011). Srov. k tomu [výpis z mezinárodního rejstříku AO a GI \(Lisbon Express\) pro označení AO 899](#).⁴³ Tato situace by měla být řešena dle pravidel uvedených v čl. 12 [N\(EU\)2019/1753](#) - viz. [kapitola 3.5](#).

3.4.4. Mezinárodní zápis označení ostatních výrobků - řemeslných, průmyslových, surovin a minerálních vod - povinnost požádat Komisi o předchozí stanovisko [čl. 11(3)]

Čl. 11 odst. 3 [N\(EU\)2019/1753](#) konečně normuje pravidla pro případ označení těch výrobků, jimž Evropská unie neposkytuje ochranu dle nařízení - např. *řemeslné či průmyslové výrobky; suroviny; minerální vody*. Prakticky jde o označení, která jsou *chráněna na národní úrovni* a mohou být i nadále chráněna mezinárodním zápisem. To se týká jak označení již zapsaných, tak i nových žádostí o ochranu označení mezinárodním zápisem (na základě národní ochrany poskytnuté v členském státě původu).

Pro označení těchto výrobků nařízení nevyžaduje po členském státu EU, který je samostatně smluvní stranou Lisabonské dohody (Bulharsko, Česko, Slovensko, Francie, Maďarsko, Itálie, Portugalsko), aby samostatně [ŽA](#) ratifikoval nebo k němu samostatně přistoupil.

Ve vztahu k označením původu ostatních výrobků (řemeslných, průmyslových atd.) čl. 11 odst. 3 první pododstavec [N\(EU\)2019/1753](#) umožňuje členskému státu, který je smluvně samostatně vázán Lisabonskou dohodou, zachovat stávající zápisy označení původu. Ohledně stávajících zápisů těchto označení původu není členský stát povinen Komisi ani jiné členské státy informovat.

Pokud jde o podávání *nových žádostí o mezinárodní ochranu* označení těchto výrobků, čl. 11 odst. 3 druhý pododstavec [N\(EU\)2019/1753](#) umožňuje členskému státu, který je smluvně samostatně vázán Lisabonskou dohodou, podávat nové žádosti o mezinárodní zápis týkající se označení původu výrobků pocházejících z jeho území.

V případě nových žádostí je ovšem samostatný postup členského státu podmíněn *dodržáním zvláštních pravidel* dle čl. 11 odst. 3 [N\(EU\)2019/1753](#). Členský stát je povinen před podáním žádosti o mezinárodní zápis označení původu (opírající se již o národní ochranu poskytnutou v členském státě) *oznámit žádost Komisi* a poskytnout jí důkaz, že žádost splňuje požadavky pro zápis dle Lisabonské dohody. Následně je členský stát povinen zdržet se podání žádosti o

⁴³ dostupný on-line na adrese: <https://www.wipo.int/cgi-lis/iffetch5?ENG+LISBON+17-00+21644030-KEY+256+0+899+F-ENG+2+3+1+25+SEP-0/HITNUM.NO.APP-ENG+OO%2fRS+>

mezinárodní zápis po dobu 2 měsíců od oznámení návrhu Komisi a případně též se dále zdržet podání žádosti během prodloužené doby (pokud si Komise vyžádá další informace).

Podle čl. 11 odst. 3 čtvrtého pododstavce [N\(EU\)2019/1753](#) Komise bez dalšího okamžitě informuje ostatní členské státy k jakémkoliv oznámení návrhu žádosti. Komise dle čl. 11 odst. 3 druhého pododstavce písm. b) vydá stanovisko.

Pokud Komise vydá pozitivní stanovisko, může členský stát podat žádost o mezinárodní zápis.

V případě, že je vydáno negativní stanovisko, nesmí členský stát žádost o mezinárodní zápis nového označení původu podat. Podle čl. 11 odst. 3 druhého pododstavce písm. b) [N\(EU\)2019/1753](#) je vydání negativního stanoviska omezeno na splnění několika podmínek. Předně nemůže být vydáno bez konzultace s členským státem. Vydání negativního stanoviska má být omezeno na výjimečné a řádně odůvodněné případy, kdy by buď (a) členským státem poskytnutý důkaz o způsobilosti označení k mezinárodnímu zápisu dostatečně neprokazoval splnění požadavků dle Lisabonské dohody nebo (b) pokud by měl mezinárodní zápis takového označení *neprůznivý dopad na obchodní politiku Unie*.

Komise si rovněž může vyžádat od členského státu další informace. Členský stát nemá stanovenou lhůtu pro dodání doplňujících informací, je však v jeho vlastním zájmu (a v zájmu osob oprávněných užívat již národně chráněné označení původu) reagovat co nejrychleji. Pokud je členský stát vyzván k poskytnutí dalších informací, je lhůta pro reakci Komise v tomto případě 1 měsíc od doručení požadovaných informací Komisi. Ze systematického výkladu čl. 11 odst. 3 druhého pododstavce písm. b) [N\(EU\)2019/1753](#) vyplývá, že Komise musí vyzvat členský stát k doplnění informací do 2 měsíců od přijetí oznámení členského státu o návrhu žádosti o mezinárodní zápis. Čl. 11 odst. 3 nevyklučuje, aby Komise vyzvala členský stát k doplnění informací opakovaně. V takovém případě by se lhůta pro stanovisko Komise určovala samostatně vždy od každé výzvy Komise členskému státu.

K čl. 11 odst. 3 [N\(EU\)2019/1753](#) učinila Komise doplňující *Prohlášení Komise o postupu uvedeném v čl. 11 odst. 3 nařízení (EU) 2019/1753* - publikované pod čarou současně za textem tohoto nařízení. V tomto prohlášení se Komise snaží členské státy ujistit, že ustanovení je z právního hlediska nezbytné, že však vyvine maximální úsilí k tomu, aby k vydání negativního stanoviska nedošlo. Komise dále uvádí, že jakékoliv záporné stanovisko by bylo oznámeno písemně a bylo by v souladu s článkem 296 [SFEU](#) odůvodněno. Konečně Komise upozorňuje, že se v případě konkrétního označení *neuplatní zásada ne bis in idem* - tedy že je možné podat nový návrh na žádost o mezinárodní zápis, pokud důvody vedoucí k vydání záporného stanoviska buď pominuly nebo již byly „náležitě řešeny“. Konkrétní naplnění těchto slov však přinese až aplikační praxe.

Závěrem je nutno upozornit, že pokud by členský stát nedbal záporného stanoviska a nepodvolil by se mu, nebo také pro případ jiného porušení čl. 11 odst. 3 (např. členský stát by Komisi svůj záměr neoznámil a žádost o mezinárodní zápis by samostatně podal), dopustil by se takový členský stát porušení unijního práva.

K promítnutí čl. 11 odst. 3 [N\(EU\)2019/1753](#) do české národní úpravy - viz. [kapitola 5.3.3.3.](#)

Upozorňuji, že toto ustanovení může být předmětem změny v případě, že v EU dojde k zavedení ochrany ZO řemeslných a průmyslových výrobků - viz. [kapitola 4.3.](#)

3.5. Přechodné zachování ochrany označení původu výrobků pocházejících z třetích zemí zapsaných dle Lisabonské dohody [čl.12]

3.5.1. Zachování mezinárodní ochrany jako „vnitrostátní ochrany“ označení pocházejícího z třetí země v členském státě, pokud ochrana vznikla podle Lisabonské dohody před dnem, kdy se EU stala stranou [ŽA](#)

Článek 12 [N\(EU\)2019/1753](#) umožňuje přechodné zachování ochrany označení původu výrobků pocházejících z třetích zemí, pokud byl mezinárodní zápis učiněn dle Lisabonské dohody přede dnem, kdy se „*Evropská unie stala stranou Ženevského aktu*“. Čl. 12 se fakticky týká Bulharska, Česka, Slovenska, Francie, Itálie, Maďarska a Portugalska, protože tyto státy byly smluvními stranami Lisabonské dohody již před přistoupením Evropské unie.⁴⁴

Členské státy dle čl. 12 odst. 1 (Bulharsko, Česko, Slovensko, Francie, Itálie, Maďarsko a Portugalsko) mohou i nadále chránit svými vnitrostátními úpravami označení původu zapsaná mezinárodně pokud:

1. tato označení pocházejí ze třetí země vázané Lisabonskou dohodou (tedy z (i) Albánie, (ii) Alžírsko, (iii) Bosny a Hercegoviny, (iv) Burkiny Faso, (v) Konga, (vi) Kostariky, (vii) Korejské lidově demokratické republiky, (viii) Dominikánské republiky, (ix) Gabonu, (x) Gruzie, (xi) Haiti, (xii) Izraele, (xiii) Mexika, (xiv) Černé Hory, (xv) Nikaragui, (xvi) Severní Makedonie, (xvii) Peru, (xviii) Moldávie, (xix) Srbska, (xx) Tuniska, (xxi) Kuby, (xxii) Toga a (xxiii) Íránu - srov. [Seznam smluvních států Lisabonské dohody - WIPO](#)) a současně
2. tato označení byla zapsána do mezinárodního rejstříku ke dni, kdy se Evropská unie stala smluvní stranou [ŽA](#).

Pokud jde o výklad termínu „den, kdy se Evropská unie stala smluvní stranou [ŽA](#)“, nabízí se 2 možnosti. První možností je odvodit tento den ode dne přistoupení EU k [ŽA](#), tedy ke dni 26.11.2019. Protože však nebyl [ŽA](#) ke dni přistoupení EU dosud účinný a vstoupil v platnost (také díky přistoupení EU) až ke dni 26.02.2020, nabízí se i možnost interpretace shora uvedeného pojmu právě ve vazbě na den vstupu [ŽA](#) platnost. Navíc text samotného ustanovení používá oba pojmy⁴⁵ a mezi nimi rozlišuje. Proto je druhé řešení (26.02.2020) správné.

Ohledně určení označení původu, kterých se režim uvedený v čl. 12 odst. 1 týká, je orientačně možné vycházet již ze stávajícího obsahu chráněných označení původu uvedených v BLAO- viz. [archiv \(Bulletin Les Appellations d'Origine\)](#), pokud možno z posledního vydaného čísla za rok 2019 - č. 48 BLAO. Je nesporné, že režim dle čl. 12 odst. 1 [N\(EU\)2019/1753](#) se týká označení zapsaných v mezinárodním rejstříku do 26.11.2019.⁴⁶ Zda-li se týká ev. i označení zapsaných v mezidobí (27.11.2019 - 26.02.2020) je nejisté. Bohužel nejde o teoretický problém, protože v podle obsahu BLAO/BDSL bylo v tomto mezidobí provedeno několik mezinárodních zápisů,^{47 48} u všech se ovšem mezinárodní zápis opírá o národní zápis členské země Lisabonské dohody - Bosna a Hercegovina dosud nejsou vázány [ŽA](#).

⁴⁴ Jak již bylo shora uvedeno, Evropská unie přistoupila k [Ženevskému aktu](#) dne 26.11.2019 (srov. [Lisbon Notification No. 42](#)).

⁴⁵ den přistoupení EU k [ŽA](#) / den, kdy se stala EU stranou [ŽA](#)

⁴⁶ Podle výsledku rešerše databáze Lisbon Express je posledním označením, kterých se tento režim týká, DUVAN HERCEGOVAČKI RAVNJAK, AO 1133, země původu Bosna a Hercegovina, jehož ochrana vznikla dne 26.11.2019

⁴⁷ v období 27.11.-31.12.2019 označení: DUVAN HERCEGOVAČKI RAVNJAK (AO1133), گردوی تويسرکان ايران /Gerdo e toyserkan e Iran (AO1134), سوهان قم ايران /Sohan e Qom e Iran (AO 1135)

⁴⁸ v roce 2020 byl první mezinárodní zápis proveden až ke dni 03.03.2020 - Huile d'Olive Téboursook / زيت زيتون تبرسق (AO1150)

Čl. 12 [N\(EU\)2019/1753](#) umožňuje zachovat *přechodnou vnitrostátní ochranu v členském státě*, podle čl. 12 odst. 3 nese výlučnou odpovědnost za poskytnutou ochranu členský stát. A navíc jsou podle čl. 12 odst. 4 veškerá opatření k ochraně účinná pouze na území členského státu, který ochranu poskytl a nemohou mít vliv ani na obchod na Vnitřním trhu ani na mezinárodní obchod.

Skončí-li účinky mezinárodního zápisu konkrétního označení původu, národní ochrana tím podle čl. 12 odst. 2 písm. b) [N\(EU\)2019/1753](#) bez dalšího zanikne ve všech členských státech, které jsou samostatně vázány Lisabonskou dohodou. Orgány členských států ji budou muset bez dalšího provést podle příslušných postupů (zejm. ve vazbě na národní rejstříky nebo veřejně dostupné databáze označení chráněných na území konkrétního členského státu).

3.5.2. Nahrazení účinků mez.zápisu v členských státech unijní ochranou (účinky mez.zápisu v EU)

Ochrana označení v členských státech EU vázaných Lisabonskou dohodou může být nahrazena podle čl. 12 odst. 2 ochranou v EU na základě rozhodnutí přijatého podle čl. 7 [N\(EU\)2019/1753](#). Podmínkou je především to, že nečlenský stát, ze kterého označení původu pochází, se stane vázaným [Ženevským aktem](#). Podmínkou je rovněž dodržení postupu pro vydání rozhodnutí dle čl. 7 (viz. čl. 5 a 6 [N\(EU\)2019/1753](#)). Podmínkou je konečně také to, že rozhodnutí podle čl. 7 zachová kontinuitu ochrany označení v členském státě.

Tento postup může být využit pouze pro ta označení, která jsou zapsána pro *takové výrobky*, pro něž je možné v souladu s čl. 1 [N\(EU\)2019/1753](#) poskytnout v EU ochranu na základě některého z unijních nařízení. Netýká se tedy těch označení původu, která se váží k výrobkům řemeslným, průmyslovým, surovinám či minerálním vodám.

Ze shora uvedených označení (srov. pozn. pod čarou 19) by se tak tento režim nahrazení účinků mez.zápisu v členských státech účinky v EU (unijní ochranou) *mohl týkat* označení *گردوی* (transliterace Gerdo e toyserkan e Iran: gōrdū: ð tʊ:isɔrkʌn ð iɾʌn) (AO 1134), protože:

- 1) je chráněno pro *vlašské ořechy*; které spadají do rozsahu výrobků považovaných za *zemědělské výrobky a potraviny* ve smyslu [N\(EU\)1151/2012](#) A
- 2) mezinárodní zápis byl učiněn 07.12.2019 (tedy před dnem, kdy se EU stala stranou [ŽA](#)) A současně za podmínky, že
- 3) (až) Írán přistoupí k [ŽA](#).

3.5.3. Řešení pro označení produktů pocházejících z třetích zemí, pokud došlo k mezinárodnímu zápisu po dni, kdy se EU stala smluvní stranou Ženevského aktu

Pokud jde o nově zapsané označení původu pocházející z nečlenské země - do mezinárodního rejstříku zapsané a členským státům Mezinárodním úřadem oznámené ode dne, kdy se Evropská unie stala smluvní stranou [ŽA](#), platí dle čl. 12 odst. 6 následující úprava: Je-li označení původu, které je nově chráněné mezinárodním zápisem, chráněno pro některý z produktů upravených kterýmkoliv z nařízení EU, jež jsou uvedena v čl. 1 odst. 2 (tedy zemědělské výrobky a potraviny, vína, lihoviny, aromatizované vinné produkty), *musí každý z členských států* samostatně vázaných Lisabonskou dohodou *oznámít* Mezinárodnímu úřadu, *že* ohledně takového označení *nemůže* na svém území jeho vnitrostátní ochranu.

Navíc jsou členské státy EU, které jsou samostatně vázané Lisabonskou dohodou, podle čl. 12 odst. 5 povinny předat Komisi každé oznámení mezinárodního zápisu, které je jim Mezinárodním úřadem doručeno. Komise toto oznámení následně předá všem ostatním členským státům EU.

To se bude ze shora uvedených označení (srov. pozn. pod čarou 43-45) týkat např. označení زيت زيتون تبرسوق / Huile d'Olive TébourSouk (transliterace Zit Zitoun TbourSouk), (AO 1150), protože:

- 1) označení se vztahuje k výrobkům pocházejícím z Tuniska A
- 2) je chráněno mezinárodním zápisem pro výrobek: Olivový olej A
- 3) ochrana mezinárodním zápisem vznikla 03.03.2020 (tedy po dni, kdy se EU stala smluvní stranou [ŽA](#)).

Poskytnutí ochrany prostřednictvím účinků mezinárodního zápisu v EU u tohoto označení bude předmětem řízení, které je analyzováno v následující kapitole.

3.6. Postupy pro přiznání či odmítnutí účinků mezinárodních zápisů dle Ženevského aktu v Evropské unii [čl.4-7]

3.6.1. Obecně

Podstatnou část úpravy [N\(EU\)2019/1753](#) (čl. 4 - 10) představují pravidla pro přiznání, odmítnutí nebo odejmutí účinků mezinárodního zápisu (mezinárodní ochrany) v Evropské unii pro označení zemědělských výrobků a potravin (vč. aromatizovaných vín), vín a lihovin. Zahrnuje zvláštní zveřejnění mezinárodních zápisů v Evropské unii (čl. 5), zvláštní podrobnou úpravu námitek a námitkového řízení proti mezinárodnímu zápisu (čl. 6), úpravu rozhodnutí o ochraně v EU (čl. 7), pravidla používání označení v EU (čl. 8), prohlášení neplatnosti účinků označení třetích zemí zapsaných v mezinárodním rejstříku v EU (čl. 9), vztah k ochranným známkám (čl. 10).

Úprava všech těchto institutů je poměrně obšírná a smyslem je zajistit *soutěžní neutralitu* a práva obyvatel a producentů potravin v EU. Z hlediska materiálního navazuje na úpravy, podle nichž lze v EU dosáhnout ochrany označení pro vína, ZVP nebo lihoviny.

3.6.2. Zveřejnění nové žádosti o mezinárodní ochranu z třetích zemí v EU [čl.4]

Již od vstupu Lisabonské dohody ve znění Stockholmského aktu v platnost se informace o mezinárodních zápisech, odmítnutí zápisů a další důležité údaje, které se týkají mezinárodní ochrany označení původu ve státech Zvláštní unie (dle Lisabonské dohody) *zveřejňují* v úředním věstníku - [BDSL](#).

V posledních letech je vydáván jednou ročně a zahrnuje veškeré informace za předchozí kalendářní rok, jakož i statistické údaje. Je vydáván multijazyčně - současně ve francouzském, anglickém a španělském jazykovém znění.

Nad rámec publikace Mezinárodním úřadem ustanovení článku 4 [N\(EU\)2019/1753](#) normuje, že Evropská unie bude *sama zveřejňovat mezinárodní zápisy* označení původu a zeměpisných označení ve vlastním *Úředním věstníku Evropské unie*, pokud byl mezinárodní zápis oznámen Mezinárodním úřadem a toto oznámení se týká označení pocházející z jiného smluvního státu Lisabonské dohody než z některého z členských států Evropské unie a konečně byla tomuto označení poskytnuta ochrana v Evropské unii.

Tato zveřejnění budou publikována v *radě C Úředního věstníku Evropské unie*. Zveřejnění by mělo obsahovat kromě názvu chráněného označení a jeho typu (CHOP/CHZO) výslovně také odkaz na typ produktu a zemi původu.

Předmětem tohoto zveřejnění mezinárodních zápisů naopak nemá být zveřejnění odkazů na specifikace, adresy kontrolních orgánů atd. Nedá se očekávat, že by tyto informace byly již dostupné pomocí obsahů elektronického [rejstříku chráněných označení eAmbrosia](#).

Dosavadní úpravy rejstříků chráněných označení v příslušných nařízeních ([N\(EU\)2019/787](#), [N\(EU\)1308/2013](#) a [N\(EU\)1151/2012](#)) k tomuto závěru ve vztahu k označením chráněným mezinárodním zápisem s účinky v EU prozatím nevedou. To však nevyklučuje změnu úpravy v budoucnu, která by byla vhodná a přispěla by k větší transparentnosti.

3.6.3. Posouzení každé žádosti o mezinárodní zápis Komise EU [čl.5]

Po zveřejnění Komise postupem podle čl. 5 [N\(EU\)2019/1753](#) posoudí veškerá oznámení mezinárodních zápisů, která jí byla Mezinárodním úřadem oznámena. Předmětem posouzení Komise je především ověření, zda se zveřejnění mezinárodního zápisu vztahuje k označení produktu, pro který je na úrovni EU - tedy prostřednictvím některého z nařízení EU, - poskytována ochrana. Jde o to, zda-li se oznámení vztahuje k označení produktu, který je (alternativně) ZVP (vč. aromat. vín), vínem nebo lihovinou. Nebo zda-li se vztahuje k jinému výrobku, protože mezinárodní ochrana (označení původu a zeměpisných označení) podle Lisabonské dohody na ochranu označení původu a zeměpisných označení (ve znění [ŽA](#)) je univerzální pro veškeré výrobky, které jsou movitými věcmi.

Posouzení Komise také zahrnuje povinné obsahované náležitosti žádosti o mezinárodní ochranu ve smyslu Pravidla 5 odst. 2 [SPŘLDŽA](#) ((i) strana původu, (ii) uvedení příslušného orgánu, který podává žádost, nebo podobné údaje o uživateli nebo o osobě oprávněné vykonávat práva ve vztahu k označení, (iii) uvedení uživatelů a jejich identifikující údaje, (iv) označení původu nebo zeměpisné označení, pro které se žádá mezinárodní zápis, a to v úředním jazyce státu původu, (v) co nejpřesnější uvedení výrobků, na které se označení vztahuje, (vi) zeměpisná oblast původu nebo zeměpisná oblast výroby, (vii) identifikační údaje nástroje, kterým se přiznává ochrana označení ve smluvní straně (včetně odkazu na rozhodnutí, právní akt, datum zápisu).

Pokud není ve smluvní straně používán zápis v latině,⁴⁹ musí být povinně uveden také *transliterační přepis*, a to dle fonetiky jazyka žádosti.

Komise musí dle čl. 5 odst. 1 [N\(EU\)2019/1753](#) posoudit také to, zda-li žádost o mezinárodní zápis obsahuje také údaje o jakosti, pověsti nebo jiných vlastnostech a jejich spojení se zeměpisným prostředím dle Pravidla 5 odst. 3 [SPŘLDŽA](#). Ve všech nařízeních EU, která upravují ochranu označení zeměpisného původu dle systémů EU, se vyžaduje určitý stupeň souvislosti mezi vlastnostmi výrobků s označením a zeměpisným prostředím.

Tato souvislost vazba mezi vlastnostmi a zeměpisným prostředím je rozdílně silná, objektivně nejsilnější je vyžadována u vín. Pro označení původu se vyžaduje souvislost mezi jakostí nebo

⁴⁹ z členských zemí EU se jiným než latinským písmem píše v Bulharsku, Kypru a Řecku. Ze států vázaných již Lisabonskou dohodou se to v důsledku používaného písma může v budoucnu týkat např. států jihovýchodního Balkánu, které používají cyrilici (ať již společně s latinskou abecedou nebo výlučně) - tedy: Srbsko, Bosna a Hercegovina, Černá Hora, dále pak Izraele - používá hebrejské písmo, konečně pak také států používajících arabské písmo: Írán, Alžírsko, Tunisko

jinými vlastnostmi, pro zeměpisná označení je možná alternativa jakosti, pověsti či jiné vlastnosti výrobku.

Také se dle právních předpisů Unie vyžaduje (v závislosti na právní úpravě) provedení jedné či všech výrobních fází v zeměpisné oblasti produkce výrobku.

Všechna označení dle předpisů Unie musí mít rovněž vyhotoveny specifikace, které jsou zveřejněny. Kontrola dodržování specifikací příslušného označení výrobcí při produkci výrobků s (unijně) chráněným označením je rovněž zakotvena pro všechny kategorie produktů, jejichž označením poskytuje EU ochranu.

Posouzení obsahu žádosti o mezinárodní zápis - zahrnující ochranu na území Evropské unie, - musí Komise provést do 4 měsíců od zápisu označení do mezinárodního rejstříku. V této lhůtě však nemusí Komise provést posouzení jiných zvláštních požadavků, které vyžadují právní předpisy EU, které se týkají uvádění výrobků na trh (např. označování potravin, obchodní normy, sanitární a fytosanitární normy, označování jiných výrobků atd.).

3.6.4. Námitky a námitkové řízení [čl.6]

3.6.4.1. Aktivní legitimace k podání námitek

V zájmu ochrany zájmů fyzických a právnických osob (občanů EU, právnických osob majících sídlo v EU) - ať již jsou tyto osoby spotřebiteli, uživateli práva nebo vlastníky známek, upravuje čl. 6 [N\(EU\)2019/1753](#) zvláštní institut námitek (námitek) a úpravu námitkového řízení. Účelem je také zajištění spravedlivé hospodářské soutěže.

Práva osob jsou zajištěna pomocí práva podat námitku proti poskytnutí ochrany na území EU.

Právo podat námitku svědčí:

- orgánu členského státu,
- orgánu jiné smluvní země [ŽA](#), než je strana původu,
- fyzické nebo právnické osobě s oprávněným zájmem, která je usazena v Unii,
- fyzické nebo právnické osobě s oprávněným zájmem, která je usazena v jiné třetí zemi, než je smluvní strana původu.

Námitka se podává přímo u Komise. Čl. 6 odst. 1 [N\(EU\)2019/1753](#) neobsahuje ustanovení umožňující podat námitku u orgánu členského státu, jako je tomu ve všech úpravách námitkových řízení před Komisí (ve věcech označení zeměpisného původu), tedy v úpravě námitkového řízení proti ochraně označení ZVP (čl. 51 odst. 1 druhý pododstavec [N\(EU\)1151/2012](#)), vín (čl. 98 odst. 2 [N\(EU\)1308/2013](#)), lihovin (čl. 27 odst. 1 druhý pododstavec [N\(EU\)2019/787](#)).

K dosavadní praxi podávání námitek - viz. [kapitola 3.10.2.](#)

Do budoucna autor této práce zastává názor, že by také právní úprava čl. 6 [N\(EU\)2019/1753](#) měla umožnit podávání námitek prostřednictvím orgánu členského státu, ve kterém je namítatel usazen, má bydliště nebo sídlo podnikání. Neobsahuje-li totiž evropsko-unijní nařízení takovou úpravu, právo členského státu může jen obtížně upravit proceduru nápomoci zainteresované osobě. Přirozeně národní úřad může aspoň publikovat informace na svých internetových stránkách.

3.6.4.2. Námitková lhůta a jazyk námitek

Námitka může být podána v námitkové lhůtě, která je *4 měsíce ode dne zveřejnění mezinárodního zápisu v Úředním věstníku EU* (podle čl. 4 [N\(EU\)2019/1753](#)). Pokud by byla

námítka podána po uplynutí námitkové lhůty, byla by dle čl. 6 odst. 2 (první věta) nařízení považována za nepřijatelnou. V zásadě je tedy nutno považovat lhůtu za *propadlou*.

Námítka musí být podána v jednom z úředních jazyků orgánů Unie. Výběr jazyka náleží namítateli.

Multijazyčnost je jako základní právní princip vyjádřena v čl. 41 odst. 4 [Listiny základních práv Evropské unie](#). Za úřední jazyk je nutno považovat tyto jazyky: Angličtina, bulharština, čeština, dánština, estonština, finština, francouzština, chorvatština, irština, italština, litevština, lotyšština, maďarština, maltština, němčina, nizozemština, polština, portugalská, rumunština, řečtina, slovenština, slovinština, španělština a švédština.

3.6.4.3. Obecně o subjektivních právech jako námitkových důvodech ve smyslu Nařízení (EU) 2019/1753

Aby byla námítka považována za přípustnou, musí být *odůvodněna*. V opačném případě je námítka nepřijatelná. V námitce může být uplatněno i více námitkových důvodů současně. Námitkový důvod, který namítající uplatnil, posuzuje Komise dle čl. 6 odst. 3 ve vztahu k celému území Evropské unie nebo k jeho části. Každá námítka je posuzována individuálně.

Okruh námitkových důvodů je *taxativně* vymezen v čl. 6 odst. 2 nařízení, je však poměrně široký. Mezi námitkové důvody patří:

- druhovost (druhový charakter) názvu v Evropské unii - v zásadě tedy nezpůsobilost ve vztahu k vnímání názvu evropskými spotřebiteli,
- skutečnost, že výrobku není podle práva EU poskytována ochrana prostřednictvím označení původu nebo zeměpisného označení (tedy definiční nesoulad),
- nesplnění definičních podmínek podle [ŽA](#) u konkrétního označení,
- homonymita nového označení s již unijně chráněným označením původu nebo zeměpisným označením (patrně zahrnující částečně také unijně chráněné tradiční výrazy vín),
- homonymita názvu s názvem zaručené tradiční speciality,
- zásah do práv ke starší ochranné známce, která je v EU chráněna podle [EUTMR](#) a rovněž [Směrnice \(EU\) 2015/2436, kterou se sbližují právní předpisy členských států o ochranných známkách](#) (a tedy přeneseně rovněž podle národní právní úpravy, která tuto směrnici v členském státě transponuje), - zde je ovšem na místě upozornit, že zásah do práv k ochranné známce je námitkový důvod, nicméně čl. 10 [N\(EU\)2019/1753](#) umožňuje různá uspořádání (vč. koexistence) mezi označením a ochrannou známkou,
- shoda s názvem odrůdy rostlin (právem zvlášť upraveny názvy nových odrůd rostlin a jejich ochrana) nebo s názvem plemene zvířat (v současné době není v EU specificky upravena ochrana názvů nových plemen zvířat, je však obsáhle upravena plemenitba zvířat jako taková)
- zcela nebo částečně totožný název, který na území požívá ochrany (a není ochrannou známkou), jehož existenci nebo ochranu by mohly účinky mezinárodního zápisu označení v EU ohrozit.

3.6.4.4. Druhový charakter názvu

Druhovost názvu v Evropské unii je zvláštním námitkovým důvodem podle čl. 6 odst. 2 písm. f) [N\(EU\)2019/1753](#). Druhový charakter výrazu zahrnuje zákonné názvy, obchodní názvy atd. (dle

předpisů unijního práva), obecně neregulované výrazy a také názvy regulované právními předpisy členských států - srov. např. „Turecký med“ atd.⁵⁰

K druhovým názvům se mohou blížit tradiční výrazy vín (pokud označují charakteristiku výrobku) resp. názvy zaručených tradičních specialit - k nim pak srov. [kapitola 3.6.4.7.](#)

Učiní-li Komise závěr o druhovém výrazu - tedy druhovém charakteru, - nemusí již zkoumat pravděpodobnost uvedení spotřebitele v omyl. Druhový charakter (výrazu) je námitkovým důvodem sám o sobě.

Důležité je zde materiální pojetí a posouzení vnímání výrazu v době posuzování Komisí. Důvod již nastalého zdruhování výrazu není právně relevantní.

3.6.4.5. Nezpůsobilý výrobek s označením přihlášeným k mezinárodnímu zápisu

Zvláštním námitkovým důvodem je skutečnost, že v Evropské unii nelze poskytnout ochranu označení takového výrobku, pro které je označení z třetí země mezinárodně zapsáno (viz. čl. 6 písm. e) tohoto [N\(EU\)2019/1753](#)).

Zde je třeba připomenout, že v zemi původu mohou být používány jiné kategorizace, než používá Evropská unie pro kategorizaci výrobků za účelem ochrany zeměpisných označení (resp. také označení původu). Ke kategorizaci výrobků dle nařízení EU viz. [kapitola 3.1.1.](#) Komise si sama posoudí (v zásadě na podkladě podané námitky), zda-li výrobek pocházející ze zahraničí je způsobilý k ochraně označení podle některého z evropsko-unijních nařízení. Pokud by nebyl, nelze účinky mezinárodní ochrany v EU poskytnout.

To se může týkat typově např. označení *minerálních vod*, které již ve stávajícím systému unijní ochrany nespádají pod zemědělské výrobky a potraviny ani pod žádnou jinou skupinu výrobků, jejichž označením je poskytována ochrana unijním právem. Do nabytí účinků Nařízení (ES) 510/2006 však minerální vody spadaly do ZVP a byla poskytnuta ochrana označení některých minerálních vod, pocházejících především z Německa.

Samostatnou otázkou je pak *mezinárodní zápis označení původu pro výrobky*; jimž lze na území EU poskytnout pouze ochranu jejich zeměpisným označením, nikoliv však označením původu - to se týká lihovin. Jakkoliv přirozeně chybí jakákoliv předchozí praxe v EU a nelze tedy predikovat budoucí řešení této otázky, z praxe v jiných jurisdikcích lze dovodit, že otázku ochrany může ovlivnit v určitém rozsahu v některých případech i sám žadatel. Jsou známé případy ojedinělých zápisů *unijních označení původu* (např. *Champagne*) jako zeměpisných označení v těch jurisdikcích (např. OAPI), v nichž je poskytována pouze ochrana zeměpisným označením, protože tamní právo institut označení původu vůbec nezná.

Na druhou stranu se v těchto ojedinělých případech jedná o zápisy tzv. národní (regionální cestou), nikoliv cestou mezinárodního zápisu. S ohledem na to, že mezinárodní zápis dle [ŽA](#) se opírá o národní ochranu (a jeho kategorizaci), volba kategorie chráněného označení (označení původu nebo zeměpisné označení) by měla být závislá na národním zápisu a možnostech, které poskytuje právo platné v zemi původu (zpravidla národní, nelze vyloučit ani regionální).

Nelze také odhlédnout od již existujících mezinárodních zápisů označení původu v mezinárodním rejstříku, které byly učiněny již dříve podle Lisabonské dohody a jejichž

⁵⁰ zde odkazují na svůj jiný text zabývající se národní úpravou obchodních názvů, fakticky rezultující v potenciální překážku zdruhování - ČERNÝ, Michal In ČERNÝ, Michal - PRCHAL, Petr - ADAMOV, Norbert - KOPCOVÁ, Martina. *Výzvy v právu duševního vlastnictví (MMXX)*. Olomouc : Iuridicum Olomoucense, 2019. Dostupná on-line na adrese: <http://www.michalcerny.net/UP19PDV-FV.pdf> S. 155 a násl.

mezinárodní ochrana dosud trvá. Mezi ně patří i některá označení původu lihovin - srov. např. (46 [TRENČIANSKÁ BOROVIČKA "JUNIPERIERS"- TRENČIN DISTILLERY](#), 339 [ARAMGNAC](#), 340 [BAS ARMAGNAC](#), 341 [HAUT ARMAGNAC](#), 343 [CONGAC](#), 345 [GRANGE FINE CHAMPAGNE](#), 346 [GRANDE CHAMPAGNE](#), 347 [FINE CHAMPAGNE](#), 415 [CALVADOS](#), 515 [PROSTĚJOVSKÁ STAROREŽŇNÁ](#), 669 [TEQUILA](#), 731 [Mezcal](#), 670 [KARLOVARSKÁ HOŘKÁ](#), 1010 [CUBA](#) a další). Přitom některá jsou již v evropsko-unijním rejstříku zapsána jako zeměpisná označení lihovin a jsou takto chráněna (srov. např. Cognac nebo Tequila). Zápisu označení TEQUILA, které je v domovském Mexiku označením původu, jako zeměpisného označení v EU jiná kategorizace nebránila, protože definiční podmínky dle mexického práva pro označení původu splňují (v zásadě mírnější) podmínky zeměpisného označení lihoviny dle práva EU. Jednalo se však o zápis provedený cestou uznání národní ochrany (tzn. podle práva Mexika) za vyhovující evropsko-unijním požadavků, tedy přímo podle aktu evropsko-unijního práva.

Na tomto místě je nutno opětovně upozornit na nově formulovanou právní nemožnost poskytnout národní ochranu z mezinárodního zápisu označení původu (lihoviny) členským státem - srov. čl. 12 odst. 6 [N\(EU\)2019/1753](#). Podle odkazovaného ustanovení mají členské státy povinnost vůči mezinárodnímu úřadu učinit prohlášení, že nemohou zajistit na svém území ochranu těch *označení původu*, které spadají pod působnost [N\(EU\)2019/1753](#) (čl. 1 odst. 2).

3.6.4.6. Nesplnění definičních podmínek označení původu nebo zeměpisného označení

Samostatnými důvody námitek jsou dle čl. 2 odst. 2 písm. g) [N\(EU\)2019/1753](#) nesplnění definičních podmínek označení původu (dle čl. 2 odst. 1 pododstavec (i) [ŽA](#)) resp. nesplnění definičních podmínek zeměpisného označení (dle čl. 2 odst. 1 pododstavec (ii) [ŽA](#)).

Označením původu dle Ženevského aktu je „každé označení chráněné ve smluvní straně původu, sestávající z názvu zeměpisné oblasti nebo obsahující tento název nebo sestávající z jiného označení, o němž je známo, že odkazuje na tuto oblast, které slouží k označení určitého výrobku pocházejícího z této zeměpisné oblasti, jestliže jsou jakost nebo vlastnosti takového výrobku výlučně nebo převážně dány tímto zeměpisným prostředím, včetně přírodních a lidských činitelů, a které poskytlo tomuto výrobku jeho obecnou známost“.

Zeměpisným označením dle Ženevského aktu je pak „každé označení chráněné ve smluvní straně původu, sestávající z názvu zeměpisné oblasti nebo obsahující tento název nebo sestávající z jiného názvu, o němž je známo, že odkazuje na tuto zeměpisnou oblast, které označuje výrobek pocházející z této zeměpisné oblasti, jestliže lze danou jakost, pověst nebo jinou vlastnost výrobku převážně přičítat jeho zeměpisnému původu.“

Tento důvod by mohl být naplněn tehdy, pokud by konkrétní označení neobsahovalo zeměpisný název odkazující na oblast, ale pouze ne-zeměpisný název. Takový ne-zeměpisný název by mohl být právem státu původu (nebo aktem vydaným podle tohoto práva) uznán za způsobilé označení, nicméně to automaticky neznamená, že by takový název byl vnímán jako způsobilé označení také na jiných teritoriích - např. v rámci Evropské unie. Ostatně známý je případ označení původu Feta, které bylo při první žádosti o poskytnutí unijní ochrany považováno za nezpůsobilé (srov. [Rozsudek Soudního dvora ve spojených věcech C-289/96, C-293/96](#),

[C-299/96 \(Feta I\)](#)⁵¹ a teprve později se jej Řecku podařilo prosadit (přičemž současně došlo v mezidobí k částečné změně vnímání u rozhodné části veřejnosti v tehdejší EU). Žaloba o zrušení ochrany již následně zapsaného označení původu Feta byla následně zamítnuta - srov. [Rozsudek Soudního dvora ve spojených věcech C-465/02, C-466/02 \(Feta II\)](#).⁵²

3.6.4.7. Homonymita mladšího označení se starším evropským chráněným označením

Homonymita označení s (novým) mezinárodním zápisem s již (unijně) chráněným (tedy starším) označením je dle čl. 6 odst 2 písm. b) [N\(EU\)2019/1753](#) legitimním námitkovým důvodem, ať jde již o homonymitu plnou (stejně znějící výrazy) nebo homonymitu částečnou. Existence *staršího homonymního označení chráněného již podle práva EU*. Komise bude v případě uplatnění této námitky posuzovat nejen (i) homonymitu jako takovou, ale také (ii) dostatečnost rozdílů mezi podmínkami místního či tradičního užívání a (iii) prezentaci zeměpisného označení navrhovaného pro ochranu a zeměpisného označení, které je již v Unii chráněno. Komise by měla zajistit (i) rovnost soutěže mezi výrobcí produktů již unijně chráněných a výrobců produktů s navrhovanou ochranou založenou (nově) na mezinárodním zápisu. Současně by však měla Komise zajistit, aby (ii) spotřebitelé nebyli uváděni v omyl. Lze očekávat, že přednost může dostat ochrana spotřebitelů, pokud by byla odůvodněná obava, že poskytnutím ochrany by vzniklo riziko jejich uvedení v omyl. Konečně lze uzavřít, že v případě homonymity plné je toto riziko objektivně vyšší, než v případě homonymity částečné.

V případě označení vín by měl tento námitkový důvod zahrnout také ty *tradiční výrazy*, které jsou zapsány v rejstříku podle čl. 112 písm. a) [N\(EU\)1308/2013](#), protože takový tradiční výraz je podle práva užíván pro označení skutečnosti, že výrobek nese chráněné označení - tedy fakticky místo chráněného označení původu nebo chráněného zeměpisného označení vína (tzv. *traditional term In Place of PDO/PGI*). Důvodem je to, že takový tradiční výraz může po právu nahradit na obalu produktu označení původu vína nebo zeměpisné označení vína (v rozsahu, ve kterém je zapsán).

Naopak homonymita navrženého označení vína s druhým typem chráněného tradičního výrazu vína - označení *výroby nebo způsobu zrání nebo jakosti, barvy, místa nebo zvláštní události spojených s historií výrobku s chráněným označením původu nebo chráněným zeměpisným označením* - podle čl. 112 písm. b) [N\(EU\)1308/2013](#), - by neměla být zahrnuta pod tento námitkový důvod (čl. 6 odst. 2 písm. b) [N\(EU\)2019/1753](#)). Důvodem je to, že takový tradiční výraz označuje *vlastnosti produktu* (tzv. *traditional term - description of product characteristics*). Příkladem chráněného tradičního výrazu tohoto typu, který se váže k produktu pocházejícímu z Česka, je *Burčák*.

Řešení problému s homonymitou mezi k ochraně navrženým označením a již unijně chráněným tradičním výrazem tohoto typu by mohlo být nalezeno v námitkovém důvodu podle čl. 6 odst. 2 písm. h) nařízení. Pokud by k ochraně navržené označení bylo homonymním názvem, který uvádí spotřebitele v omyl a vzbuzuje domněnku, že se jedná o produkty pocházející z jiného území, byl

⁵¹ Rozsudek Soudního dvora ze dne 16. března 1999, ve spojených věcech - Dánské království, Spolková republika Německo a Francouzská republika proti Komisi Evropských společenství, 'Feta' - [C-289/96, C-293/96, C-299/96 \(Feta I\)](#) - zrušení zapsaného označení původu Feta

⁵² Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 25. října 2005, ve spojených věcech - Spolková republika Německo (C-465/02) a Dánské království (C-466/02) proti Komisi Evropských společenství - [C-465/02, C-466/02 \(Feta II\)](#) - zamítnutí žaloby proti opětovně zapsanému označení původu Feta

by to důvod pro neposkytnutí účinků ochrany mezinárodního zápisu na území EU z důvodu již existující ochrany tradičního výrazu. Takto by měla Komise postupovat i v případě, že název označení nově zapsaného mezinárodním zápisem svým zněním skutečně odpovídá území, regionu nebo místu původu dotyčných produktů.

Také v případě homonymity mezi názvem označení (nově) mezinárodně zapsaného a názvu *zaručené tradiční speciality* (některého zemědělského výrobku nebo potraviny ve smyslu čl. 17 a násl. [N\(EU\)1151/2012](#). Příkladem takového již chráněného názvu zaručené tradiční speciality je *Pražská šunka*. Také v tomto případě by bylo důvodem neposkytnutí ochrany (účinků mezinárodního zápisu na území EU) to, že by spotřebitelé mohli být uváděni v omyl - zejména pak domněnkou o původ produktu. Také v tomto případě by mělo převážít hledisko ochrany spotřebitele a Komise by měla postupovat podle těchto hledisek a chráněných zájmů i v případě, že název označení nově zapsaného mezinárodním zápisem svým zněním skutečně odpovídá území, regionu nebo místu původu dotyčných produktů.

Těžko si lze představit homonymitu nově žádaného označení s jiným názvem, než jsou shora uvedené - např. s údaji o původu (Indication of Source). To však není důvodem pro vyloučení této alternativy v rozsahu spadajícím pod námitkový důvod dle čl. 6 odst. 2 písm. h) [N\(EU\)2019/1753](#). Ostatně lze dovodit, že obdobný důvod byl již v minulosti uplatněn Českem pro odmítnutí účinků mezinárodního zápisu označení původu (dle Lisabonské dohody) - srov. [odmítnutí poskytnutí ochrany Českem](#) a jeho následnou publikaci ([Bulletin Les Appellations d'Origin, 2001, No. 30, s. 8](#)) bulharského označení původu vína [Melnichko vino \(č. mezinárodního zápisu 835\)](#), které však již bylo vymazáno z mezinárodního rejstříku. Odmítnutí poskytnutí ochrany z mezinárodního zápisu tohoto označení na území Česka bylo v roce 2000 odůvodněno čl. 22 odst. 4 Dohody TRIPS a pravděpodobnost záměny byla spatřována v tehdejší existenci (národních) ochranných známek pro víno, které obsahovaly podobné slovo („Mělník“). Z toho důvodu by uvedené označení původu výrobků nesprávně naznačovalo veřejnosti původ výrobku, který byl odlišný od skutečnosti.

3.6.4.8. Námitka spočívající v existenci starší ochranné známky chráněné v EU nebo v některém členském státě

Námitkové důvody upravené v čl. 6 odst. 2 písm. c) resp. d) [N\(EU\)2019/1753](#) mají vztah k ochranným známkám. Námitka může být opřena o známku Evropské unie, známku regionální (např. známka Beneluxu) nebo o známku národní (chráněnou podle práva členského státu). Typ starší ochranné známky (individuální, kolektivní, certifikační, garanční) nerozhoduje.

Námitkový důvod dle čl. 6 odst. 2 písm. c) [N\(EU\)2019/1753](#) spočívá v tom, že účinky ochrany mezinárodního zápisu v EU by došlo k zásahu do práv ze starší ochranné známky. Ochrana by měla za následek porušení práv z dřívější známky (písm. c). Práva vlastníka ochranné známky jsou upravena v čl. 9 a násl. [EUTMR](#), rovněž v čl. 10 - 18 [Směrnice \(EU\) 2015/2436, kterou se sbližují právní předpisy členských států o ochranných známkách](#). V českém národním právu jsou práva vlastníka ochranné známky upravena v §§ 8 - 10b zákona č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách.

Vztah označení k ochranným známkám upravuje čl. 10 [N\(EU\)2019/1753](#), který umožňuje různé způsoby uspořádání a případně také koexistenci označení a ochranné známky.

Námitkový důvod dle čl. 6 odst. 2 písm. d) [N\(EU\)2019/1753](#) zahrnuje několik různých alternativ. Spočívá v materiálním dopadu účinků ochrany mezinárodního zápisu, pokud by tyto

účinky ochrany byly v EU poskytnuty. Jako důvod námitky lze uplatnit nejen (i) výlučnou povahu ochranné známky na unijní (známka EU), regionální (známka Beneluxu) nebo vnitrostátní úrovni členského státu, ale alternativně také (ii) ohrožení užívání zcela nebo částečně totožného názvu, který již byl v EU fakticky užíván, byť třeba nebyl chráněn žádným zvláštním zapsaným právem (měl by tedy zpravidla povahu nezapsaného označení).

3.6.4.9. Ohrožení existence produktů uváděných po právu na trh EU v posledních 5 letech

Námitkový důvod dle čl. 6 odst. 2 písm. d) [N\(EU\)2019/1753](#) může spočívat také v ohrožení existence produktů, které byly v souladu s právem uváděny na trh po dobu nejméně pěti let přede dnem zveřejnění mezinárodního zápisu. Takový důsledek by se mohl dostavit např. tehdy, pokud by byly v EU známé (a po dobu nejméně 5 let na trh uváděné) pod takovým shodným názvem výrobky, které by nesplňovaly specifikaci produktu chráněného označení. Lhůta 5 let se počítá od zveřejnění mezinárodního zápisu v EU dle čl. 4 [N\(EU\)2019/1753](#). Toto ustanovení nevyžaduje, aby byly výrobky vyrobené v některém z členských států EU. Rovněž nevyžaduje, aby se jednalo o výrobky pocházející z téhož státu, z jakého pochází označení, jehož ochranu v EU se jedná.

Na tomto místě je vhodné připomenout, že Evropská unie (a její členské státy) jsou m.j. vázány také množstvím bilaterálních obchodních dohod (či dohod jiných názvů), které EU (nebo v minulosti ES) a její členské státy uzavřely s jednou nebo více nečlenskou zemí. V těchto dohodách jsou často upraveny otázky vzájemné ochrany označení zeměpisného původu (ať již s rozlišením na označení původu a zeměpisná označení nebo bez tohoto rozlišení), nejčastěji formou smluvních seznamů a sjednaného režimu pro jejich doplňování bez nutnosti sjednání dodatku ke smlouvě samotné. Tyto dohody bývají uzavírány v rámci tvořeném Dohodou TRIPS.

Evropská unie se snaží přistupovat k právům pocházejícím z nečlenských zemí pokud možno neutrálně. Tak tomu bylo např. v případě označení Pisco, které používají k označení svých lihovin jak výrobci z Peru (kde je označením původu a je také chráněno [mezinárodním zápisem dle Lisabonské dohody AO865](#)), tak i výrobci z Chile. Všechny členské státy EU však v roce 2006 odmítly účinky ochrany mezinárodního zápisu na svých územích, neboť již v roce 2002 došlo k uzavření [Dohody, kterou se zakládá přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně jedné a Chilskou republikou na straně druhé](#). Mezi názvy smluvně chráněných označení chilských lihovin patří m.j. také Pisco, které je uvedeno v Dodatku I Dohody o obchodu s lihovinami a aromatizovanými nápoji, která je Přílohou č. VI shora odkazované dohody. V Závěrečném aktu učinily strany toto **Společné prohlášení k Pisco**: *“Společenství uznává označení původu Pisco k výlučnému používání pro produkty s původem v Chile. Tímto uznáním nejsou nijak dotčena práva, která může Společenství kromě Chile výlučně přiznat pro Peru.”* K tomu následně došlo v roce 2013 v důsledku prozatímní aplikace [Obchodní dohody mezi Evropskou unií a jejími členskými státy na straně jedné a Kolumbií a Peru na druhé straně](#) - ve vztahu k Peru je obchodní dohoda s EU prozatímně aplikována od 01.03.2013.⁵³ Označení Pisco je uvedeno v *seznamu zeměpisných označení peruánských zemědělských výrobků a potravin, vína, lihovin a aromatizovaných vín* jako zeměpisné označení lihoviny. Tento seznam je m.j. obsahem v Přílohy XIII, Dodatku 1 uvedené dohody.

⁵³ blíže viz. informace Evropské komise na jejich internetových stránkách na adrese: <http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/regions/andean-community/>

Přístup ES/EU se při zpětném hodnocení jeví jako prozíravý a soutěžně neutrální. ES/EU neposkytla výhradní ochranu ani označení (výrobků) z Chile ani označení (výrobků) z Peru. V důsledku toho mohou být na Vnitřní trh EU dováženy po právu výrobky s kterýmkoliv z chráněných označení Pisco, které pochází z kteréhokoliv z těchto států. Současně je však EU vázána neposkytnout ochranu stejnému názvu označení pro výrobky pocházející z jakékoliv jiné země.

Pokud by si ES v roce 2002 v Závěrečném aktu nevyhradila možnost poskytnutí ochrany označení Pisco pro chilské výrobky, byla by vázána svým vlastním aktem a nemohla by již následně poskytnout ochranu označení Pisco pro peruánské výrobky. Tento příklad se dá použít pro ilustraci posledního námitkového důvodu čl. 6 odst. 2 písm. d) [N\(EU\)2019/1753](#).

Pokud by výrobky ve státě původu byly po právu označovány označením chráněným dle tamního práva, ale s EU by nebyla sjednána jejich ochrana, pak by v případě mezinárodního zápisu totožného označení pro výrobky pocházející z jiné země umožňoval odmítnutí účinků ochrany mezinárodního zápisu v EU z důvodu po právu vykonávaného faktického užívání pro výrobky uváděné na trh EU po dobu nejméně 5 let před oznámením mezinárodního zápisu v EU dle čl. 4 tohoto [N\(EU\)2019/1753](#).

3.6.4.10. Shoda označení s názvem odrůdy rostlin nebo plemene zvířat spojená s rizikem omylu spotřebitele ohledně skutečného původu výrobku

3.6.4.10.1. Shoda názvu a riziko omylu o skutečném původu výrobku

Zvláštním námitkovým důvodem proti poskytnutí účinků ochrany mezinárodního zápisu na území Evropské unie je *shoda s názvem odrůdy rostlin nebo plemene zvířat*, pokud by mohla by uvést spotřebitele v omyl ohledně skutečného původu výrobku (dle čl. 6 odst. 2 písm. a) [N\(EU\)2019/1753](#)). Podstatné je riziko omylu o skutečném původu výrobku, pro které je chráněné označení zapsáno v mezinárodním rejstříku.

Otázkou zůstává, zda-li je relevantní shoda označení pouze se zvlášť chráněným názvem (odrůdy či plemene) nebo je relevantní i shoda s názvem obecným.

3.6.4.10.2. Ochrana názvů nových odrůd rostlin

V Evropské unii se ochrana názvů nových odrůd rostlin řídí [Nařízením Rady \(ES\) 2100/94 o odrůdových právech Společenství](#). Je zřízen [Odrůdový úřad Společenství](#) (srov. čl. 30 a násl. nařízení 2100/94). Úřad vede dle čl. 87 rejstřík žádostí o udělení odrůdových práv Společenství. Úřad dále pravidelně zveřejňuje informace - výroční zprávu obsahující seznam platných odrůdových práv. K dispozici je na portálu tohoto úřadu také vyhledávání v [databázi odrůd CPVO](#). Na mezinárodní úrovni je ochrana názvů nových odrůd Mezinárodní úmluvou na ochranu nových odrůd rostlin (International Convention for the Protection of New Varieties of Plants ([UPOV Convention](#))). Ta byla v České republice vyhlášena ještě před vstupem ČR do EU, a to [Sdělením Ministerstva zahraničních věcí č. 109/2004](#) a vstoupila pro ČR v platnost 24. 11. 2002. Na národní úrovni upravuje šlechtění odrůd rostlin Zákon č. 408/2000 Sb. Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský je *Národním odrůdovým úřadem*. Vede Státní odrůdovou knihu a umožňuje vyhledávat v [Databázi odrůd / Státní odrůdové knize](#). Tato databáze obsahuje údaje o odrůdách, které byly registrovány nebo jsou v řízení o registraci (dle zákona č. 219/2003 Sb.) a také o odrůdách chráněných a v řízení o udělení ochranných práv (dle zákona č. 408/2000 Sb.).

3.6.4.10.3. Ochrana názvů plemen zvířat obecně a regulace plemenitby hospodářských zvířat

Podmínky pro plemenitbu zvířat jsou v Evropské unii upraveny především [Nařízením \(EU\) 2016/1012](#)⁵⁴ a velkým množstvím dalších předpisů plemenářského práva EU (sekundární akty).⁵⁵ Na národní úrovni jsou názvy plemen zvířat normovány Zákonem č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon).⁵⁶

V případě obou uvedených předpisů jsou předmětem regulace pouze plemena *hospodářských zvířat*. Podle čl. 2 [Nařízením \(EU\) 2016/1012 se zvířetem](#) (pro účely úpravy plemenitby) rozumí:

- (1) skot,
- (2) prasata,
- (3) ovce,
- (4) kozy a
- (5) koňovítí.

Národní zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat upravuje šlechtění a plemenitbu těchto zvířat:

- (1) skot,
- (2) zebu,
- (3) buvol indický,
- (4) koně,
- (5) osli,
- (6) prasata,
- (7) ovce,
- (8) kozy,
- (9) drůbež,
- (10) plemenné ryby a
- (11) včely

(v zákoně i zde společně nazývané jako „vyjmenovaná hospodářská zvířata”).

⁵⁴ celým názvem: *Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1012 ze dne 8. června 2016 o zootechnických a genealogických podmínkách pro plemenitbu čistokrevných plemenných zvířat, hybridních plemenných prasat a jejich zárodečných produktů v Unii, pro obchod s nimi a pro jejich vstup do Unie, o změně nařízení (EU) č. 652/2014 a směrníc Rady 89/608/EHS a 90/425/EHS a o zrušení některých aktů v oblasti plemenitby zvířat („nařízení o plemenných zvířatech“)*

⁵⁵ seznam aktů plemenářského práva a soft law není pro celkový rozsah uveden této práci, je však k nalezení na odkazovaných stránkách této a následujících kapitol

⁵⁶ pozn. autora: V ČSFR a nástupnické ČR byla ochrana názvu plemene poskytována až do 1.2.2001 podle *zákona č. 132/1989 Sb. o ochraně práv k novým odrudám rostlin a plemenům zvířat*. Umožňoval ochranu názvů nových odrud rostlin a plemen zvířat, přičemž šlechtitelské osvědčení v případě nového plemene platilo dle § 12 písm. c) po dobu trvání plemene a rozsah ochrany názvu plemene byl normován § 14 cit. zák.

Úřadem dozorujícím na dodržování ustanovení Plemenářského zákona je Česká plemenářská inspekce. Jsou vymezena *česká národní plemena hospodářských zvířat*.⁵⁷

3.6.4.10.4. Ochrana názvů plemen zvířat - samoregulace názvů plemen zvířat v zájmových chovech

Pokud jde o úpravu ochrany zvířat v zájmových chovech, materie je na obecné úrovni regulována *Evropskou dohodou o ochraně zvířat v zájmových chovech (ze dne 13.11.1987)*, která byla v České republice vyhlášena Sdělením ministerstva zahraničních věcí č. 19/2000 Sb. m. s., o sjednání Evropské dohody o ochraně zvířat v zájmovém chovu. Úmluva vstoupila pro Českou republiku v platnost ke dni 24.03.1999. Tato úmluva se otázkou plemen zvířat věnuje pouze okrajově, a to v souvislosti s povinnostmi *držitele zvířete*, kterému ukládá povinnost zajistit zvířeti v zájmovém chovu, nebo o které pečuje, zajistit zvířeti kumulativně (i) umístění, (ii) péči a (iii) pozornost, které odpovídají etologickým potřebám zvířete tohoto druhu a plemene, a to zejména: (a) poskytovat zvířeti v dostatečném množství krmivo a vodu, dále (b) poskytovat zvířeti přiměřenou možnost pohybu a (c) učinit všechna potřebná opatření k zabránění úniku zvířete (viz. čl. 4 cit. úmluvy).

Pojem držitel zvířete ve smyslu odkazovaného ustanovení zahrnuje vlastníka, držitele či detentora ve smyslu terminologie soukromého práva dle zákona č. 89/2012 Sb., Občanského zákoníku. Jakkoliv se může zdát, že uvádění těchto povinností držitele zvířete je nad rámec této práce, toto ustanovení vytváří *prostor pro právní uznání existence plemen také pro jiná zvířata, než jsou zvířata hospodářská*. Plemena těchto nehuspodářských zvířat (v zájmových chovech) jsou důležitá i pro posouzení přiměřenosti plnění povinnosti detentora či vlastníka zvířete, a to právě ve vztahu ke konkrétnímu druhu zvířete a jeho plemenu. Tyto povinnosti jsou dále rozvedeny a vymáhány podle Veterinárního zákona (zákon č. 166/1999 Sb.) a také Trestním zákonem (zákon č. 40/2009 Sb.). Úmluva tak vytváří prostor pro *samoregulaci plemen zvířat v zájmových chovech*.

Samoregulace chovu zvířat v zájmových chovech vč. uznávání nových plemen, je realizována na mezinárodní úrovni především u *psů, drůbeže, holubů, klecových ptáků, králíků* a u *morčat*. Na tomto místě je nutno připomenout, že drůbež patří dle národního zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat mezi tzv. vyjmenovaná hospodářská zvířata, jejichž plemenitba je upravena zákonem. Ostatní z uvedených zvířat nepatří do této skupiny.

Samoregulace plemenitby těchto nehuspodářských zvířat se na mezinárodní uskutečňuje prostřednictvím uznání nových plemen mezinárodní (nevládní) organizací. Existuje *Entente Européenne d'Aviculture et de Cuniculture (Evropský svaz chovatelů drůbeže, holubů, klecových*

57

- (i) (plemena koní): *Starokladrubský kůň, Slezský norický kůň, Huculský kůň, Českomoravský belgický kůň, Český teplokrevník, Moravský teplokrevník;*
- (ii) (plemena ovcí) *Valašská ovce, Šumavská ovce;*
- (iii) (plemena prasat): *Přestické černostrakaté prase;*
- (iv) (plemena hovězího dobytka): *Český strakatý skot, Česká červinka;*
- (v) (plemena koz): *Bílá (bezrohá) krátkosrstá koza, Hnědá (bezrohá) krátkosrstá koza;*
- (vi) (plemena slepic): *Česká slepice zlatá kropenatá, Šumavanka;*
- (vii) (plemena hus): *Česká husa, Česká husa chocholatá;*

ptáku, králíků a morčat), který sdružuje přes 2,5 milionů chovatelů z většiny evropských zemí⁵⁸ a Evropskou asociaci poštovních holubů. Tato mezinárodní organizace podle svých stanov a pravidel organizuje výstavy zvířat a rovněž uznává nová plemena zvířat. V České republice působí Český svaz chovatelů, který sdružuje jednotlivé spolky chovatelů a vydává také společné řády a směrnice, mezi nimi např. také Řád centrální plemenné knihy národních plemen králíků, a rovněž seznamy kontrolovaných chovů (např. Kontrolované chovy králíků). V Českém svazu chovatelů se ovšem sdružují také chovatelé jiných nehuspodářských zvířat - např. chovatelé koček.

Ačkoliv nepatří mezi hospodářská zvířata ani mezi vyjmenovaná hospodářská zvířata, bývají uváděna *národní plemena* také u králíků, nutrií a holubů.⁵⁹

Rovněž psi nepatří mezi hospodářská zvířata. Přesto se *samoregulaci plemen psů v zájmových chovech* se věnuje např. *Fédération Cynologique Internationale* (Mezinárodní kynologická federace, dále jen „FCI“) se sídlem v Thuin, Belgie. Tato právnická osoba byla původně založena v roce 1911 jako nevládní organizace. V současné době jsou členy organizace jednotlivé spolky či svazy z 75 různých států (vč. všech současných členských zemí EU). Z České republiky je členem FCI Českomoravská kynologická unie, z.s.. FCI eviduje celkem 346 plemen psů, přičemž standard plemene je sepsán tím členským státem, který standard uznal (a ten má nad tímto plemenem patronát). FCI tyto standardy překládá a je odpovědná za doplňování. Veškerá plemena psů se dělí do tzv. *skupin*, kterých je deset.⁶⁰

⁵⁸ Členy jsou chovatelé z Rakouska, Belgie, Bosny a Hercegoviny, Bulharska, Chorvatska, Česka, Dánska, Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku, Finska, Francie, Německa, Řecka, Maďarska, Irska, Itálie, Lotyšska, Litvy, Lucemburska, Nizozemí, Norska, Polska, Portugalska, Rumunska, Ruské federace, Srbska, Slovenska, Slovinska, Španělska, Švédsko, Švýcarsko a Turecko.

⁵⁹

- (viii) (plemena králíků): *Český albín, Český červený králík, Český černopesikatý, Český lušič, Český strakáč, Moravský bílý hnědooký, Moravský modrý králík;*
- (ix) (plemena nutrií): *Český typ standardní nutrie, Moravská stříbrná nutrie, Přestická nutrie;*
- (x) (plemena holubů): *Benešovský holub, Brněnský voláč, Česká bagdeta, Česká čejka, Česká lyska, Český bublák, Český holub, Český rejdič, Český stavák, Český voláč, Hanácký voláč, Moravská bagdeta, Moravský bělohlávek, Moravský morák, Moravský pštros, Moravský voláč, Ostravská bagdeta, Prácheňský káník, Pražský rejdič krátkozobý, Pražský rejdič středozobý, Rakovnický koutlák, Slezský barevnohlávek, Slezský voláč.*

⁶⁰

- (i) Plemena ovčácká, pastevecká a honácká,
- (ii) Pinčové, kníraři, plemena molossoidní a švýcarští salašníci psi,
- (iii) Teriéři,
- (iv) Jezevčáci,
- (v) Špicové a tzv. primitivní plemena,
- (vi) Honiči a barvíři,
- (vii) Ohaři,
- (viii) Slídiči, retrívři a vodní psi,
- (ix) Plemena společenská,
- (x) Chrti.

Za česká národní plemena psů⁶¹ jsou považována ta plemena, nad kterými má patronát ČMKU. ČMKU uvádí také seznam plemen psů, které nebyly uznány FCI. Mezi taková plemena patří např. Tatranský honič (ve slovenském originále Tatranský durič).

Plemenné knihy plemen psů vedou (pro veškerá různá plemena, která jsou v Česku v zájmových chovech): (i) Českomoravská kynologická unie, z.s., (ii) Českomoravská kynologická jednota, z.s. a (iii) Český kynologický svaz, z.s.

Ve vztahu k otázce rozsahu námitkového důvodu (název plemene zvířete) dle čl. 6 odst. 2 písm. a) N(EU)2019/1753 lze dovést, že lépe účelu sledovanému nařízením (ochrana spotřebitele proti riziku uvedení v omyl ohledně skutečného původu výrobku v důsledku shodnosti názvu označení chráněného zápisem s názvem odrůdy rostliny nebo plemene zvířete) vyhoví širší výklad, tedy zahrnující jak názvy plemen zvířat hospodářských (ať již upravených na unijní úrovni nebo na národní úrovni právním předpisem členského státu), tak i zvířat jiných - u kterých se uskutečňuje v některém z členských států plemenitba. A to včetně názvů plemen zvířat pocházejících fakticky ze samoregulace. Zejména jde o ochranu názvů plemen psů, neboť samoregulace na mezinárodní úrovni objektivně existuje již více než 100 let.

Obdobný závěr platí také pro názvy plemen holubů, králíků, morčat a klecového ptactva. Nelze vyloučit, že název plemene může být odvozen od historického názvu (třebas neležícímu v žádné z unijních zemí) a jiný z členských států ŽA by v budoucnu mohl prostřednictvím poskytnutí národní ochrany označení (původu či zeměpisného) zasáhnout do práv spotřebitelů či chovatelů na území EU, pokud by byla národní ochrana cestou mezinárodního zápisu byla poskytnuta také v EU.

V této souvislosti lze upozornit na to, že v EU se chovatelé věnují m.j. věnují rovněž plemenitbě některých zvířat, která jsou v Evropě nepůvodní - např. morčata pocházející z Jižní Ameriky. Rovněž mnohá plemena psů odkazují na místa ležící v jiných státech mimo EU, často na jiných kontinentech.⁶²

Dle mého názoru by námitkový důvod měl svědčit oprávněnému - chovateli, - jak hospodářských zvířat, tak i zvířat jiných (s uskutečňovanou plemenitbou). Každý z chovatelů může mít legitimní hospodářský zájem. Užší výklad (omezující tento důvod pouze na plemena hospodářských zvířat) by totiž vedl k zásahu do práv vlastníků psů (těchto plemen), jimž by v případě uznání označení (chráněného mezinárodním zápisem) v EU mohla vzniknout překážka bránící užívání názvu plemene. Mohl by také vést k neodůvodněnému zásahu do plemenitby jako takové. Což je v rozporu s účelem plemenitby a současně také proti již shora uvedenému ustanovení *Evropské dohody o ochraně zvířat v zájmových chovech*.

61

- (i) Český fousek,
- (ii) Český horský pes,
- (iii) Český strakatý pes,
- (iv) Český teriér,
- (v) Chodský pes,
- (vi) Pražský krysařík a
- (vii) Československý vlčák.

⁶² např. Afgánský chrt (Afghan Hound), Australský honácký pes (Australian Cattle dog), Australský ovčák (Australian Shepherd), Barzoi - ruský chrt (Barzoi), Brazilská fila (Fila Brasileiro), Japan - Chin (Chin), Miniaturní americký ovčák (Miniature American Shepherd), Novofundlandský pes (Newfoundland), Rhodéský ridgeback (Rhodesian ridgeback), Tibetský španěl (Tibetan Spaniel), Thajský ridgeback (Thailand-Ridgeback), Uruguayský cimmaron (Cimarrón Uruguayo)

V této souvislosti lze rovněž upozornit, že v případě jiného nezapsaného označení produktu, nařízení samo vychází ze zásady poskytnutí ochrany takovému názvu, se kterým je produkt nabízen na trhu v EU po dobu nejméně 5 let přede dnem zveřejnění mezinárodního zápisu v EU (srov. čl. 6 odst. 2 písm. d) [N\(EU\)2019/1753](#)). Konečnou odpověď na tuto otázku však přinese až první rozhodnutí v konkrétním případě - tedy poskytnutí či neposkytnutí účinků ochrany mezinárodního zápisu v EU prostřednictvím aktu Komise (EU) dle čl. 7 [N\(EU\)2019/1753](#).

3.6.4.10.5. Název plemene v názvu národně chráněného označení (o. původu nebo zeměpisného o.)

Je sice velmi neobvyklé chránit názvy plemen (živých) zvířat zeměpisným označením nebo označením původu, avšak v ojedinělých případech se tomu tak již stalo - na základě národních právních předpisů.

Historicky patrně prvním příkladem ochrany označení živého zvířete je označení Lipicanec (Lipizzaner), který je jako označení původu chráněn Slovinskem - prostřednictvím zvlášť k tomu účelu přijatým [Nařízením vlády R.S. č. 195 \(část.4/1999 U.l.\) o zeměpisném označení Lipicanec](#).

Dalším příkladem je ochrana označení původu [АСТРАХАНСКИЙ ВЕРБЛЮД](#) (česky Astrachaňský velbloud) v Ruské federaci od 31.10.2018,⁶³ byť Ruská federace dosud k [ŽA](#) (ani k Lisabonské dohodě) nepřistoupila. Dne 30.12.2021 byla publikována úřední zpráva o tom, že prezident RF podepsal federální právní předpis, který přistoupení umožňuje a že přistoupení zvýší ochranu označení ruských výrobků.⁶⁴

Námítka proti poskytnutí účinků ochrany mezinárodního zápisu označení pocházejícího z nečlenské země v EU se sice nemůže opírat o národní ochranu označení dle národního právního předpisu členského státu EU, ale o název plemene zvířete se opírat bez dalšího může za podmínek stanovených v čl. 6 odst. 2 písm. a) [N\(EU\)2019/1753](#) - rizika omylu spotřebitele o skutečném původu zboží.

3.6.4.10.6. Název plemene v názvu již unijně chráněného označení (o. původu nebo zeměpisného o.)

V některých případech mohou být názvy plemen živých (hospodářských) zvířat zvlášť chráněny unijním právem jako označení původu či zeměpisná označení zemědělských výrobků a potravin, a to zejména u ryb. Příklady mohou být Pohořelický kapr (CHOP) nebo Třeboňský kapr (CHZO) - pro živé ryby z Česka, dále pak např. Scottish Wild Salmon (CHZO), Scottish Farmed Salmon (CHZO), West Wales Coracle Caught Sewin (CHZO), West Wales Coracle Caught Salmon (CHZO), Oberlausitzer Biokarpfen (CHZO), Aischgründer Karpfen (CHZO), Karp Zatorski (CHOP), Fränkischer Karpfen / Frankenkarpen / Karpfen aus Franken (CHZO), Holsteiner Karpfen (CHZO), Oberpfälzer Karpfen (CHZO), Clare Island Salmon (CHZO), Tørrfisk fra Lofoten (CHZO).

⁶³ označení původu Ruské federace číslo spisu 175, výpis dostupný na stránkách FSIS (Federální služby pro duševní vlastnictví, ФЕДЕРАЛЬНАЯ СЛУЖБА ПО ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ) zde: http://new.fips.ru/registers-doc-view/fips_servlet?DB=RUGP&DocNumber=175&TypeFile=html

⁶⁴ blíže viz. Anonymous ([kremlin.ru](#)) *Law on Russian Federation's accession to Geneva Act of Lisbon Agreement on Appellations of Origin and Geographical Indications*. 30.12.2021. Dostupný on-line na adrese: <http://en.kremlin.ru/acts/news/67494>

Tyto unijně chráněné názvy CHOP nebo CHZO spadají pod přímý námitkový důvod v případě homonymity - viz. čl. 6 odst. 2 písm. b) [N\(EU\)2019/1753](#).

3.6.4.10.7. Název plemene zapsaný na Seznam nehmotného kulturního dědictví UNESCO

Některé státy dosáhly mezinárodního uznání zvláštních souborů souvisejících s ochranou některých plemen zvířat prostřednictvím zápisu na *Seznam nehmotného kulturního dědictví (UNESCO)*. Tak je tomu např. v případě zápisu [Krajiny pro chov a výcvik slavnostních kočárových koňů v Kladrubech nad Labem](#) - tedy hřebčína, ve kterém se chovají koně plemene *Starokladrubský kůň* (zápis na seznam UNESCO v roce 2019).

Na národní úrovni došlo k zápisu chovu koní na národní seznam nehmotného kulturního dědictví např. na Slovensku - viz. [Chov plemena koní Lipican v Topoľčiankách na Reprezentativní seznam nehmotného kulturního dědictví Slovenska](#) (zápis v roce 2017).

3.6.4.10.8. Dílčí závěr

Na základě argumentace vznesené shora může být název plemene zvířat námitkovým důvodem jak v případě názvu plemene zvířat hospodářských, tak i v případě zvířat v zájmových chovech. Důvodem jsou oprávněné zájmy unijních chovatelů, které mohou být ekonomické i v případě plemenitby nehmotných zvířat.

Skutečnost, že názvy plemen zvířat jsou již v některých ojedinělých případech chráněny v EU jako CHOP nebo CHZO (zejm. u ryb) shora uvedenému závěru nebrání a je způsobena spíše strukturou unijních ochranných systémů a historickým vývojem okruhu produktů, které jsou v EU považovány za ZVP.

3.6.5. Rozhodnutí ve věcech ochrany (názvů označení původu / zeměpisných označení) v Evropské unii (účinků mezinárodního zápisu označení v EU) [čl. 7]

Rozhodnutí ve věci ochrany označení dle mezinárodního zápisu v EU nebo o zamítnutí ochrany v EU přijímá vždy *Komise*.

Jsou-li současně splněny tyto podmínky:

- podmínky poskytnutí ochrany dle čl. 5 jsou splněny - tedy označení je způsobilé k poskytnutí ochrany v EU a
- proti ochraně v EU nebyla podána žádná (přípustná) námitka (dle čl. 6 odst. 1 a 2 [N\(EU\)2019/1753](#)),

Komise vydá přezkumným postupem prováděcí akt, kterým ochranu poskytne.

Nesplňuje-li dle názoru Komise označení podmínky ochrany, Komise aktem poskytnutí ochrany zamítne. Pokud jsou podány přípustné námitky, Komise se vypořádá s jejich obsahem a podle okolností buď poskytnutí ochrany zamítne, nebo zamítne námitky, nebo ochranu poskytne se stanovením rozsahu, a to včetně možnosti vymezení přechodného období a případných omezujících podmínek. podle čl. [17 ŽA](#) a Pravidla 14 [SPŘLDŽA](#).

Omezující podmínky by se však neměly týkat svobodné soutěže v tom smyslu, jak ji prosazuje čl. 8 odst. 2 [N\(EU\)2019/1753](#). Nelze tedy omezit subjektivní nevýhradní právo užívat v Unii mezinárodně chráněné označení pouze ve prospěch některého subjektu. Odkazované ustanovení normuje, že právo užít v Unii chráněné označení má jakýkoliv hospodářský subjekt, který dodává výrobek na trh v souladu s mezinárodním zápisem tohoto označení.

3.6.6. Vztah k ochranným známkám

3.6.6.1. Obecně ke střetům označení a známek

Vztah označení, jejichž mezinárodní zápis je posuzován Komisí pro získání účinků ochrany v EU, k ochranným známkám, je specificky upraven pravidly obsaženými v čl. 10 [N\(EU\)2019/1753](#). Tato pravidla jsou obdobná pravidlům upravujícím vztahy ochranných známek a označení zeměpisného původu v nařízeních EU - k tomu srov. označení ZVP (čl. 14 [N\(EU\)1151/2012](#)), dále srov. označení vín (čl. 102 [N\(EU\)1308/2013](#)), dále srov. označení lihovin (čl. 36 [N\(EU\)2019/787](#)).⁶⁵

Čl. 10 [N\(EU\)2019/1753](#) tedy normuje řešení *potenciálně sporných situací* mezi osobami oprávněnými k užívání známek (zpravidla vlastníky známky) a osobami majícími zájem o účinky ochrany mezinárodního zápisu označení pocházejícího z nečlenské země (zpravidla osoba oprávněná vykonávat práva z označení nebo tato práva hájit, nebo také uživatel označení).

3.6.6.2. Starší známka se zvláštní pověstí a proslulostí a mladší označení

Ochranná známka (resp. také právo k nezapsanému označení) může být uplatněno jako námitkový důvod - viz. čl. 6 odst. 2 písm. c) a písm. d) [N\(EU\)2019/1753](#). Při řešení vztahu označení k ochranným známkám se použijí pravidla časová a významová. Časové pravidlo odráží prioritu práva, ať již dovozenou z přihlášky známky, zápisu známky v dobré víře nebo získání známky užíváním v dobré víře. Známku se v [N\(EU\)2019/1753](#) rozumí *známka Evropské unie* (tedy zapsaná u Úřadu Evropské unie pro duševní vlastnictví - EUIPO), *známka regionální* (např. známka Beneluxu) a konečně také známka *chráněná národní úpravou* práva členského státu.

Rozhodujícím dnem pro posouzení přednosti je den, kdy Mezinárodní úřad oznámil Komisi zveřejnění mezinárodního zápisu označení.

Významové pravidlo se uplatňuje v tom smyslu, že obecně existence ochranné známky (známky EU, známky regionální či známky dle práva členského státu) nebrání a priori přiznání účinků ochrany mezinárodního zápisu v území EU. Nicméně současně je důvodem pro odmítnutí ochrany označení v EU existence takové známky, která má určitou *pověst a proslulost* a byla užívána před rozhodným dnem po takovou dobu, že by ochrana zmíněného označení na území Unie mohla uvést spotřebitele (v Unii) v omyl ohledně skutečné totožnosti produktu.

O existenci známky s (tvrzenou) pověstí a proslulostí a době jejího užívání se Komise zpravidla dozví z uplatněné námitky dle čl. 6 [N\(EU\)2019/1753](#). Posouzení přiznání statutu známky s určitou pověstí a proslulostí bude na Komisi samotné. Pokud Komise vyhoví námitce z tohoto důvodu, pak prováděcím aktem musí odmítnout účinky ochrany na území EU (přičemž v odůvodnění bude uveden důvod spočívající v existenci známky s určitou pověstí a proslulostí a době jejího předchozího užívání, a dále také důvody, které vedly Komisi k závěru ohledně ohrožení spotřebitelů jejich uvedením v omyl v případě poskytnutí ochrany označení na území EU).

3.6.6.3. Starší známka bez zvláštní pověsti a proslulosti a mladší označení

⁶⁵ před 07.12.2021 také čl. 19 [Nařízení \(EU\) 251/2014](#)

Starší známka bez zvláštní pověsti a proslulosti (či doby předchozího užívání) nemůže sama o sobě bránit poskytnutí ochrany označení v EU, nicméně jde-li o známku starší (ve smyslu časového pravidla uvedeného shora), může taková známka i nadále existovat vedle označení, kterému byla v důsledku mezinárodního zápisu poskytnuta ochrana v EU. Je nerozhodné, zda-li vlastník známky uplatnil námitku proti poskytnutí ochrany označení či nikoliv. Uživatelé označení budou muset strpět užívání takové starší známky v EU.

Taková starší známka může být i nadále používána a obnovována (dle čl. 10 odst. 3 [N\(EU\)2019/1753](#)), a to až do doby, dokud nevzniknou důvody pro její prohlášení za neplatnou nebo k jejímu zrušení - v obou případech jde o důvody uvedené v [EUTMR](#) (k tomu srov. pro neplatnost známky zejm. čl. 59, 60, 82, 92 a pro důvody zrušení čl. 58, 81, 91) nebo důvody uvedené ve [Směrnici \(EU\) 2015/2436, kterou se sblíží právní předpisy členských států o ochranných známkách](#) (k tomu srov. pro zrušení známky zejm. čl. 19, 20, 35, 28 a pro neplatnost zejm. čl. 4, 5, 6, 36, 28).

3.6.6.4. Starší označení a mladší známka

Pro úplnost je třeba dodat, že Vztah mezi starším označením chráněným mezinárodním zápisem s účinky v EU a *mladší známkou* nařízení nemusí řešit, protože pravidla pro řešení těchto střetů jsou již upravena ve stávajícím známkovém právu Unie. Podle čl. 4 odst. 1 písm. i) [Směrnice \(EU\) 2015/2436, kterou se sblíží právní předpisy členských států o ochranných známkách](#) je přihlášená známka vyloučena ze zápisu m.j. v případě vyloučení podle právního předpisu Unie nebo mezinárodní dohody k ochraně označení původu a zeměpisných označení, kterou je Unie vázána. Takovou dohodou je i [ŽA](#).

Toto ustanovení čl. 4 odst. 1 písm. i) [Směrnice \(EU\) 2015/2436](#) je pak transponováno do práv členských států a aplikuje se tedy na přihlášky mladších (národních) známek v členských státech a na přihlášky mladších regionálních známek (Benelux). V případě přihlášky mladší známky EU je pak obsahově totožný absolutní důvod pro zamítnutí přihlášky uveden v čl. 7 odst. 1 písm. j) [EUTMR](#) - opět spočívající v existenci právní úpravy poskytující ochranu označením původu a zeměpisným označením, a dále je existence staršího označení také námitkovým důvodem dle čl. 8 odst. 6 [EUTMR](#).

3.7. Užívání označení chráněných mezinárodním zápisem v EU [čl.8]

Poskytnutím ochrany dle mezinárodního zápisu v EU má v EU účinky dle čl. 8 [N\(EU\)2019/1753](#). Toto ustanovení upravuje vztah k jiným právním předpisům platným v EU.

Předně poskytnutím účinků ochrany mezinárodního zápisu v EU aktem Komise nejsou dotčena ustanovení jiných právních předpisů (obvykle nařízení z oblasti potravinářského práva), kterými jsou v EU normována pravidla uvádění výrobků na trh - např. povinné označování potravin atd. Tato pravidla zůstávají nedotčena a producenti či dovozci výrobků se jim musí podrobit.

Ustanovení čl.8 odst. 2 [N\(EU\)2019/1753](#) pak - v zásadě bez ohledu na vnitrostátní právo státu původu výrobků chráněných mezinárodním zápisem s účinky v EU, - dovoluje užít chráněné označení každému hospodářskému subjektu, který dodává na trh (Jednotný vnitřní trh EU) výrobek v souladu s mezinárodním zápisem konkrétního označení. Také v této normě se projevuje *soutěžní neutralita* práva označení zeměpisného původu, která je v zásadě jedním z principů, na kterých je právo EU založeno.

Zakotvení tohoto pravidla pro užívání označení zahraničního výrobku má v EU zásadní význam, neboť v jeho důsledku bude označení jako „*nehmotná věc ničí*“⁶⁶ považována v EU (v kategorizaci Drahoše⁶⁷) spíše za *inclusive negative commons*, než za *exclusive negative commons*, do které národní úpravu v minulosti zařadil Koukal.⁶⁸ S Koukalem nutno nesouhlasit ohledně charakteru unijních označení, naopak lze opatrně zvažovat jeho hodnocení označení dle české národní úpravy za *lavírující mezi positive a negative*. V tuzemském ZOPZO22 zůstala zachována nutnost zápisu oprávněných a jejich provozoven do rejstříku označení u ÚPV, což dle mého názoru vede k závěru o mírně převažujícím charakteru negativním (tedy vylučujícím nezapsané osoby z užívání). Takový charakter úpravy se odlišuje od evropsko-unijního, a to včetně odlišení od věcných principů návrhu unijní úpravy GICIP - srov. [kapitola 4.3](#).

3.8. Prohlášení neplatnosti účinků zeměpisných označení třetích zemí, která jsou zapsána v mezinárodním rejstříku, v Evropské unii a zpětvzetí takového prohlášení [čl.9]

Ochrana označení původu a zeměpisných označení je obecně upravována jako ochrana na dobu neurčitou (bez předem stanovené ochranné doby), alespoň pokud jde o právo EU (a jejích členských států).⁶⁹ S podmínkou zápisu trvá pak tak dlouho, dokud je označení zapsáno.

Článek 9 odst. 1 [N\(EU\)2019/1753](#) umožňuje, aby došlo k ukončení ochrany poskytované označení pocházejícího z jiného státu, jehož ochrana v EU se opírá o mezinárodní zápis (a příslušný akt Komise dle čl. 7 [N\(EU\)2019/1753](#)).

Komise může fakticky ukončit ochranu přijetím aktu, kterým účinky ochrany prohlásí za neplatné v Evropské unii. Přijetí takového aktu je však podmíněno celou řadou podmínek, které stanoví přímo [N\(EU\)2019/1753](#). Pro přijetí nařízení odnímajícího účinky ochrany musí být dán jeden z důvodů taxativně upravených nařízením - viz. čl. 9 odst. 1. mezi tyto důvody patří:

- nadále není zajištěn soulad s povinnými údaji ve smyslu Pravidla 5 odst. 2 [SPŘLDŽA](#) - tento důvod by se dal také nazvat jako změna rozhodujících okolností. Může jít o rozdíly v uživatelských označení, jiné znění označení, faktické změny ve výrobcích označovaných chráněným označením, změny v zeměpisné oblasti původu výrobku nebo v zeměpisné oblasti výroby, nebo změny v národním (regionálním) rozhodnutí či právním předpisu, o který se opírá mezinárodní zápis,
- změny v jakosti, pověsti nebo jiné vlastnosti výrobků nebo změny ve spojení a v souvislostech vlastností výrobků se zeměpisným prostředím - tento důvod EU může uplatňovat proto, že si vyhradila podmínky dle Pravidla 5 odst. 3 [SPŘLDŽA](#) při svém přistoupení k [ŽA](#),
- nastala absence ochrany v zemi původu označení, neboť mezinárodní zápis je právně závislý na trvání národní ochrany,
- výmaz označení z mezinárodního rejstříku (a to bez ohledu na důvod výmazu).

⁶⁶ TELEC, Ivo. *Některé zásadní otázky práva na označení zeměpisného původu výrobků*. In *Právní rozhledy*, 2016, 1. S. 4,7,8

⁶⁷ Koukal odkazuje na toto dílo: DRAHOS, Peter. *A Philosophy of Intellectual Property*. Aldershot (UK), Vermont (USA) : Dartmouth Publishing Company, 1996. S.58.

⁶⁸ KOUKAL, Pavel. *Autorské právo, public domain a lidská práva*. Brno : Masarykova univerzita, 2019. S. 113

⁶⁹ V některých zemích, v nichž je právní předpis chránící zeměpisná označení odvozen od známkového práva, bývá upravena doba ochrany zeměpisného označení a rovněž podmínky prodloužení ochranné doby. Příkladem může být úprava *indická* - ochranná doba 10 let s možností prodloužení.

Řízení o odnětí účinků mezinárodního zápisu může být Komisí zahájeno ex officio (tzv. na podkladě vlastního podnětu) nebo na podkladě řádně odůvodněné žádosti (i) členského státu, nebo (ii) třetí země nebo (iii) fyzické či právnické osoby. Žadatel má mít oprávněný zájem na prohlášení účinků mezinárodního zápisu za neplatné a tento zájem by měl v žádosti tvrdit a také podpořit příslušnými důkazy pro svá tvrzení.

Potenciálně dotčená osoba má právo se k návrhu vyjádřit. Do okruhu takových osob patří:

- uživatel (označení) - tedy fyzická nebo právnická osoba, která je dle právních předpisů smluvní strany původu oprávněna užívat označení původu nebo zeměpisné označení
- osoba (fyzická nebo právnická), která je oprávněna uplatňovat práva uživatelů nebo jiná práva k označení původu nebo zeměpisnému označení.

Jakýkoliv akt, kterým dojde k prohlášení účinků mezinárodního zápisu za neplatný v Evropské unii, přijímá Komise *přezkumným postupem* (viz. čl. 9 odst. 2 a čl. 15 odst. 2 [N\(EU\)2019/1753](#)). Každý takový akt Komise se zveřejňuje v Úředním věstníku Evropské unie.

Pokud Komise vydala nařízení prohlašující za neplatné účinky mezinárodního zápisu z důvodu, že již mezinárodní zápis označení pominul, Komise vydání tohoto aktu Mezinárodnímu úřadu neoznamuje. Ve všech ostatních případech (absence ochrany v zemi původu, nebo nezajištění souladu s povinnými údaji, nebo nezajištění souladu s údaji o jakosti, pověsti či jinými vlastnostmi a souvislosti se zeměpisným prostředím), pak Komise oznámí vydání takovém aktu Mezinárodnímu úřadu neprodleně poté, co jej již není možné napadnout opravným prostředkem (čl. 9 odst. 3 [N\(EU\)2019/1753](#)).

3.9. Sady označení původu a zeměpisných označení EU k mezinárodní ochraně podle Ženevského aktu

3.9.1. Úvodem

V roce 2019 bylo přijato [N\(EU\)2019/1753](#) a Rozhodnutí Rady (EU) 2019/1754, které zmocnilo Komisi k přistoupení EU k [ŽA](#). Následně Evropská unie jako mezinárodní organizace přistoupila k [ŽA](#) Lisabonské dohody (o ochraně označení původu a zeměpisných označení). Dne 26.02.2020 vstoupil [ŽA](#) v platnost.⁷⁰

Postup Komise při zajišťování ochrany prostřednictvím mezinárodního zápisu dle [ŽA](#) Lisabonské dohody o ochraně označení původu a zeměpisných označení se řídí [N\(EU\)2019/1753](#). Komise před podáním žádostí o mezinárodní zápis přijme *prováděcí rozhodnutí Komise*, které je publikováno v Úředním věstníku Evropské unie.

Tato kapitola krátce shrnuje dosavadní praxi Komise při podávání žádostí o mezinárodní zápisy (součinnost s členskými státy, periodicitu, obsah).

3.9.2. Prováděcí rozhodnutí Komise k mezinárodní ochraně některých evropsko-unijních označení výrobků (zemědělských výrobků a potravin, vín, lihovin, aromatizovaných vinných produktů) z členských států EU

3.9.2.1. Obecně k procedurám v rámci Evropské unie ve věcech mezinárodních zápisů

Právní úprava - tedy [N\(EU\)2019/1753](#) je ve věcech předávání označení výrobků z členských států k mezinárodnímu zápisu poměrně vágní. V podstatě se z bodu (4) Recitálu dozvídáme, že

⁷⁰ blíže viz. ČERNÝ, Michal. *Změny v právu označení zeměpisného původu v důsledku vstupu Ženevského aktu v platnost, Nařízení (EU) 2019/1753 a Brexitu*. In *Duševné vlastnictví*, 2021, 1. S.6-29.

Komise tak bude činit v pravidelných intervalech a z bodu (6) Recitálu pak to, že Komise bude využívat pravidelné konzultace s členskými státy. Žádná periodicita *není stanovena* ani naznačena.

Z informací uveřejněných na stránkách Úřadu průmyslového vlastnictví (České republiky) vyplývá, že Komise se rozhodla při zavedení systému pro *roční periodicitu*. Úřad průmyslového vlastnictví poprvé informoval o možnosti podat žádost o mezinárodní zápis v roce 2020,⁷¹ podruhé v roce 2021⁷² a dosud naposled pak v roce 2022.⁷³

Z dosud posledně publikované informace lze dovodit, že oprávnění mají možnost v roce 2022 podat žádosti u Úřadu průmyslového vlastnictví do konce října 2022.

Z harmonogramu předchozího oznámení a data publikace dosavadních rozhodnutí Komise pak vyplývá, že dosavadní praxe je taková, že Komise vydá prováděcí rozhodnutí:

- za cca půl roku od konce lhůty v národním oznámení a
- že prováděcí rozhodnutí byla dosud vydávána odděleně pro označení různých kategorií produktů (zemědělské výrobky a potraviny, vína, lihoviny).

V této souvislosti lze pouze poznamenat, že ostatně roční periodicitu má nebo by spíše mělo mít i vydávání oficiálního publikačního věstníku WIPO/OMPI ve věcech označení původu a zeměpisných označení - *Bulletin du Système de Lisbonne Les appellations d'origine et indications géographiques (původně Bulletin Les Appellations d'Origine)*.⁷⁴ V současné době (srpen 2022) je dosud poslední dostupné číslo z roku 2020 (č. 49.1)

3.9.2.2. Označení produktů z členských států EU k mezinárodnímu zápisu v roce 2021

První čtveřici prováděcích rozhodnutí Komise přijala počátkem června 2021. Dosud přijatá prováděcí rozhodnutí Komise se týkají označení původu a zeměpisných označení všech *tehdejších čtyř skupin výrobků* - tedy chráněných označení původu a chráněných zeměpisných označení vín, dále zeměpisných označení lihovin, dále rovněž chráněných označení původu a chráněných zeměpisných označení ZVP a konečně také zeměpisných označení aromatizovaných vinných produktů.

Katalog *označení původu a zeměpisných označení vín* je vtělen do přílohy Prováděcího rozhodnutí Komise ze dne 2. června 2021, kterým se stanoví seznam zeměpisných označení chráněných podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, v souvislosti s nimiž mají být podány žádosti o mezinárodní zápis podle článku 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1753 [2021/C 215 I/04].⁷⁵

⁷¹ viz. Anonymous (ÚPV). *První možnost přihlášení označení původu či zeměpisných označení zapsaných v Evropské unii k mezinárodnímu zápisu dle Ženevského aktu*. [Dostupné on-line na adrese: https://upv.gov.cz/files/uploads/PDF_Dokumenty/op_zo_prihlaseni_op-zo_zapsanych_eu_zenevsky_akt.pdf]

⁷² viz. Anonymous (ÚPV). *Druhá možnost přihlášení označení původu či zeměpisných označení zapsaných v Evropské unii k mezinárodnímu zápisu dle Ženevského aktu*. [Dostupné on-line na adrese: https://upv.gov.cz/files/uploads/PDF_Dokumenty/op_zo_prihlaseni_op-zo_zapsanych_eu_zenevsky_akt2B.pdf]

⁷³ viz. Anonymous (ÚPV). *Třetí možnost přihlášení označení původu či zeměpisných označení zapsaných v Evropské unii k mezinárodnímu zápisu dle Ženevského aktu*. [Dostupné on-line na adrese: https://upv.gov.cz/files/uploads/PDF_Dokumenty/op_zo_prihlaseni_op-zo_zapsanych_eu_zenevsky_akt_treti-moznost.pdf]

⁷⁴ dostupný on-line na stránkách Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO/OMPI) na adrese: <https://www.wipo.int/lisbon/en/bulletin/>

⁷⁵ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32021D0607\(03\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32021D0607(03))

Tento seznam je nejobsáhlejší (celkem 58) a zahrnuje následující chráněná označení původu a chráněná zeměpisná označení *vinohradnických výrobků*:

- (Slovensko) Vinohradnícka oblasť Tokaj (CHOP),
- (Dánsko) Dons (CHOP),
- (Itálie) Franciacorta (CHOP), Gioia del Colle (CHOP),
- (Kypr) Κουμανδαρία (CHOP),
- (Řecko) Αιγαίο Πέλαγος (CHZO), Μακεδονία (CHZO), Θράκη (CHZO),
- (Španělsko) Alicante (CHOP), Almansa (CHOP), Aylés (CHOP), Bierzo (CHOP), Bizkaiko Txakolina / Chacolí de Bizkaia / Txakolí de Bizkaia (CHOP), Bullas (CHOP), Calatayud (CHOP), Cariñena (CHOP), Cataluña / Catalunya (CHOP), Cava (CHOP), Cigales (CHOP), Condado de Huelva (CHOP), Dehesa del Carrizal (CHOP), Empordà (CHOP), Getariako Txakolina / Chacolí de Getaria / Txakolí de Getaria (CHOP), Gran Canaria (CHOP), Islas Canarias (CHOP), Jerez-Xérès-Sherry / Jerez / Xérès / Sherry (CHOP), Jumilla (CHOP), La Mancha (CHOP), La Palma (CHOP), Lanzarote (CHOP), Málaga (CHOP), Manchuela (CHOP), Manzanilla-Sanlúcar de Barrameda / Manzanilla (CHOP), Monterrei (CHOP), Montilla-Moriles (CHOP), Navarra (CHOP), Penedès (CHOP), Rías Baixas (CHOP), Ribeira Sacra (CHOP), Ribeiro (CHOP), Ribera del Duero (CHOP), Ribera del Guadiana (CHOP), Ribera del Júcar (CHOP), Rioja (CHOP), Rueda (CHOP), Sierras de Málaga (CHOP), Somontano (CHOP), Terra Alta (CHOP), Toro (CHOP), Utiel-Requena (CHOP), Valdeorras (CHOP), Valdepeñas (CHOP), Valencia (CHOP), Vinos de Madrid (CHOP), Ycoden-Daute-Isora (CHOP), Yecla (CHOP), Castilla (CHZO), Castilla y León (CHZO).

Následně bylo přijato a publikováno [Prováděcí rozhodnutí Komise ze dne 3. června 2021, kterým se stanoví seznam zeměpisných označení chráněných podle nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2019/787, v souvislosti s nimiž mají být podány žádosti o mezinárodní zápis podle článku 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2019/1753 \[2021/C 215 I/02\]](#),⁷⁶ které v jediné příloze obsahuje seznam zeměpisných označení lihovin, pro která mají být podány žádosti o mezinárodní ochranu. Seznam zahrnuje následující ch 12 zeměpisných označení *lihovin*:

- (Řecko) Τσικουδιά/Tsikoudia/Τσίπουρο/Tsipouro (ZO),
- (Španělsko) Brandy de Jerez (ZO), Brandy del Penedés (ZO), Chinchón (ZO), Gin de Mahón (ZO), Pacharán navarro (ZO), Ronmiel de Canarias (ZO),
- (Kypr) Ζιβανία/Τζιβανία/Ζιβάνα/Zivania (ZO),
- (Maďarsko) Törkölypálinka (ZO),
- (Finsko) Suomalainen Vodka/Finsk Vodka/Vodka of Finland (ZO), a dále dvě přeshraniční (multi-country) zeměpisná označení:
- (Řecko, Kypr) Ouzo/Oύζο (ZO),
- (Maďarsko, Rakousko) Pálinka (ZO).

Poté bylo přijato a publikováno [Prováděcí rozhodnutí Komise ze dne 3. června 2021, kterým se stanoví seznam zeměpisných označení chráněných podle nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) č. 1151/2012, v souvislosti s nimiž mají být podány žádosti o mezinárodní zápis podle článku 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2019/1753 \[2021/C 219 I/02\]](#).⁷⁷

⁷⁶ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32021D0607\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32021D0607(01))

⁷⁷ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32021D0609\(02\)&qid=1626332826213](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32021D0609(02)&qid=1626332826213)

Seznam zahrnuje celkem 47 následujících chráněných označení původu a chráněných zeměpisných označení *zemědělských výrobků a potravin*:

- (Slovensko) Paprika Žitava/Žitavská paprika (CHOP),
- (Bulharsko) Българско розово масло/Bulgarsko rozovo maslo (CHZO),
- (Itálie) Salame Felino (CHZO),
- (Maďarsko) Alföldi kamillavirágzat (CHOP), Szentesi paprika (CHZO),
- (Německo) Allgäuer Emmentaler (CHOP), Bayerisches Bier (CHZO), Münchner Bier (CHZO),
- (Řecko) Φέτα/Feta (CHOP), Καλαμάτα/Kalamata (CHOP), Κολυμβάρι Χανίων Κρήτης/Kolymvari Chanion Kritis (CHOP), Σητεία Λασιθίου Κρήτης/Sitia Lasithiou Kritis (CHOP), Λακωνία/Lakonia (CHZO),
- (Španělsko) Aceite de Mallorca/Aceite mallorquí/Oli de Mallorca/Oli mallorquí (CHOP), Aceite de Terra Alta/Oli de Terra Alta (CHOP), Azafrán de La Mancha (CHOP), Baena (CHOP), Cereza del Jerte (CHOP), Dehesa de Extremadura (CHOP), Guijuelo (CHOP), Idiazabal (CHOP), Jabugo (CHOP), Kaki Ribera del Xúquer (CHOP), Les Garrigues (CHOP), Mahón-Menorca (CHOP), Montes de Toledo (CHOP), Oli de l'Empordà/Aceite de L'Empordà (CHOP), Pisas de Málaga (CHOP), Pimentón de Murcia (CHOP), Pimentón de la Vera (CHOP), Priego de Córdoba (CHOP), Queso de Murcia al vino (CHOP), Queso Manchego (CHOP), Sierra de Cazorla (CHOP), Sierra Mágina (CHOP), Siurana (CHOP), Vinagre de Jerez (CHOP), Vinagre de Montilla-Moriles (CHOP), Aceite de Jaén (CHZO), Ajo Morado de Las Pedroñeras (CHZO), Carne de Ávila (CHZO), Chorizo Riojano (CHZO), Jamón de Trevélez (CHZO), Plátano de Canarias (CHZO), Sobrasada de Mallorca (CHZO), Ternera Gallega (CHZO), Turrón de Agramunt/Torró d'Agramunt (CHZO).

Nakonec bylo také přijato a publikováno [Prováděcí rozhodnutí Komise ze dne 8. června 2021, kterým se stanoví seznam zeměpisných označení chráněných podle nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) č. 251/2014, v souvislosti s nimiž mají být podány žádosti o mezinárodní zápis podle článku 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2019/1753 \[2021/C 219 I/04\]](#),⁷⁸ obsahující v příloze seznam dvou zeměpisných označení aromatizovaných vinných produktů, který zahrnuje následující 2 zeměpisná označení:⁷⁹

- (Španělsko) Vino Naranja del Condado de Huelva (ZO),
- (Itálie) Vermut di Torino / Vermouth di Torino (ZO).

3.9.2.3. Označení produktů z členských států EU k mezinárodnímu zápisu v roce 2022

Počátkem dubna 2022 Komise přijala další 3 prováděcí rozhodnutí Komise obsahující seznamy dalších označení zemědělských výrobků a potravin, lihovin a vín, které mají být podány k mezinárodnímu zápisu podle [ŽA](#) Lisabonské dohody na ochranu označení původu a zeměpisných označení.

[Prováděcí rozhodnutí Komise \(EU\) 2022/532 ze dne 1. dubna 2022, kterým se stanoví seznam zeměpisných označení chráněných podle nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) č. 1151/2012, v souvislosti s nimiž mají být podány žádosti o mezinárodní zápis podle článku 2](#)

⁷⁸ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32021D0609\(03\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32021D0609(03))

⁷⁹ Pozn. autora: Což ovšem představuje celkem 40% ze zeměpisných označení chráněných v EU pro produkty spadající do této skupiny výrobků - procentuálně nejvíce ze všech skupin

[nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2019/1753](#)⁸⁰ obsahuje v příloze seznam následujících chráněných označení původu a chráněných zeměpisných označení *zemědělských výrobků a potravin*:

- (Německo) Kölsch (CHZO),
- (Řecko) Ελιά Καλαμάτας/Elia Kalamatas (CHOP), Γραβιέρα Νάξου/Graviera Naxou (CHOP), Κονσερβολιά Ροβίων/Konservolia Rovion (CHOP), Μαστίχα Χίου/Masticha Chiou (CHOP),
- (Francie) Huile d'olive de Haute-Provence (CHOP), Morbier (CHOP), Piment d'Espelette/Piment d'Espelette – Ezpeletako Biperra (CHOP), Canard à foie gras du Sud-Ouest (Chalosse, Gascogne, Gers, Landes, Périgord, Quercy) (CHZO), Emmental français est-central (CHZO), Emmental de Savoie (CHZO), Huîtres Marennes Oléron (CHZO), Jambon de Bayonne (CHZO), Pruneaux d'Agen (CHZO), Tomme de Savoie (CHZO),
- (Itálie) Finocchiona (CHZO),
- (Rumunsko) Telemea de Ibănești (CHOP), Magiun de prune Topoloveni (CHZO).

[Prováděcí rozhodnutí Komise \(EU\) 2022/540 ze dne 1. dubna 2022, kterým se stanoví seznam zeměpisných označení chráněných podle nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2019/787, v souvislosti s nimiž mají být podány žádosti o mezinárodní zápis podle článku 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2019/1753](#)⁸¹ obsahuje v příloze seznam následujících zeměpisných označení *lihovin*:

- (Bulharsko) Стралджанска Мускатова ракия/Мускатова ракия от Стралджа/Straldjanska Muscatova rakya/Muscatova rakya from Straldja (ZO), Ямболска гроздова ракия/Гроздова ракия от Ямбол/Yambolska grozdova rakya/Grozdova rakya ot Yambol (ZO),
- (Řecko) Τσίπουρο Τυρνάβου/Tsipouro of Tyrnavos (ZO).

Konečně [Prováděcí rozhodnutí Komise \(EU\) 2022/541 ze dne 1. dubna 2022, mají být podány žádosti o mezinárodní zápis podle článku 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2019/1753](#)⁸² obsahuje v příloze seznam následujících chráněných označení původu a chráněných zeměpisných označení *vín*:

- (Řecko) Σαντορίνη (CHOP),
- (Francie) Val de Loire (CHZO), Pay d'Oc (CHZO),
- (Itálie) Bolgheri (CHOP).

3.9.3. Dílčí závěr kapitoly

Protože se ve všech případech jedná o označení již chráněná v EU podle příslušného unijního aktu, mezinárodním zápisem bude dosaženo dalšího rozšíření ochrany o teritoria států, které jsou vázány [ŽA](#) Lisabonské dohody. Aktuálně se jedná nad rámec Evropské unie o následující státy: Albánie, Kambodža, Korejská lidově demokratická republika,⁸³ Laos, Omán, Samoa, Švýcarsko, Peru.

⁸⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022D0532>

⁸¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022D0540>

⁸² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022D0541>

⁸³ hovorově Severní Korea

Skutečnost, že v mezidobí došlo k zařazení *aromatizovaných vín* mezi ZVP nemá ve vztahu k mezinárodní ochraně žádný důsledek, neboť ŽA poskytuje ochranu výrobkům univerzálně.

Lze očekávat, že v budoucnu se počet signatářských států může rozšířit přibližně o 30 dalších států, které jsou již nyní vázány Lisabonskou dohodou (ve znění Stockholmského aktu),⁸⁴ případně také o státy další. S každým rozšířením okruhu smluvních států dojde k územnímu rozšíření ochrany označení.

3.10. Poskytnutá ochrana označení z třetích zemí mezinárodním zápisem pro EU

3.10.1. Kampot Pepper

Maximální rozšíření ochrany označení produktů pocházejících z Evropské unie je v zájmu producentů těchto produktů. Ochrana podle ŽA tak vhodným způsobem doplňuje dosavadní ochrany, které se EU (zastupující členské státy) snažila konstantně dosáhnout v obchodních dohodách se třetími zeměmi nebo skupinami třetích zemí.

Stejně tak je i v zájmu producentů výrobků pocházejících z EU i evropských spotřebitelů získat informaci o poskytnutí ochrany prostřednictvím mezinárodního dle ŽA Lisabonské dohody o mezinárodních zápisech označení výrobků pocházejících z nečlenského státu. Proto jsou v úředním věstníku publikována také informativní oznámení - např. [Zveřejnění zápisu „ក្រូចកំពត“ / „Kampot Pepper“ do mezinárodního rejstříku označení původu a zeměpisných označení podle čl. 4 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2019/1753 \(Ženevský akt Lisabonské dohody\) \[2021/C 30/08\]](#). Tento postup je v souladu s pravidly upravenými v [Nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2019/1753 ze dne 23. října 2019 o opatřeních Unie po jejím přistoupení k Ženevskému aktu Lisabonské dohody o označeních původu a zeměpisných označeních](#).

Pro úplnost lze dodat, že označení původu „ក្រូចកំពត“/„Kampot Pepper“ byla v EU udělena ochrana [Prováděcím nařízením Komise \(EU\) 2021/2046 ze dne 23. listopadu 2021 o udělení ochrany v Unii zeměpisnému označení „ក្រូចកំពត“/„Kampot Pepper zapsanému v mezinárodním rejstříku označení původu a zeměpisných označení Ženevského aktu](#).

3.10.2. Praxe uplatňování námitek u Komise

EU dosud poskytlo na svém území ochranu cca jednotkám tisíců označení zahraničních produktů (zejm. vín), většinou byla ochrana poskytnuta na základě smluvního režimu (obchodní dohody) nebo prostřednictvím některého z unijních systémů ochrany (prostřednictvím unijního zápisu dle některého z nařízení).

Oproti tomu účinky mezinárodního zápisu byla dosud *formálně* poskytnuta ochrana pouze jednomu označení zahraničního výrobku - viz. shora uvedenému Kampot Pepper. Ironií je, že

⁸⁴ aktuální stav je dostupný na zvláštní stránce Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO/OMPI) na adrese: <https://www.wipo.int/export/sites/www/treaties/en/documents/pdf/lisbon.pdf> (uváděný stav ke dni 10.06.2021)

totožné zeměpisné označení [ក្រូចកំពត / Mrech Kampot / Poivre de Kampot \(PGI-KH-1263\)](#)⁸⁵ je již v EU chráněno od roku 2016.⁸⁶

I přes již existující ochranu Komise zveřejnila v souladu s [N\(EU\)2019/1753 oznámení o zápisu do mezinárodního rejstříku s výzvou k podání námitek](#).⁸⁷

Tímto oznámením byla fakticky založena *prvotní praxe podávání námitek* proti poskytnutím účinků mezinárodního zápisu, a to formou zpráv elektronické pošty na zvlášť vymezenou adresu: AGRI-B3-GENEVA@ec.europa.eu

Dosud nebylo vydáno číslo 50(2021) [BDSL](#). V posledním dostupném čísle (49(2020)) byly oznámeny mezinárodní zápisy č. 1150-1154 - pod č. GI 1152 je uvedeno právě „[ក្រូចកំពត](#)“ / „Kampot Pepper“ a ostatní zápisy jsou pro produkty ze zemí, které nejsou vázány Ženevským aktem - Tunisko, Kostarika, Srbsko.

Z obsahu [databáze Lisbon Express \(WIPO\)](#) lze dovést, že po vydání dosavadního posledního čísla [BDSL](#) byla v roce 2021 (až dosud) podána žádost o mezinárodní zápis již jen pro jedno další označení - AO1155 ([تین دجبة / Figs de Djebba](#)) Tuniskem. Tato země ovšem není vázána [ŽA](#). Uvedení v [databáze Lisbon Express \(WIPO\)](#) však nelze ztotožňovat s publikací v [BDSL](#).

Lze se racionálně domnívat, že právě pro nemožnost reálného použití Komise prozatím nepřistoupila ke zřízení zvláštního *formuláře pro oznamování námitek* proti poskytnutím účinků mezinárodního zápisu v EU. Formuláře Komise užívá (v souladu s prováděcími akty) pro námítky ve věcech označení původu a/nebo zeměpisných označení zemědělských výrobků a potravin, vín a lihovin. Formuláře pro námítky v těchto věcech jsou dostupné prostřednictvím [stránek Komise pro Zeměpisná označení a režimy jakosti](#).⁸⁸

Dle mého vlastního názoru by bylo pro futuro vhodné novelizovat [N\(EU\)2019/1753](#) a zapojit do procesu podávání námitek členské státy také v tom smyslu, aby člověk či právnická osoba bydlící či usazená v členském státě mohla podat námítky také u orgánu členského státu - v případě Česka by se logicky nabízelo jejich podávání u Úřadu průmyslového vlastnictví. Dosud to však není možné a bez změny nařízení to ani možné nebude. Je otázkou, zda-li se počet států vázaných [ŽA](#) zvýší natolik, aby to bylo potřebné.

⁸⁵ k tomu srov. obsah databáze GIview (EUIPO) na adrese: <https://www.tmdn.org/giview/gi/search>

⁸⁶ viz. [Prováděcí nařízení Komise \(EU\) 2016/222 o zápisu názvu do rejstříku chráněných označení původu a chráněných zeměpisných označení \(ក្រូចកំពត \(Mrech Kampot\)/Poivre de Kampot \(CHZO\)\)](#), dostupné on-line na této adrese: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0222&from=EN>

⁸⁷ oznámení je dostupné v Úředním věstníku EU 2021/C 30/08 na této adrese: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2021.030.01.0009.01.CES&toc=OJ%3AC%3A2021%3A030%3ATO

⁸⁸ dostupné on-line na adrese: https://agriculture.ec.europa.eu/farming/geographical-indications-and-quality-schemes/registration-name-gi-product_cs

4. Samostatné přistoupení členských států EU k Ženevskému aktu, druhá žaloba Komise na Radu a očekávané změny pro futuro

4.1. Členské státy EU (CZ/SK) na cestě k Ženevskému aktu

ŽA již samostatně podepsalo několik členských států EU - viz. [kapitola 2.2.2](#). Prvním ze signatářských států, který uložil ratifikační listinu, se stala Francie. K uložení ratifikační listiny došlo dne 21.01.2021.^{89 90}

Česká republika je jediným dalším členským státem EU, který k ŽA dosud samostatně přistoupil (viz. [kapitola 5.2.](#)), Slovensko dosud samostatně nepřistoupilo. Cesta k přistoupení Česka ovšem nebyla rychlá a rovněž projednávání související novely zákona 452/2001 Sb. (zákon 215/2022 Sb.) bylo v Česku poměrně komplikované.⁹¹

Ratifikace Francie a Maďarska, jakož i přistoupení České republiky se uskutečnilo na základě [Rozhodnutí Rady \(EU\) 2019/1754 o přistoupení Evropské unie k Ženevskému aktu Lisabonské dohody o označeních původu a zeměpisných označeních](#). Toto rozhodnutí bylo napadeno žalobou podanou Komisí na Radu u Soudního dvora. Jejímu rozboru je věnována [kapitola 4.2](#).

V letech 2021 - 2022 proběhla v rámci legislativního procesu *malá reforma* práva označení zeměpisného původu jak v Česku, tak i na Slovensku. Na Slovensku zákonodárce přijal zákon č. 83/2021 Z.z., který změnil s účinností k 25.05.2021 [ZOPVZOV](#).

V Česku zákonodárce přijal zákon č. 215/2022 Sb., který změnil s účinností k 06.08.2022 ZOPZO. Také tato novela dosáhla plného souladu s oběma shora uvedenými nařízeními v minimalistickém rozsahu.

Schválené návrhy novel národních zákonů v obou státech byly primárně motivovány zajištěním souladu s nařízeními EU:

- [N\(EU\)2019/787](#), dle kterého budou členské státy zapojeny od 25. května 2021 do řízení o zápisu zeměpisného označení lihoviny, když bude na úrovni členského státu probíhat vnitrostátní námitkové řízení; Členský stát bude moci také poskytnout předběžnou vnitrostátní ochranu označení lihoviny, pokud to bude dovolovat jeho vnitrostátní právo,
- [N\(EU\)2019/1753](#), dle kterého budou muset členské státy, jež jsou již vázány samostatně Lisabonskou dohodou, provést volbu ohledně mezinárodních zápisů označení výrobků pocházejících z jejich území ve smyslu čl. 11 odst. 1 první pododstavec cit. nařízení.

Analýzou změn v české úpravě se tato práce zabývá v [kapitole 5](#). Slovenskou úpravou se tato práce zabývá v [kapitole 6](#).

4.2. Žaloba Komise na Radu u Soudního dvora (C-24/20)

Samostatného přistoupení členských států k ŽA se však týká tak žaloba Komise na Radu, která byla Komisí podaná dne 17.01.2020 Soudnímu dvoru. Komise se domáhá zrušení čl. 3 a 4 [Rozhodnutí Rady \(EU\) 2019/1754](#) - viz. věc [C-24/20 Komise v. Rada. Žaloba \(česky\) zde](#). Komise navrhuje Soudnímu dvoru zrušit čl. 3 a 4 shora uvedeného [Rozhodnutí Rady \(EU\)](#)

⁸⁹ Tato skutečnost byla oznámena prostřednictvím portálu WIPO: *France Joins Geneva Act of WIPO's Lisbon Agreement*, dostupné online na adrese: https://www.wipo.int/lisbon/en/news/2021/news_0002.html [cit. dne 30.01.2021]

⁹⁰ Dle oznámení přinese Francii uložení ratifikačních listin možnost mezinárodní ochrany zeměpisných označení řemeslných výrobků pocházejících z Francie - např. *Porcelaine de Limoges, Tapiserie d'Aubusson* nebo *Siège de Liffol*. [cit. dne 30.01.2021]

⁹¹ [Sněmovní tisk 989/0](#) (návrh novely zákona 452/2001 Sb.) nebyl v minulém (8.) volebním období projednán v PSP ve všech povinných 3 čteních a musel být předložen - byl bez zásadních změn, - znovu jako [Sněmovní tisk 161/0](#) (9. volební období)

[2019/1754](#), a to pro porušení čl. 218 odst. 6 a čl. 293 odst. 1 [Smlouvy o fungování Evropské unie](#) (dále jen „[SFEU](#)“) a zásady svěřených pravomocí (čl. 13 odst. 2 [Smlouvy o Evropské unii](#) (dále jen „[SEU](#)“)) a dalších v žalobě uvedených zásad, neboť rozhodnutí Rady bylo přijato bez návrhu Komise.

Kromě toho Komise odůvodňuje žalobu také porušením čl. 2 odst. 1 a čl. 207 [SFEU](#) ve vztahu k nedostatku odůvodnění, neboť Rada se měla dle žalobního tvrzení Komise dopustit překročení své pravomoci udělením *obecného a trvalého zmocnění (členským státům) bez řádného důvodu*. Komise se však také dožaduje zachování účinků zrušených částí rozhodnutí Rady, zejména pak bylo-li zmocnění před datem vyhlášení rozsudku v této věci uplatněno v těch členských státech, které jsou již stranou Lisabonské dohody o ochraně označení původu. To dopadá i Českou republiku a Slovensko. Za přiměřenou lhůtu pro ev. vydání nového rozhodnutí Rady pak Komise považuje lhůtu nepřesahující 6 měsíců.

Z textu žaloby v této věci je patrné, že Komise *by nepovažovala přistoupení* učiněné členským státem v souladu s [Rozhodnutím Rady \(EU\) 2019/1754 za porušení závazku členského státu](#).

Generální advokát Maciej Szpunar přednesl 19.05.2022 své [Stanovisko Generálního advokáta ve věci C-24/20 Evropská komise proti Radě Evropské unie](#). Stanovisko je velmi obsáhlé a generální advokát se zabývá i otázkou nejistého výkonu hlasovacích práv Komisí (namísto členských států), pokud by žádný členský stát nebyl samostatně [ŽA](#) vázán. Ve svém stanovisku akcentuje i již nastalé ratifikace [ŽA](#) Francií i Maďarskem. Rovněž akcentuje význam [ŽA](#) pro členské státy, které jsou již vázány Lisabonskou dohodou - zejm. z důvodu nutnosti zachování práv producentů usídlených na jejich území.

Principiálním problémem je dle generálního advokáta to, že Rada zmocnila *všechny členské státy, které si to přejí*, k přistoupení nebo ratifikaci [ŽA](#) bez výslovného zmocnění Komise.

Na tomto místě je třeba připomenout, že Soudní dvůr již dříve svým [Rozsudkem Soudního dvora C-389/15 \(Komise v. Rada\)](#) zrušil předchozí rozhodnutí Rady (vedoucí ke sjednání [ŽA](#) některými členskými státy jako signatáři), avšak zachoval účinky zrušeného rozhodnutí a Komise mohla následně Radu pověřit k vydání nového rozhodnutí. Podstatným žalobním důvodem žaloby o zrušení [Rozhodnutí Rady \(EU\) 2019/1754](#) je *překročení formálních kompetencí a překročení možnosti zmocnění*.

Generální advokát se spíše přiklání ke zrušení napadaného rozhodnutí, avšak pro tento případ doporučuje zachování jeho účinků po přiměřenou dobu (nepřekračující 6 měsíců), aby mohla Komise Radě předložit návrh nového rozhodnutí o zmocnění členských států a Rada mohla na tomto podkladě rozhodnout. Generální advokát navrhuje Soudnímu dvoru, aby účinky napadeného rozhodnutí pro případ zrušení jeho čl. 3 a 4 zachoval pro 7 členských států, které mohou být rozsudkem Soudního dvora dotčeny. Fakticky se jedná o ty státy, které jsou již vázány Lisabonskou dohodou.

Pokud by se Soudní dvůr přesně ztotožnil ve svém rozsudku se stanoviskem generálního advokáta, rozsudek by se nedotkl:

- již nastalého účastenství Francie, Maďarska a Česka v [ŽA](#), ani
- možnosti Itálie či Portugalska [ŽA](#) ratifikovat, resp.
- Slovenska a Bulharska k [ŽA](#) přistoupení.

Naopak by [ŽA](#) nemohlo ratifikovat Rumunsko ani by nemohly přistoupení jiné členské státy, ledaže by Komise navrhla Radě rozhodnutí v rozsahu umožňujícím výslovně přistoupení i jiných členských států k [ŽA](#).

Osobně se domnívám, že pro odpírání možnosti přistoupení k ŽA není žádný zvláštní věcný důvod, neboť je v zájmu EU i všech jejích členských států dosáhnout územně a věcně co nejširšího rozsahu ochrany označení nezemědělských výrobků (řemeslných, průmyslových, surovin, minerálních vod) pocházejících z jednotlivých členských států.

Rozhodnutí v této věci Soudní dvůr dosud nevydal.

4.3. Na cestě k unijní ochraně GI řemeslných a průmyslových výrobků

4.3.1. Návrh GICIPR [COM(2022) 174 final]

Již v jednom z doplňujících prohlášení k N(EU)2019/1753 se Komise přihlásila k zavedení unijního systému ochrany zeměpisných označení *řemeslných a průmyslových výrobků (Craft and Industrial Products)*. Komise přijala 13.04.2022 první návrh COM(2022) 174 final - 2022/0115(COD). Tento návrh byl několikrát předmětem projednání v Radě⁹² a své stanovisko přijal i Evropský inspektor ochrany údajů (02.06.2022). Následně byl návrh předložen Evropskému parlamentu. Komise k němu vydala také pracovní dokument Komise - Impact Assessment Report (SWD(2022)115final).⁹³ Komise o návrhu informovala veřejnost také zvláštní zprávou na svém portálu.⁹⁴

Pokud by byl Návrh nařízení GICIP přijat, měla by být umožněna ochrana v rámci jednotného unijního systému zeměpisných označení řemeslných a průmyslových výrobků. Tento systém by měl být zaveden vedle systémů ochrany označení ZVP, vín a lihovin. Měl by být obdobný systému pro zemědělské výrobky a potraviny.

V podstatě zachována by měla být i nastavení vyvážení kvalitativní vazby mezi vlastnostmi výrobku a produkčním územím, které bylo v posledních letech předmětem debat v Evropském parlamentu při reformě práva označení zeměpisného původu ZVP. Předmětem návrhu Komise bylo doplnění „*where relevant*“ (tedy česky „pokud (jsou) významné“) do definice CHOP ZVP, a to před „*lidské činitele*“. To by zdůraznilo všeobecně význam *přírodních činitelů* pro produkt z hlediska zápisné způsobilosti CHOP zemědělských výrobků a potravin a naopak relativizovalo význam činitelů lidských (všeobecně tedy know-how). Převážil přístup EP a definice CHOP pro ZVP zůstala nezměněna, což kvitoval např. Zappalaglio.⁹⁵ Osobně se ztotožňuji s tím, že *terroir* by neměl být přeceňován a význam lidských činitelů (tedy know-how) by neměl být u ZVP potlačován. Při produkci ZVP zeměpisné prostředí zdaleka nepředurčuje význam vstupů takovým způsobem jako u vín.

Na margo kontextu je nutno uvést, že Zappalaglio se obsáhle zabývá střetem přístupů zápisného systému a jeho požadavků na vazbu (link) mezi produkční oblastí a vlastnostmi výrobků, jakož i významem francouzského konceptu *terroir*.⁹⁶ Ten je (a musí být) v případě GICIP potlačen,

⁹² 13.04., 02.05., 06.05., 03.06., 13.06. a 11.07.2022

⁹³ text tohoto pracovního dokumentu je dostupný na adrese: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2022:0115:FIN:EN:PDF>

⁹⁴ Anonymous (Komise). Otázky a odpovědi: Nařízení o zeměpisných označeních řemeslných a průmyslových výrobků. (13.04.2022). Dostupné on-line na adrese: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/QANDA_22_2407

⁹⁵ ZAPPALAGLIO, Andrea. *The Debate Between the European Parliament and the Commission on the Definition of Protected Designation of Origin: Why the Parliament Is Right*. In IIC, 2019, 50. S. 596 a násl.

⁹⁶ ZAPPALAGLIO, Andrea. *The Transformation of EU Geographical Indications Law. The Present, Past a Future of the Origin Link*. Oxon/New York : Routledge, 2021. S. 31 a násl. - kvalitativní vazba je základním tématem této knihy

a proto také návrh GICIPR počítá se zavedením pouze jedné kategorie chráněných označení CIP, a to zeměpisných označení.

4.3.2. Návrh definice řemeslných a průmyslových výrobků

Nařízení GICIPR by mělo nově upravit ochranu zeměpisných označení pro řemeslné a průmyslové výrobky v EU, tak současně rovněž novelizovat stávající [N\(EU\)2019/1753](#) (a umožnit jejich mezinárodní zápis i poskytnutí účinků mezinárodního zápisu v EU), a rovněž tak novelizovat [EUTMR](#) (zejm. zavedením systému provázaného s doménovými jmény).

Za řemeslné výrobky by měly být považovány „výrobky vyrobené buď zcela ručně nebo pomocí ručních nástrojů nebo mechanickými prostředky, kdykoli je přímý ruční příspěvek nejdůležitější složkou hotového výrobku.“⁹⁷

Průmyslovými výrobky by se měly rozumět „... produkty vyráběné standardizovaným způsobem, obvykle v masovém měřítku a za použití strojů“.⁹⁸

Podrobné vymezení řemeslných výrobků a průmyslových výrobků by mělo být předmětem vymezení v kombinované nomenklatuře v Příloze I [Nařízení Rady 2658/87](#) - což je ovšem předmětem návrhu pouze obecně, není však konkrétně určeno vymezení (ne)způsobilých produktů.

Je tak otázkou, nakolik bude možné i v případě zavedení systému ochrany GICIP chránit označení minerálních vod nebo surovin (např. z Česka [Sedlecký kaolin](#)⁹⁹ nebo ze Slovenska¹⁰⁰ [Piešťanské bahno](#), [Levícký zlatý onyx](#), [Slovenský opál](#)). V podrobnostech budeme muset počkat na přijetí finální verze.

Zeměpisným označením CIP by měl být „název, který vyhovuje následujícím požadavkům:

- a) produkt pochází ze specifického místa, regionu nebo země,*
- b) jeho kvalitu, pověst nebo jiné vlastnosti lze v podstatě připsat jeho zeměpisnému původu a*
- c) v produkční oblasti se uskutečňuje alespoň jedna fáze produkce výrobku.“¹⁰¹*

4.3.3. Základní prvky navrženého systému GICIP

Pokud by byl návrh přijat v navrženém znění, ochrana by měla být zavedena zápisným systémem sui generis. O zápis by žádalo (obvykle vícečlenné) produkční seskupení, součástí žádost by měla být také specifikace a jednotný dokument. Řízení by mělo být s vnitrostátní fází i unijní fází (EUIPO).

Do vnitrostátní fáze by měly být zapojeny členské státy (vnitrostátní fáze řízení), tak i orgán EU - tím by měl být Úřad pro duševní vlastnictví Evropské unie (EUIPO). Synková již dříve

⁹⁷ cit. dle čl. 3 písm. a) návrhu nařízení GICIPR - [COM\(2022\) 174 final - 2022/0115\(COD\)](#)

⁹⁸ cit. dle čl. 3 písm. b) návrhu nařízení GICIPR - [COM\(2022\) 174 final - 2022/0115\(COD\)](#)

⁹⁹ výpis je dostupný na stránkách ÚPV zde: https://isdv.upv.cz/webapp/resdb.print_detail.det?pspis=OP/100&plang=CS

¹⁰⁰ úřední seznam slovenských označení je dostupný na stránkách ÚPV (SR) zde: <https://www.indprop.gov.sk/oznacenia-povodu-vyrobkov-a-zemepisne-oznacenia-vyrobkov/oznacenia-povodu-a-zemepisne-oznacenia/databazy/zoznam-op-zo/narodny-register/zoznam-zapisanych-a-chranenych-oznaceni-povodu-a-zemepisnych-oznaceni-do-registra-uradu-priemyselneho-vlastnictva-slovenskej-republiky>

¹⁰¹ cit. dle čl. 5 návrhu nařízení GICIPR - [COM\(2022\) 174 final - 2022/0115\(COD\)](#), přičemž definice nepřekvapivě kopíruje současnou definici CHZO zemědělských výrobků a potravin

upozorňovala, že Evropský parlament navrhl „možnost převedení registrace zeměpisných označení na EUIPO ...“.¹⁰²

EUIPO by mělo také vést rejstřík. Komise by ovšem měla mít v určitých případech právo převzít řízení (čl. 25) a věc rozhodnout. V omezené míře by tak mělo být zachováno řešení, které Slováková považovala již dříve za „zřejmě jediný případ, kdy o vzniku soukromého práva v určitých případech rozhoduje orgán nadnárodní organizace na základě hlasování jeho členských států.“¹⁰³

Zavedeny by měly být také námitky, jak jsou upraveny v již existujících systémech ochrany označení v EU - jak co do důvodů, tak i co do jejich projednání.

Označení, kterému byla poskytnuta ochrana, by mělo být v budoucnu zapsáno do rejstříku. Jeho ochrana by měla být na dobu neurčitou a to proti obdobným závadným jednáním, jako jsou již zakázána ve vztahu k označením ZVP. Mělo by také zahrnout ochranu proti zdruhovění. Schiavetti v této souvislosti připomíná zejm. význam ochrany evropských producentů CIP proti jednáním zahraničních producentů (např. z USA).¹⁰⁴

Právo užít by měl mít každý producent, jehož výrobky vyhovují specifikaci (čl.43). O kontrolu by se měly starat členské státy (čl. 45 a násl.) - což by v případě ČR vedlo k zavedení kompetencí některého z úřadů anebo k provedení pomocí samoregulace, kterou návrh výslovně dovoluje (čl. 46(3)).

Systém by měl zahrnovat také změny specifikace (a námitky proti nim) a také výmaz z rejstříku - pro absenci výrobků na trhu po dobu 7 souvisejících let.

4.3.4. Varia

Měl by být zaveden *Informační a výstražný systém doménových jmen*, a to jak pro zeměpisná označení GICIP (viz. čl. 31 návrhu nařízení GICIPR), tak i pro ochranné známky EU (do čl. 170a EUTMR). Zeměpisná označení by měla být chráněna také v rámci systému doménových jmen EU a členských států (čl. 41). Navrhovaný vstup v platnost má být k 01.01.2024.

Konečně je třeba upozornit, že tento návrh byl zaznamenán a publikován také ve Spojeném království - na portálu European Sources Online.¹⁰⁵ Výbor pro evropské záležitosti Poslanecké sněmovny PČR k němu vydal na konci června 2022 doporučující stanovisko.¹⁰⁶

¹⁰² SYNKOVÁ, Diana In ZDVIHALOVÁ, Martina a kolektiv. *Práva na označení v kontextu s evropskou úpravou*. Praha : Wolters Kluwer, 2018. S. 189

¹⁰³ SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Aktuální otázky označení původu a zeměpisných označení*. In *ASPI, LIT215646CZ*

¹⁰⁴ SCHIAVETTI, Davide F. *Geographical Indications in the EU: A Step Forward in the Protection of Traditional Artisanal Skills*. In *RFEMerge* (11.07.2022). Dostupné on-line na adrese: https://www.rfemerge.com/2022/07/11/geographical-indications-in-the-eu-a-step-forward-in-the-protection-of-traditional-artisanal-skills/?utm_source=Mondaq&utm_medium=syndication&utm_campaign=LinkedIn-integration

¹⁰⁵ Anonymus (European Sources Online). *Proposal for a Regulation on geographical indication protection for craft and industrial products and amending Regulations (EU) 2017/1001 and (EU) 2019/1753 and Council Decision (EU) 2019/1754*. Dostupný on-line na adrese: <https://www.europeansources.info/record/proposal-for-a-regulation-on-geographical-indication-protection-for-craft-and-industrial-products-and-amending-regulations-eu-2017-1001-and-eu-2019-1753-and-council-decision-eu-2019-1754/>

¹⁰⁶ Anonymous (Poslanecká sněmovna PČR). *76. USNESENÍ výrobu pro evropské záležitosti z 12. schůze ze dne 22. června 2022 k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o ochraně zeměpisných označení řemeslných a průmyslových výrobků a o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1001 a (EU) 2019/1753 a rozhodnutí Rady (EU) 2019/1754 /kód Rady 8205/22. KOM(2022) 174 v konečném znění*. (22.06.2022). Dostupné on-line na adrese: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10833-2022-INIT/X/pdf>

5. Právní úprava OP/ZO v České republice

5.1. Právní nástupnictví České republiky po ČSFR

Podle čl. 1 *Ústavního zákona 542/1992 Sb. o zániku České a Slovenské federativní republiky* došlo k jejímu zániku uplynutím dne 31.12.1992. Ke dni následujícím - 01.01.1993, - došlo ke vzniku dvou nástupnických států - České republiky a Slovenské republiky.

K 01.01.1993 došlo ke zřízení Úřadu průmyslového vlastnictví podle § 1 *zákona ČNR 14/1993 Sb. o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví*, který je m.j. ústředním orgánem státní správy (České republiky) na ochranu průmyslového vlastnictví. Ve vztahu k tématu této práce se nutně připomenout, že podle § 2 cit. zák. rozhoduje o poskytování ochrany označením původu výrobku. Rozhoduje také o poskytování ochrany zeměpisných označení, to však až ode dne účinnosti zákona 452/2001 Sb., o označeních původu a zeměpisných označeních.

Na Slovensku došlo k datu nezávislosti k zařazení Úřadu priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky do systému ústředních orgánů státní správy SR (zákon č. 347/1990 Zb., ve znění účinném k 01.01.1993).¹⁰⁷

Bývalá Česká a Slovenská federativní republika byla signatářem Lisabonské dohody na ochranu označení původu a o jejich mezinárodním zápisu¹⁰⁸ a také Stockholmského aktu k této dohodě.¹⁰⁹ Česká republika učinila deklaraci pokračující aplikace Lisabonské dohody vůči WIPO dne 18.12.1992 s účinky k datu nezávislosti ČR (01.01.1993). Slovenská republika učinila deklaraci pokračující aplikace Lisabonské dohody vůči WIPO dne 30.12.1992 s účinky k datu nezávislosti SR (01.01.1993).

Součástí právních řádů obou nástupnických republiky se staly také zákon 159/1973 Sb., o ochraně označení původu výrobků a také Vyhláška Úřadu pro vynálezy a objevy o řízení ve věcech označení původu. Bývalý rejstřík označení původu se stal ke dni vzniku ČR a SR rejstříky označení původu nových států.

Zákon 159/1973 Sb. byl v obou nástupnických státech zrušen až před jejich přistoupením do Evropské unie, a to v České republice zákonem 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení¹¹⁰ a ve Slovenské republice *zákonem 469/2003 Z.z., o označeniach pôvodu výrobkov a zemepisných označeniach výrobkov*.¹¹¹

5.2. Přistoupení České republiky k Ženevskému aktu

Dne 02.06.2022 zástupce České republiky uložil u Světové organizace duševního vlastnictví listinu o přistoupení České republiky k Ženevskému aktu Lisabonské dohody na ochranu označení původu a zeměpisných označení. Pro Českou republiku (samostatně) tak vstoupí ŽA v platnost k 02.09.2022 v souladu s čl.29(3)(b) Ženevského aktu.

¹⁰⁷ v současnosti je státní správa ve Slovenské republice regulována zákonem 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy

¹⁰⁸ podepsána za Československo 1.04.1959, ratifikována 11.08.1961, vstoupila v platnost 25.09.1966

¹⁰⁹ přistoupení ke Stockholmskému aktu 22.09.1970, vstup v platnost 31.10.1973

¹¹⁰ s účinností k 01.04.2002 s výjimkou ustanovení §§ 18 - 22, která nabyla účinnosti ke dni vstupu ČR do EU

¹¹¹ s účinností od 01.12.2003, s výjimkou ustanovení §§ 32 - 36, která nabyla účinnosti ke dni vstupu SR do EU

Protože Vyhláška Ministerstva zahraničních věcí o přistoupení ČR k [ŽA](#) dosud nebyla zveřejněna ve Sbírce zákonů, není jasné, zda-li Česká republika při svém přistoupení využila možností daných čl. [29\(4\) ŽA](#), tedy možnosti:

- obdobného použití čl. 7.4. - vyhrazení možnosti individuálního poplatku vybíraného Českou republikou na pokrytí nákladů na věcný průzkum a/nebo administrativního poplatku za užívání označení v ČR,
- obdobného použití hlavy IV (možnosti odmítnutí - čl. 15, zpětvzetí odmítnutí - čl. 16, možnost poskytnout přechodné období - čl. 17, oznámení o přiznání ochrany - čl. 18, neplatnost - čl. 19, jakož i provedení navazujících změn (čl. 20) v návaznosti na pravidla uvedená v [SPŘLDŽA](#)),
- 15.1. - možnost prodloužení lhůty pro oznámení účinků odmítnutí nad rámec subsidiárně použitelné lhůty dle [SPŘLDŽA](#) - viz. Pravidlo 9(1)(b) *Společného prováděcího rádu Lisabonské dohody a Ženevského aktu* (ve znění přijatém 08.10.2021),^{112 113}
- 17 - možnost poskytnutí individuální lhůty pro ukončení užívání v rámci přechodného období.

Shora uvedené uvádím jen pro úplnost, protože s výjimkou možnosti přechodného období se ostatní možnosti přímo netýkají soukromoprávních uživatelů označení nebo jiných práv či vlastníků známek.

Na margo také připomínám, že v ČR není v souvislosti s posuzováním souladu mezinárodních zápisů označení zahraničních výrobků pro účely poskytnutí/odmítnutí účinků mezinárodního zápisu pro ČR zákonem zaveden institut námitek - viz. [kapitola 5.3.1.5.](#)

5.3. Novelizace zákona č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení zákonem č. 215/2022 Sb.

5.3.1. Obecně o změnách v ustanoveních regulujících mezinárodní zápis (§§ 16 a 17 ZOPZO)

5.3.1.1. Obecný úvod - shrnutí dosavadního stavu a důvodů

Zákon č. 215/2022 Sb. byl publikován ve Sbírce zákonů dne 22.07.2022 a nabyl účinnosti dne 06.08.2022. Jde o dosud nejvýznamnější novelu ZOPZO, která reaguje na [N\(EU\)2019/1753](#) a rozsudky Soudního dvora EU - dovozující *vyčerpávající charakter* systémů ochrany unijních systémů pro zemědělské výrobky a potraviny [[Rozsudek Soudního dvora C-478/07 \(Budějovický Budvar x Rudolf Amersin\)](#)] a pro vína [[C-56/16 Porto](#)]). Novela také reaguje na přistoupení České republiky k [ŽA](#).

Dosavadní úprava vztahující se k mezinárodním zápisům byla vtělena do ustanovení §§ 16 a 17 ZOPZO a byla rozsahem velmi kusá. V podstatě uváděla, že:

1. osoby s trvalým pobytem nebo sídlem v ČR mohou požádat o mezinárodní zápis prostřednictvím žádosti doručené ÚPV,
2. s podáním žádosti o mezinárodní zápis je spojena povinnost zaplatit poplatek dle mezinárodní smlouvy (platí se přímo na účet WIPO/OMPI), a to vedle poplatkové povinnosti ve smyslu zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích - položka 141 písm. b) Přílohy cit. zák.,¹¹⁴

¹¹² dostupné on-line na adrese: <https://wipo.lex.wipo.int/en/text/584141>

¹¹³ obecně musí být odmítnutí oznámeno ve lhůtě 1 rok od zveřejnění mezinárodního zápisu podle [ŽA](#) (čl. 6/4), přičemž při využití možnosti dle čl. 29(4) [ŽA](#) může být tato lhůta prodloužena i 1 další rok

¹¹⁴ 2.500 Kč

3. mezinárodní zápis s účinky pro ČR má stejné účinky jako zápis do národního rejstříku,
4. pokud byla ochrana mezinárodním zápisem pro ČR odmítnuta, ustanovení § 1 odst. 2 ZOPZO fungovalo nezápis - tzn. fakticky absenci ochrany.

5.3.1.2. Změny v ustanoveních §§ 16 a 17 provedené zákonem 215/2022 Sb.

Jakmile nabyl účinnosti zákon 215/2022 Sb., došlo k rozšíření shora uvedených ustanovení. Důležitými důvody bylo také již učiněné přistoupení ČR k [ŽA](#). Dnem nastoupení účinků přistoupení ČR k [ŽA](#) (ke dni 02.09.2022) vzniká potřeba reagovat. A posledním důvodem významového rozšíření ustanovení §§ 17 a 18 ZOPZO (od 05.08.2022) je nutno zajistit soulad národní úpravy (ZOPZO) s [N\(EU\)2019/1753](#).

Nově formulované ustanovení § 16 normuje kromě shora uvedených:

1. možnost osob s trvalým pobytem nebo sídlem v ČR požádat o mezinárodní zápis prostřednictvím žádosti doručené ÚPV (§ 16 odst. 1 ZOPZO22),
2. s podáním žádosti o mezinárodní zápis je spojena povinnost zaplatit poplatek dle mezinárodní smlouvy (platí se přímo na účet WIPO/OMPI), a to vedle poplatkové povinnosti ve smyslu zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích - položka 141 písm. b) Přílohy cit. zák.,¹¹⁵ - (§ 16 odst. 4 ZOPZO22), - na margo je nutno poznamenat, že čl. 13 [N\(EU\)2019/1753](#) umožňuje členským státům přenést poplatky placené mezinárodnímu úřadu na navrhovatele/žadatele,

také pravidla v závislosti na tom, zda-li se žádost o mezinárodní zápis týká produktu, jehož označení je poskytována *výlučná unijní ochrana* (vína, zemědělské výrobky a potraviny, lihoviny) nebo označení výrobků ostatních.

Podle nově přeformulovaného ustanovení § 16 odst. 2 ZOPZO22 předává ÚPV Komisi každou žádost o mezinárodní zápis označení výrobku, kterému je poskytována výlučná unijní ochrana, a to k postupu podle čl. 2 [N\(EU\)2019/1753](#). Komise provede přezkum a přijme příslušný akt - k tomu obecně viz. [kapitola 3.2.2.](#), k dosud Komisi podaným žádostem o mezinárodní zápis - viz. [kapitola 3.9.](#)

Pokud se žádost o mezinárodní zápis týká označení výrobků ostatních, normuje nově formulované ustanovení § 16 odst. 3 ZOPZO22, ÚPV kontaktuje Komisi se žádostí o stanovisko podle čl. 11 odst. 3 [N\(EU\)2019/1753](#). Podle obsahu stanoviska Komise pak ÚPV buď podá žádost o mezinárodní zápis (v případě souhlasného stanoviska Komise) nebo řízení zastaví (v případě nesouhlasného stanoviska Komise) - viz. [kapitola 3.4.4.](#)

5.3.1.3. Význam kategorizace výrobku pro postup Úřadu po oznámení mezinárodního zápisu

Také ustanovení § 17 bylo významně doplněno tak, aby odpovídalo pravidlům uvedeným v [N\(EU\)2019/1753](#). Dosavadní ustanovení § 17 odst. 1 zůstalo zachováno, dřívější ustanovení § 17 odst. 2 ZOPZO zůstalo zachováno jako § 17 odst. 3 ZOPZO22. Nově formulovaná ustanovení § 17 odst. 2 ZOPZO22 a § 27 odst. 4 ZOPZO22 se týkají odmítnutí účinků ochrany mezinárodního zápisu označení zahraničního výrobku pro Českou republiku.

Týká-li se mezinárodní zápis označení produktu ze třetí země s výlučnou unijní ochranou (vína, zemědělské výrobky a potraviny, lihoviny), ÚPV dle ustanovení § 17 odst. 4 ZOPZO22 v souladu

¹¹⁵ 2.500 Kč

s ustanovením čl. 12 odst. 6 [N\(EU\)2019/1753](#) mezinárodnímu úřadu oznámí nemožnost poskytnutí ochrany.

5.3.1.4. Postupy pro označení nezemědělských výrobků

Pokud se mezinárodní zápis týká označení jiné výrobku (tedy tzv. nezemědělského resp. řemeslného, průmyslového, surovin, minerálních vod), ÚPV si posoudí soulad případných účinků s národní úpravou a podle výsledku buď podle § 17 odst. 2 ZOPZO22 odmítne účinky mezinárodního zápisu pro ČR nebo toto jednání neučiní.

Na rozdíl od dřívější dikce ZOPZO, která neobsahovala žádné ustanovení upravující kompetenci úřadu ani pravidla pro posouzení, nově formulované ustanovení § 17 odst. 2 ZOPZO22 taková pravidla upravuje.

Důvody pro odmítnutí účinků ochrany mezinárodního zápisu pro ČR jsou v podstatě dva, fakticky je jich více. Prvním důvodem je uplatnění odůvodněné výhrady do 3 měsíců od zveřejnění mezinárodního zápisu podle [Ženevského aktu Lisabonské dohody o označeních původu a zeměpisných označení](#), druhým důvodem je nesplnění tuzemských definičních podmínek označení (zahrnující také existenci některé ze zákonných překážek).

5.3.1.5. Odůvodněná výhrada proti oznámenému mezinárodnímu zápisu

Pokud jde o důvod podle § 17 odst. 2 písm. a) ZOPZO22 spočívající ve *výhradě uplatněné ve lhůtě 3 měsíců od zveřejnění mezinárodního zápisu ve věstníku mezinárodního úřadu*, ani důvodová zpráva se nesnaží toto ustanovení nijak odůvodnit nebo konkretizovat.¹¹⁶ Důvodová zpráva pouze konstatuje zjevné, že „v odstavci 2 se stanoví postup v případě ochrany označení původu nebo zeměpisného označení nespádající do výlučné pravomoci Unie (nezemědělské výrobky)“.¹¹⁷

Mám za to, že toto ustanovení reflektuje závazek ČR z čl. [15\(3\) ŽA](#) a v tomto smyslu je nutné zákonné ustanovení vykládat. Považuji za vhodné ustanovení čl. [15\(3\) ŽA](#) citovat:

Ženevský akt: Článek 15 Odmítnutí

...

3) [Závazek poskytnout možnost osobám s oprávněným zájmem] Každá smluvní strana poskytne každému, jehož zájmy by mohly být mezinárodním zápisem dotčeny, přiměřenou možnost požádat příslušný orgán, aby oznámil odmítnutí účinků mezinárodního zápisu.

...

Výhrada (ve smyslu § 17 odst. 2 písm. a) ZOPZO) ovšem nemá v ZOPZO22 přímou vnitrostátní úpravu. Proto bychom mohli za výhradu považovat *podnět* ve smyslu § 42 zákona č. 500/2004 Sb., Správního řádu nebo *petici* ve smyslu § 1 zákona 85/1990 Sb., o právu petičním.

Tyto instituty se ovšem ve svých účincích odlišují od námitek, jak je upravuje čl. 6 [N\(EU\)2019/1753](#) (a ostatně i další unijní nařízení, která jsou národním předpisem (ZOPZO22) prováděna. Namítatel má postavení účastníka řízení, zatímco podatel podnětu či účastníci petice práva účastníka nemá. Podnět je (oproti námítkám) institutem obecným, petice má dle § 1 zákona

¹¹⁶ k tomu srov. Důvodová zpráva k zákonu 215/2022 Sb.. Dostupná na adrese: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=205100>

¹¹⁷ cit. Důvodová zpráva k zákonu 215/2022 Sb., Zvláštní část. K bodu 28 až 34 (§ 16 a 17). Dostupná na adrese: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=205100>

85/1990 Sb. sloužit k uplatňování ve věcech veřejného (rozuměj politického) nebo jiného společného zájmu. Vzhledem k povaze OP/ZO užití těchto institutů vyloučit nelze.

Pokud budeme uvažovat o připodobnění institutu výhrady ke známkovému připomínkám (viz. např. 24 zákona č. 441/2003 Sb. o ochranných známkách), pak známkové připomínky mají být založeny na obecných důvodech nezpůsobilosti (překážkách bránících zápisu známky). Okruh práv a legitimních zájmů je však širší.

K prosazení soukromých práv a zájmů naopak ve známkovém právu slouží námitky (viz. § 25 ZOZ) a zákon upravuje také okruh známkových námitkových důvodů (viz. § 7 ZOZ). Konečně i unijní [N\(EU\)2019/1753](#) se v českém jazykovém znění drží termínu námitka. Dle názoru autora by bylo vhodnější vyhnout se užití jinde neužívaného termínu (výhrada), přičemž autor považuje jeho užití za legislativní chybu. Dle názoru autora by bylo vhodnější provedení změny v ZOPZO22, která by spočívala v zavedení institutu námitky (námitek) i pro tento případ, aby byly nástroje národního práva i unijního práva shodné. To by však vyžadovalo výraznější změny celého předpisu.

V ustanovení § 17 odst. 2 ZOPZO22 je oznámení odmítnutí účinků podmíněno dodržením lhůty 3 měsíců a odůvodněním (např. vázaným na jiná práva, jimž čl. 13 [ŽA](#) poskytuje záruky).

K běhu lhůty lze poznamenat, že národní zákonodárce dal přednost úpravě pro něj nejnadhnější, která však v konečném důsledku bude klást větší nároky na tuzemské oprávněné k uplatnění výhrad. Zveřejnění mezinárodního zápisu mezinárodním úřadem (WIPO/OMPI) ve smyslu čl.6(4) [ŽA](#) a návazných pravidel [SPŘLDŽA](#) je *Bulletin du Système de Lisbonne. Les appellations d'origine et indications géographiques*.¹¹⁸ Problém může být způsoben nepředvídatelností vydání, neboť v posledních letech¹¹⁹ se datum skutečného vydání neustále odsunuje a fakticky prodlužuje. Navíc v aktuálním čísle ani na stránkách WIPO/OMPI není uvedeno datum zveřejnění příslušného čísla [BDSL](#). I při použití *databáze Lisbon Express* je uvedeno pro mezinárodně zapsané označení (AO/GI) spolu s obsáhlými základními údaji také číslo [BDSL](#) a datum mezinárodního zápisu, nikoliv však datum zveřejnění v [BDSL](#).

Vhodnější řešení zvolila Evropská unie - publikaci ve vlastním Úředním věstníku EU a stanovení počátku běhu lhůty pro uplatnění námitek od této vlastní publikace - k tomu viz. [kapitola 3.6.2](#). Český zákonodárce by se tímto řešením mohl pro futuro inspirovat a ustanovení § 17 odst. 2 ZOPZO22.

5.3.1.6. Nesplnění tuzemských definičních podmínek oznámeného označení mezinárodně zapsaného

Druhým důvodem je nesplnění definičních podmínek tuzemské úpravy označení původu nebo zeměpisného označení. Může jít o:

1. (teoreticky) nedovolený (jiný než slovní) charakter označení,
2. nesplnění definičních podmínek označení původu nebo zeměpisného označení (zejm. souvislost mezi vlastnostmi zboží a produkčním územím, nebo dále nesplnění požadavků na produkční fáze v produkčním území) - zde dosud není jasno (pro nezveřejnění [ŽA](#) ve Sbírce),

¹¹⁸ od tímto názvem od vydání 2020, 49(1); od počátku publikace v březnu 1968 až do čísla 48 - publikovaného pro rok 2019 byl publikován pod názvem *Bulletin Les appellations d'origine*

¹¹⁹ autor této práce sleduje z profesních důvodů vydávání Bulletinu od roku 2012. Tehdy obvykle vycházelo číslo za kalendářní rok v únoru roku následujícího. Ke dni finalizace této práce (srpen 2022) dosud nebylo vydáno číslo pro rok 2021.

zda-li si ČR při svém přistoupení vyhradila prodlouženou lhůtu pro oznamování nezpůsobitelných žádostí (viz. Pravidlo 6 [SPŘLDŽA](#)),

3. označení vyvolávající mylnou domněnku o skutečném původu zboží, k němuž se vztahuje označení (§ 4 odst.1 ZOPZO22),
4. označení druhové - tedy označení považované v ČR za druhové (§ 4 odst.2 ZOPZO22); za takové je považován obecný název druhu zboží (§ 4 odst. 2 ZOPZO22) - označení se stalo běžným názvem takového zboží bez ohledu na jeho původ či uvedení na trh,
5. označení shodné se (starším) již chráněným označením původu nebo zeměpisným označením, které je zapsáno pro shodné zboží (označení homonymní) - (§ 4 odst. 3 ZOPZO22),
6. označení shodné s již chráněnou (starší) všeobecně známou známkou chráněnou pro shodné zboží, pokud by v důsledku shody mohlo vést ke klamným domněnkám o skutečném původu zboží - (§ 4 odst. 3 ZOPZO22),
7. označení shodné s již chráněnou (starší) zapsanou ochrannou známkou chráněnou pro shodné zboží, pokud by v důsledku shody mohlo vést ke klamným domněnkám o skutečném původu zboží - (§ 4 odst. 3 ZOPZO22),
8. označení shodné s názvem odrůdy rostlin, pokud by v důsledku shody mohlo vést ke klamným domněnkám o skutečném původu zboží - (§ 4 odst. 3 ZOPZO22),
9. označení shodné s názvem plemene zvířat, pokud by v důsledku shody mohlo vést ke klamným domněnkám o skutečném původu zboží - (§ 4 odst. 3 ZOPZO22).

V každém z těchto případů by měl ÚPV jednat sám a oznámit mezinárodnímu úřadu odmítnutí účinků ochrany pro ČR bez dalšího.

5.3.2. Povinnosti v tuzemsku zapsaných uživatelů označení zemědělských výrobků a potravin nebo vinařských výrobků, pokud je stávající zápis v národním rejstříku založen na rozhodnutí národního orgánu (a ex lege výmaz z národního rejstříku)

5.3.2.1. Adresáti povinnosti - zapsaní žadatelé označení zemědělských výrobků a potravin, vín a lihovin

Smysl ustanovení čl. II zákona 215/2022 Sb. spočívá v zajištění souladu národní úpravy s čl. 11 odst. 1 a 2 [N\(EU\)2019/1753](#). Podrobně jsme se jimi v evropsko-unijním kontextu zabývali v [kapitole 3.4.](#)

Povinnosti dle čl. II zákona 215/2022 Sb. jsou uloženy *osobám, které mají zapsáno v rejstříku vedeném ÚPV označení zapsané (na základě rozhodnutí orgánu ČR nebo jeho právního předchůdce) pro takové zboží, kterému je poskytována výlučná unijní ochrana*. Uživatelů označení zapsaných pro jiné výrobky (tzv. nezemědělské) se čl. II zákona 215/2022 Sb. netýká.

Dle Důvodové zprávy¹²⁰ se čl. II zákona 215/2022 Sb. a povinnosti tam uložené netýkají ani ochrany označení „... poskytovanou zboží pocházejícímu ze třetích zemí, které byly přiznány účinky mezinárodního zápisu na území České republiky.“

Čl. II zákona 215/2022 Sb. ukládá některé povinnosti zapsaným uživatelům označení, která byla dosud v národním rejstříku zapsána na základě rozhodnutí vnitrostátního orgánu České republiky před vstupem do EU podle ZOPZO, nebo rozhodnutí jejího právního předchůdce (ČSFR, ČSSR) v důsledku právního nástupnictví ČR (ať již byla dřívější ochrana - zápis do

¹²⁰ Důvodová zpráva k zákonu 215/2022 Sb., dostupná na adrese: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=205100>

rejstříku, - provedena za účinnosti předchozího zákona základě akceptace ochrany založené zápisem do rejstříku dle předchozího zákona (zákon č. 159/1973 Sb., o ochraně označení původu výrobků) - viz. § 25 odst. 2 ZOPZO (v původním znění). Ochrana (a tím i zápis do rejstříku) mohla před účinností ZOPZO vzniknout:

- ke dni 1.1.1974 dle § 17 odst. 1 zákona č. 159/1973 Sb. - týkalo se několika desítek československých označení původu, jimž již před účinností tohoto zákona vznikla mezinárodní ochrana podle Lisabonské dohody na ochranu označení původu (ve znění Stockholmského aktu) - prakticky v mezidobí let 1967 - 1972,
- od 1.1.1974 do 31.12.1992 - v důsledku rozhodnutí Úřadu pro vynálezy a objevy dle § 2 zákona č. 159/1973 Sb.,
- od 01.01.1993 do 31.3.2002 - v důsledku rozhodnutí Úřadu průmyslového vlastnictví České republiky dle § 2 zákona č. 159/1973 Sb.

Povinnosti dle čl. II zákona č. 215/2022 Sb. se týkají také uživatelů označení zapsaných do národního rejstříku za doby účinnosti ZOPZO (v jakémkoliv znění před účinností zákona 215/2022 Sb.).

5.3.2.2. Povinnost podání žádosti o unijní ochranu (a ex lege výmaz z národního rejstříku)

Uživatel označení výrobku s výlučnou unijní ochranou, zapsaného dosud do národního rejstříku na podkladě rozhodnutí příslušného orgánu ČR (ÚPV) nebo jejího právního předchůdce má možnost volby. Buďto podá žádost o výlučnou unijní ochranu nejpozději do 14.09.2022 a v takovém případě pak (v případě poskytnutí) výlučná unijní ochrana vstoupí v účinnost namísto dosavadní národní ochrany k datu jejího poskytnutí.

Pokud žádost podána bude, ale žádosti Komise po provedeném řízení nebude vyhověno, pak právní mocí rozhodnutí Komise zanikne dosavadní zápis do národního rejstříku (čl. II odst. 2 zákona 215/2022 Sb.).

Pokud taková žádost nebude vůbec podána, uplynutím dne 14.09.2022 *ex lege označení zanikne* (čl. II bod 3 zákona 215/2022 Sb.). Tato lhůta je *propadná s ohledem na kontinuitu trvání ochrany označení*. Nebude-li žádost podle dle čl. II odst. 1 zákona 215/2022 Sb., bude sice moci i po tomto datu bývalý uživatel nebo kdokoliv jiný podat žádost dle příslušného nařízení, ale i v případě úspěchu dojde k přetržení kontinuity existence ochrany takového označení.

Dalším důsledkem nepodání žádosti (ve smyslu čl. II odst. 1 zákona 215/2022 Sb.) pro existenci označení chráněného dle dosavadní Lisabonské dohody na ochranu označení původu a o jejich mezinárodním zápisu, kterého se týká povinnost podat takovou žádost, je *ex lege zánik zápisu* takových označení v národním rejstříku (čl. II odst. 4 zákona 215/2022 Sb.). Tím dojde bez dalšího také k *ukončení mezinárodní ochrany* podle Lisabonské dohody, protože mezinárodní zápis se vždy opírá o domácí (národní, regionální) zápis. Úřad pouze bude muset tuto skutečnost následně oznámit mezinárodnímu úřadu.

I v tomto případě bude napříště možné (po úspěšném řízení o unijní označení) iniciovat podání žádosti o mezinárodní ochranu opřenou o (již v mezidobí poskytnutou) unijní ochranu, ovšem v mezidobí dojde k zániku dosavadní ochrany. Vzhledem k tomu, že dosavadní praxe trvání řízení dle nařízení může dosáhnout i několika let a rovněž praxe shromažďování žádostí o mezinárodní zápis v EU se fakticky děje v roční periodicitě, *přetržení kontinuity ochrany* bude velmi pravděpodobně na několik let. To může způsobit i dodávky obdobného zboží z jiného

produkčního území s názvem odpovídajícím již v mezidobí nechráněnému označení a v budoucnu vést na dotčeném území až k odmítnutí účinků ochrany v některém smluvním státě z důvodu v mezidobí nastalého *zduhování výrazu* odpovídajícímu dříve chráněnému označení.

5.3.2.3. Možnost podání žádosti o mezinárodní ochranu (konverze z Lisabonské ochrany na Ženevskou ochranu)

Poslední možnost je pak určena uživatelům těch existujících a unijně chráněných označení výrobků s výlučnou unijní ochranou, jejichž mezinárodní zápis podle dosavadní Lisabonské dohody se dosud opíral o předchozí národní ochranu.

Uživatelé těchto označení mohou podat *žádost o mezinárodní zápis podle Ženevského aktu* opět do 14.09.2022 (čl. II odst. 5 zákona 215/2022 Sb.). V tomto případě je patrně lhůta pořádková, protože zákon nestanoví důsledek spočívající ve výmazu. Tento pořádkový charakter je však pouze dočasný, neboť dle čl. 11 odst. 1 prvního a druhého pododstavce musí Česká republika jako členský stát oznámit Komisi svou volbu do 14.11.2022. - viz. [kapitola 3.4.2.](#)

Z označení českých výrobků se tato možnost týká např. zeměpisného označení Olomoucké tvarůžky (CHZO), které jsou dosud mezinárodně chráněny dle Lisabonské dohody jako označení původu Pravé Olomoucké tvarůžky (vč. zápisu překladů).

Důvodová zpráva k tomuto ustanovení uvádí také existenci dalšího důvodu (v důsledku nastalého přistoupení České republiky k [ŽA](#)) takto: „*V souvislosti s přistoupením České republiky k Ženevskému aktu je třeba k zachování právní kontinuity ochrany vyplývající z mezinárodního zápisu označení původu podle Lisabonské dohody, jemuž byla poskytnuta výlučná unijní ochrana, podat žádost o mezinárodní zápis (resp. žádost o jeho změnu) podle Ženevského aktu ve lhůtě do 14. září 2022.*“¹²¹

Na tomto místě je třeba poznamenat, že žádostí se v tomto ustanovení rozumí žádost uživatele o mezinárodní zápis ve smyslu § 16 odst. 1 ZOPZO22. Zákon 215/2022 Sb. nabyl účinnosti dne 06.08.2022. Česká republika však podle [ŽA](#) může podat žádost až poté, co pro ni [ŽA](#) vstoupí v účinky (ode dne 02.09.2022).

5.3.3. Žádost o mezinárodní zápis označení výrobku pocházejícího z České republiky

5.3.3.1. Aktivní legitimace k podání žádosti

ZOPZO22 stále neřeší výslovně podrobnosti aktivní legitimace o podání žádostí o mezinárodní zápis označení. Ustanovení § 16 odst. 1 ZOPZO22 normuje oprávnění v plurálu („*Osoby, které mají místo pobytu nebo sídlo v České republice, mohou požádat ... o mezinárodní zápis ...*“). Nabízí se několik otázek:

1. zda-li s podáním žádosti musí v případě více zapsaných uživatelů téhož označení souhlasit všichni nebo např. většina uživatelů?
2. zda-li může být podáno více nezávislých žádostí o mezinárodní zápis?
3. zda-li neúspěch v řízení iniciovaném podáním žádosti o mezinárodní zápis vytvoří překážku věci rozhodnuté?

K první otázce je na místě připomenout, že:

¹²¹ cit. Důvodová zpráva k zákonu 215/2022 Sb. - dostupná na adrese: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=205100>

1. mezinárodní zápis je dle Lisabonské dohody i podle [ŽA](#) podmíněn existující ochranou označení ve státě původu (nebo regionální organizaci původu - např. EU),
2. ustanovení § 5 ZOPZO22 počítá i nadále podáním žádosti buď právnickou osobou (sdružující producenty) nebo společníky společnosti (bez právní osobnosti), případně i jen jediným producentem,
3. do národního rejstříku se zapisují dle ZOPZO22 pouze označení (a o nich povinně evidované údaje) těch produktů, jimž není poskytována výlučná unijní ochrana - tedy tzv. *nezemědělských výrobků* (a teoreticky také služeb),
4. v rámci zápisu jsou uživatelé evidováni jako žadatelé (§ 15 odst. 2 písm. e) ZOPZO22) a jejich provozovny produkující zboží s chráněným označením (§ 15 odst. 2 písm. f) ZOPZO22),
5. rejstřík označení je veřejný v rozsahu nahlížení (§ 15 odst. 1 ZOPZO22) a vydávání výpisu aktuálních údajů (§ 15 odst. 6 ZOPZO22); žádné ustanovení ZOPZO22 však nenormuje poskytování tzv. úplného výpisu všech údajů zapsaných k označení historicky,
6. zapsané označení je věcí ničí, tedy nikdo k němu nemůže vykonávat vlastnické právo, a práva k jeho užití nemůže oprávněný uživatel poskytnout jinému již z tohoto důvodu; ustanovení § 8 odst. 3, 4 ZOPZO22 jsou pak fakticky obsolentní - tato ustanovení zapovídají poskytnutí licence, resp. poskytnutí označení jako zástavy.

Ze shora uvedeného vyplývá, že každý uživatel vykonává své subjektivní nevýhradní užívací právo. Je-li zapsaných uživatelů více (zapsáni jako „žadatelé“), vztahy mezi nimi mohou být buď vztahy obligační (společníků společnosti dle OZ) nebo vztahy korporální (mezi členy korporace).

Obligační vztahy ve společnosti (ve smyslu § 2716 OZ a následujících) se týkají *společné věci* (ve smyslu věci jako záležitosti). Je tak přirozené, že ustanovení § 2727 odst. 1 OZ zapovídá společníkům jednání mající *konkurenční povahu* vůči společné záležitosti. Dle mého názoru usilování o mezinárodní zápis nemá konkurenční povahu vůči národní ochraně označení, neboť mezinárodní ochrana pouze územně rozšiřuje ochranu národní (či regionální). Z toho vyplývá, že žádost o mezinárodní zápis může podat i jen jeden ze zapsaných uživatelů. Individuální žádost by tam byla učiněna platně.

Pokud by však takto jednající společník překročil pravidla platná ve společnosti (pokud by ji vůbec upravovala) a tato záležitost nebyla projednána jako záležitost společnosti a schválena většinou hlasů společníků (§ 2729 odst. 1 OZ), nesl by náklady mezinárodního zápisu sám.

Pokud by zapsaným uživatelem byla jako žadatel zapsána korporace (a výrobci byli jejími členy), pak žádost o mezinárodní zápis u ÚPV by podávala přímo tato korporace.

Podání více žádostí o žádost o mezinárodní zápis vyloučit nelze. Neúspěch v případě první žádosti o mezinárodní zápis nemusí znamenat překážku pozdějšímu úspěchu při následné žádosti - k tomu viz. [kapitola 5.3.3.3.](#)

5.3.3.2. Žádost o mezinárodní zápis označení zemědělského výrobku nebo potraviny, vína nebo lihoviny

Pro podání žádosti o mezinárodní zápis označení zemědělského výrobku nebo potraviny, vína nebo lihoviny, platí obdobně shora uvedené s několika odchylkami. Ty vyplývají z koexistence různých úprav.

Napříště se označení zboží, kterému je poskytována výlučná unijní ochrana, nezapisují do národního rejstříku u ÚPV - tuto skutečnost dovodíme z ustanovení § 7 odst. 4 ZOPZO22, které

normuje zápis označení do rejstříku jako následek splnění podmínek a předpokladů zápisu a neexistence právního důvodu pro zamítnutí žádosti o zápis do (národního) rejstříku. Nadto uplynutím dne 14.09.2022 dojde také k výmazu většiny označení ZVP, vín a lihovin - viz. [kapitola 5.3.2.2.](#)

Ustanovení § 16 odst. 2 ZOPZO22 tak pouze normuje, že v případě žádosti o mezinárodní zápis označení zboží, kterému je poskytována výlučná unijní ochrana, ÚPV předá k němu podanou žádost k dalšímu postupu přímo Komisi.

Komise bude postupovat podle čl. 2 [N\(EU\)2019/1753](#) - viz. [kapitola 3.2.2.](#)

Otázku aktivní legitimace k podání žádosti budou muset vyřešit Komise a ÚPV při společných konzultacích, neboť do rejstříků označení (o. původu a zeměpisných o.) vedených Komisí (společně zpřístupněných v databázi e-Ambrosia) se uživatelé nezapisují. Lze předpokládat, že fakticky bude tato otázka vyřešena na národní úrovni - podle plátce správního poplatku a ve vazbě na *závazný podklad kontrolního orgánu* dle § 19 odst. 2 ZOPZO22, jehož obsah by měl být ÚPV znám z předchozí činnosti (z předběžného vnitrostátního řízení o zápisu dle příslušného nařízení EU).

Čl. [5\(5,6\) ŽA](#) odkazuje ohledně povinných i pravidelných náležitostí žádosti o mezinárodní zápis na [SPŘLDŽA](#). Ten upravuje náležitosti v Pravidle 5 [SPŘLDŽA](#),^{122 123} které vyžaduje výslovné uvedení uživatelů označení, jehož mezinárodní zápis se žádá.

5.3.3.3. Žádost o mezinárodní zápis označení jiného výrobku než zemědělského výrobku nebo potraviny, vína nebo lihoviny

Postup pro případ podání žádosti o mezinárodní zápis označení nezemědělského výrobku je normován v ustanovení § 16 odst. 3 ZOPZO22. Toto ustanovení navazuje na čl. 11 odst. 3 [N\(EU\)2019/1753](#), kterým jsme se podrobně zabývali v [kapitole 3.4.4.](#)

Ustanovení § 16 odst. 3 ZOPZO22 tak logicky navazuje na unijní úpravu a pouze formálně dodává, že v případě pozitivního stanoviska ÚPV žádost o mezinárodní zápis u WIPO/OMPI podá. Naopak v případě, že bude stanovisko Komise negativní, ÚPV řízení o žádosti zastaví.

Na tomto místě je třeba poznamenat, že zastavení řízení neznamená de iure zamítnutí žádosti (ač je v čase vydání rozhodnutí účinek prakticky podobný). Ovšem v případě zastavení řízení je možné později podat na podkladě nové žádosti o mezinárodní zápis novou žádost Komisi¹²⁴ o stanovisko a v případě, že bude kladné, pak následně žádost o mezinárodní zápis.

5.3.3.4. Zapomenuté nebo otázky vyvolávající instituty - správní poplatek (u zeměpisného označení), přímé podání žádosti o mezinárodní zápis, otázka shodnosti ve vztahu ke klamavé domněnce o skutečném původu zboží)

5.3.3.4.1. Žádost o mezinárodní zápis zeměpisného označení - správní poplatek

¹²² úřední znění v anglickém jazyce (a dalších úředních jazycích), přijaté dne 08.10.2021, je dostupné na stránkách WIPO/OMPI z adresy: <https://wipolex.wipo.int/en/treaties/textdetails/19798>

¹²³ v češtině dostupný na stránkách Úřadu průmyslového vlastnictví (ovšem pouze ve znění 11.10.2017) na této adrese: https://upu.gov.cz/files/uploads/PDF_Dokumenty/mezinarodni_smlouvy/spolecny_provadeci_rad_lisabonska_dohoda.pdf

¹²⁴ v souladu s doplňujícím prohlášením Komise, které je obsaženo v [N\(EU\)2019/1753](#)

Při aplikaci ZOPZO22 se dle ustanovení § 13 postupuje podle zákona 500/2004 Sb., Správního řádu, s výjimkami uvedenými v § 13 ZOPZO22. Se správním řízením je dle ustanovení § 2 zákon 634/2004 Sb., o správních poplatcích, spojena *poplatková povinnost*. Sazby správních poplatků jsou uvedeny v *Sazebníku správních poplatků*, který je přílohou ZSprPopl.

Kromě vnitrostátního poplatku ustanovení § 16 odst. 4 ZOPZO22 ukládá žadateli rovněž povinnost (přímo) zaplatit poplatek podle mezinárodní smlouvy¹²⁵ Světové organizaci duševního vlastnictví (WIPO/OMPI). Sazby jsou shodné pro mezinárodní zápis označení původu i zeměpisného označení - viz. [kapitola 2.2.7.](#)

Komisi se správní poplatek nehradí, protože unijní právo poplatky ve věcech označení původu ani zeměpisných označení neupravuje (a tedy nevyžaduje).

Při aplikaci ZSprPopl vyvstává otázka, zda-li je podání žádosti o mezinárodní zápis (u ÚPV) zpoplatněno jak v případě označení původu, tak i v případě zeměpisného označení? ZSprPopl v případě žádosti o vnitrostátní zápis upravuje shodnou sazbou poplatků ve věci označení původu i ve věci zeměpisného označení (viz. položka 141 písm.a) Sazebníku),¹²⁶ v případě přijetí žádosti o mezinárodní zápis je zpoplatněno dosud pouze v případě označení původu (viz. položka 141 písm. b) Sazebníku).

Pro rozdílný postup však není věcný důvod. Na druhou stranu ovšem dle čl. 4 odst. 1 Listiny základních práv a svobod mohou být „*povinnosti ... ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod*“ a dle čl. 2 odst. 2 Listiny lze „*Státní moc ... uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví*“. Nutně tak musíme dojít k závěru, že zatímco přijetí žádosti o mezinárodní zápis označení původu je v České republice zpoplatněno, naopak přijetí žádosti o mezinárodní zápis zeměpisného označení zpoplatněno za stávajícího právního stavu zpoplatněno není.

Pro úplnost lze dodat, že žádný změnový zákon není aktuálně ve stadiu legisvakance a dle dostupného stavu informací o návrzích zákonů v informačním systému Poslanecké sněmovny není předložen ani žádný návrh zákona, který by měl tuto situaci změnit.¹²⁷

Pro futuro by tento stav měl být změněn - mělo by dojít ke sjednocení sazeb nebo nevybírání poplatku v tuzemsku.

5.3.3.4.2. Přímé podání žádosti o mezinárodní zápis uživatelem označení

[Ženevský akt](#) umožňuje přímé podávání žádostí o mezinárodní zápis oprávněnými uživateli. Jde o možnost, která Lisabonskou dohodou (ve znění Stockholmského aktu) umožněna nebyla. Tato možnost je čl. 5 [ŽA](#) volitelná a podmíněná právní úpravou v smluvním státu (nebo regionální úpravou) - viz. dle čl. 5 odst. 3 písm. a) „*umožňují-li to právní předpisy smluvní strany původu, mohou žádost podat uživatelé anebo fyzická či právnická osoba uvedená ...*“. Přitom dle čl. 5 odst. 3 písm. b) je tato možnost podmíněna prohlášením smluvního státu (nebo regionální organizace) o tom, že to její právní předpisy umožňují. Takové prohlášení může stát (nebo

¹²⁵ tedy původně Lisabonské dohody, nyní [ŽA](#)

¹²⁶ poplatek ve výši 4.000 Kč za přijetí žádosti o zápis označení původu/ zeměpisného označení

¹²⁷ k tomu srov. aktuální obsah informačního systému Poslanecké sněmovny, který je dostupný z této adresy: <https://www.psp.cz/sqw/tisky.sqw?tqb1=1&utq=2&o=9&tqb2=0&tqb3=15&tqb21=1&tqb7=1550&tqb23=1&tqb24=1&tqb8=1&tqb9=1&tqb10=1&tqb11=1&tqb12=1&tqb13=1&tqb14=1&tqb20=1&tqb22=1&tqb16=7&tqb18=&tqb19=&ra=200>

regionální organizace) učinit v okamžiku uložení ratifikační listiny, v okamžiku uložení listiny o přistoupení nebo kdykoliv později.

V recitálu [N\(EU\)2019/1753](#) není informace o tom, že by Evropská unie takové prohlášení poskytla.

Ve Sbírce mezinárodních smluv dosud¹²⁸ nebylo publikováno oznámení o přistoupení ČR k [ŽA](#).

Na tomto místě je však třeba poznamenat, že případným umožněním podání přímé žádosti o mezinárodní zápis tuzemským příslušníkům by Česká republika patrně porušila povinnost uloženou čl. 11 odst. 3 [N\(EU\)2019/1753](#).

Na tomto místě chci upozornit na dikci české úpravy podávání mezinárodních žádostí - § 16 odst. 1 ZOPZO22 - „osoby ... mohou požádat prostřednictvím Úřadu o mezinárodní zápis ...“. Při interpretaci čl. [5 ŽA](#) v Česku se musíme řídit ustanovením § 16 odst. 1 ZOPZO22 a toto interpretovat teleologicky - zejména ústavně konformně a euro-konformně. Proto musíme vycházet ze základního ustanovení regulujícího meze chování soukromých osob - čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod (vyhlášena usnesením předsednictva ČNR 2/1993 Sb. jako součásti ústavního pořádku ČR). Docházíme tak k závěru, že v české úpravě neexistuje explicitní zákaz takového jednání ani příkaz postupovat pouze cestou žádosti o mezinárodní zápis podané u Úřadu průmyslového vlastnictví.

Ve skutečnosti je však vysoce pravděpodobné, že tyto pochybnosti jsou pouze dočasné. Jakmile bude publikována vyhláška Ministerstva zahraničních věcí o přistoupení ČR k [Ženevskému aktu](#), mělo by být jasno, zda-li ČR učinila nebo neučinila oznámení ve smyslu čl. 5 odst. 3 [ŽA](#). Pokud by takové oznámení učiněno nebylo, ani zdánlivě liberální dikce § 16 odst. 1 ZOPZO22 by fakticky neumožňovala podání přímé žádosti, neboť přímá žádost o mezinárodní zápis by byla považována za nezpůsobilou.

5.3.3.4.3. Otázka shodnosti ve vztahu ke klamně domněnce o původu zboží

Za nezdařilou a tedy nedostatečně řešenou vnitrostátní úpravou považuji i otázku formulace *shody vyvolávající riziko klamně domněnky o skutečném původu zboží*. Zde je na místě opětovně připomenout materiální rozdíly v institutech majících za cíl chránit subjektivní práva tuzemských (tu-regionálních) producentů - prostřednictvím institutu námitek dle čl. 6 [N\(EU\)2019/1753](#) (v případě označení ZVP, vín nebo lihovin) resp. institutů odůvodněné výhrady dle § 17 odst. 2 písm. a) ZOPZO22 nebo nesplnění definičních požadavků dle § 17 odst. 2 písm. b) ZOPZO22 ve vazbě na § 4 odst. 3 ZOPZO22.

Obě úpravy přitom vychází z čl. [13 ŽA](#), který poskytuje ochranu prostřednictvím *záruk pro jiná práva*.

Dle čl. [13\(1\) ŽA](#) jsou zaručena práva vlastníka starší známky „*přihlášené nebo zapsané v dobré víře, nebo získané v důsledku užívání v dobré víře ve smluvní straně*.“ Toto ustanovení je promítnuto do národní úpravy prostřednictvím výluky bránící poskytnutí ochrany mladšího označení shodného znění pro shodné zboží - § 4 odst. 3 ZOPZO22. Mám za to, že chráněna by měla být také starší označení proti mladší známce obsahující pouze jeden z prvků shodných s

¹²⁸ do částky 12 publikované dne 19.07.2022 nebylo dosud zveřejněno oznámení o přistoupení ČR k Ženevskému aktu. Aktuální stav je dostupný ze stránek Ministerstva vnitra ČR z této adresy: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2022&typeLaw=mezinarodni_smlouva&what=Rok

mladším označením. Jde o případy známek známých dříve jako kombinované, nyní uváděné jako obrazové se slovním prvkem. Česká úprava (bohužel) neobsahuje prvek proslulosti známky, který by umožnil lepšího rozlišení (a argumentace v případě odmítnutí účinků ochrany).

Klíčovou otázkou pro posuzování je to, zda-li se formulace poslední věty § 4 odst. 3 ZOPZO22 „*které by v důsledku této shody mohlo vést ke klamným domněnkám o skutečném původu zboží*“ vztahuje pouze k druhému důvodu - shodnosti s názvem „*odrůdy rostlin nebo plemene zvířat*“ nebo zda-li se vztahuje i k prvnímu důvodu.

Na základě analýzy čl. 13 [ŽA](#) dávám přednost k omezené aplikaci rizika klamně domněnky o původu zboží pouze na případy, kdy by byly v kolizi mladší označení se starším názvem odrůdy rostlin nebo plemene zvířat. Důvodem je to, že o riziku pojednává čl. [13\(3\) ŽA](#).

Ženevský akt: Článek 13

...

5) *[Práva založená na názvu odrůdy rostlin nebo plemene zvířat]* Ustanovení tohoto aktu se nedotknou práva osob užívat v obchodním styku název odrůdy rostlin nebo plemene zvířat, s výjimkou případu, kdy je takový název odrůdy nebo plemene užíván způsobem uvádějícím veřejnost v omyl.

...

Výsledná aplikace na národní úrovni a na evropsko-unijní úrovni však může být odlišná. Zatímco zahrnutí důvodu spočívajícího v riziku zásahu do užívaných názvů odrůd rostlin nebo plemen zvířat pod námitky (dle čl. 6 [N\(EU\)2019/1753](#)) povede k tomu, že nebudou-li podány námitky, nebude se muset Komise posouzením rizika shody fakticky zabývat, na národní úrovni tomu tak nebude.

Zde je na místě připomenout, že pouze některá živá zvířata jsou považována (pro účely ochrany označení) za zemědělské výrobky a potraviny - jde o ta, která jsou výslovně uvedena v příslušných seznamech - viz. [kapitola 3.6.4.10](#). Ostatní zbývající zvířata pak logicky spadají do zbytkového okruhu tzv. *nezemědělských produktů*, přičemž ochrana jejich zápisu je poskytována na národní úrovni. Stejně tak i poskytnutí (či odmítnutí) ochrany mezinárodním zápisem na území ČR pak bude závislá na rozhodnutí národního úřadu - ÚPV.

5.3.3.5. Nemožnost ochrany označení služby mezinárodním zápisem

Ochrana označení původu nebo zeměpisného označení služby je na národní úrovni umožněna již ode dne účinnosti původního znění ZOPZO, který dle ustanovení § 2 písm. c) poslední věty „*za zboží podle tohoto zákona se považují i služby*“. Tato možnost je dosud spíše teoretická, neboť za cca 20 let účinnosti zákona nedošlo k žádnému zápisu označení služby (a pouze jedna žádost zahrnovala i uvedení hotelových služeb v definici zboží - [Sněžník produkt](#)¹²⁹).

I pokud by bylo v českém rejstříku zapsáno vnitrostátní označení služeb, není možný jeho mezinárodní zápis. Služby nespádají dle Lisabonské dohody ani podle [ŽA](#) do definice *výrobků*.

5.4. Zápis označení zahraničního výrobku do tuzemského rejstříku (a z něj vyplývající poskytnutí tuzemské ochrany)

5.4.1. K tuzemskému zápisu označení zahraničního výrobku

¹²⁹ žádost č.spisu 257, podaná 29.12.2009, negativně ukončená po podání

Tuzemský ZOPZO umožňoval již od nabytí účinnosti poskytnutí ochranu prostřednictvím tuzemského zápisu také označení výrobku pocházejícímu ze zahraničí. V podstatě ZOPZO ideově částečně navázal na první československou zápisnou úpravu označení původu zahraničních výrobků, která byla vtělena do ustanovení § 16 zákona 159/1973 Sb. o ochraně označení původu - toto ustanovení umožňovalo zapsat označení původu i na podkladě žádosti cizozemské fyzické nebo právnické osoby. Odlišnou povinnost ukládalo pouze ustanovení § 15 cit.zák., které normovalo povinné zastoupení v řízení před úřadem každé cizozemské osoby.

ZOPZO s účinností od 01.04.2002 navázal na předchozí úpravu a tentokrát již výslovně umožnil do českého rejstříku po provedené řízení dle ZOPZO zapsat také označení zahraničního výrobku.

Novinkou proti předchozí úpravě bylo to, že byl umožněn zápis označení původu nebo zeměpisného označení zahraničního výrobku.

Další novinkou bylo pak dle ustanovení § 5 odst. 7 původního znění ZOPZO to, že od zahraničního žadatele o tuzemský zápis bylo vyžadováno osvědčení o zahraniční ochraně ve státě původu (jako rovnocenné) místo dokladu vydaného příslušným orgánem státní správy osvědčujícím umístění provozovny dle § 5 odst. 4 ZOPZO. Díkce tohoto ustanovení zůstala nezměněna až do nabytí účinnosti zákona 215/2022 Sb. - tedy až do 06.08.2022.

Zákon 215/2022 Sb. vypustil z ustanovení § 5 ZOPZO některé odstavce a zbývající pak pouze formálně přečísloval. Díkce ustanovení § 5 odst. 4 ZOPZO22 je pak shodná s dřívějším ustanovením § 5 odst. 7 dřívějšího znění, díkce § 5 odst. 3 ZOPZO22 je pak obsahově shodná s dřívějším ustanovením § 5 odst.4 ZOPZO (v předchozím znění).

V podstatě lze uzavřít, že zahraniční osoba může i nadále podat v tuzemsku žádost o (národní) ochranu označení původu nebo zeměpisného označení.

Ze systematiky ZOPZO22 a existujících evropsko-unijních nařízení (s vyčerpávajícím charakterem), jakož i [N\(EU\)2019/1753](#) vede k závěru, že Česká republika může poskytnout národním zápisem pouze ochranu označení tzv. nezemědělských výrobků (a služeb).

Naopak zcela vyloučena je možnost dosáhnout ochrany národním zápisem označení zemědělského výrobku a potraviny, nebo vína. Obě nařízení normují vlastní postupy a umožňují získat unijní ochranu. Normují, že žádosti se v těchto případech podávají přímo Komisi.

Ne zcela jasná je (ne)možnost poskytnutí ochrany zahraničnímu označení původu lihoviny, neboť [N\(EU\)2019/787](#) na jedné straně umožňuje členským státům, aby je i nadále zapisovaly. A přitom výslovně není zcela vyloučeno, aby se jednalo také o označení, které není (chráněným) zeměpisným označením lihoviny ve smyslu unijního nařízení. Na druhou stranu jsou ovšem lihoviny zařazeny do kategorií výrobků, u nichž o mezinárodní zápis (dle [ŽA](#)) musí být povinně požádáno pouze na základě unijní ochrany zeměpisného označení a nikoliv národní ochrany označení původu. Na základě toho dovozují, že také poskytnutí ochrany tuzemským zápisem označení původu v ČR je pro případ označení původu zahraniční lihoviny vyloučeno, ledaže by se jednalo o málo pravděpodobný případ, kdy by takové označení již bylo chráněno v EU zeměpisným označením na podkladě aktu Komise.

Zahraničním účastníkům řízení před ÚPV ustanovení § 14 ZOPZO předepisovalo již od účinnosti povinné zastoupení advokátem nebo patentovým zástupcem. Zákon 215/2022 Sb. tuto povinnost zachoval (dosavadní znění je nově číslováno jako odst. 1), vyloučil z ní však zcela správně státní příslušníky jiného členského státu EU nebo státu tvořícího s EU Evropský hospodářský prostor (Norsko, Island, Lichtenštejnsko) - pokud jsou usazeny v ČR nebo v ČR

poskytují služby. Stejně tak nemusí být v ČR zastoupeny ani právnické osoby, které mají sídlo nebo správu v jiném členském státě EU nebo EHP a v ČR poskytují své služby.

Prakticky je však podání žádosti o ochranu možné pouze omezeně - výčet států upravujících (a většina z nich je vázána [ŽA](#) nebo aspoň Lisabon.dohodou). Ustanovení § 14 se tak uplatní především v případě námitek (§ 21 a násl. ZOPZO22), změně specifikace vyžadující řízení na úrovni EU (§ 22a ZOPZO22) nebo žádosti o zrušení označení (§ 22b ZOPZO22) - vše ovšem jen v případě, že je institut uplatně v případě přeshraničního označení s produkční oblastí zahrnující ČR).¹³⁰

5.4.2. Kusá úprava institutů umožňujících aktivní ochranu zájmů tuzemských subjektů

Pokud jde o právní úpravu institutů umožňujícím tuzemským producentům prosazovat jejich práva, ZOPZO22 žádné takové ustanovení (ani institut) nijak neupravuje.

V tuzemském zákoně absentují jak ustanovení o specifikaci označení národních zápisů, tak také institut námitek (ty jsou upraveny pouze pro řízení týkající se institutů upravených v [N\(EU\)1151/2012](#), [N\(EU\)1308/2013](#), [N\(EU\)2019/787](#)).

Prakticky zbývají pouze obecné instituty - *podnět orgánu veřejné správy* resp. *petice* - které již byly krátce zmíněny v [kapitole 5.3.1.1.](#) shora.

5.5. Varia národní úpravy

5.5.1. Absence specifikace

Ustanovení § 6 ZOPZO normovalo od účinnosti zákona až do svého zrušení zákonem 215/2022 Sb. specifikaci (a její obsah). Toto ustanovení bylo vázáno pouze na označení ZVP, a proto se stalo v důsledku existence evropsko-unijních ochran s vyčerpávajícím charakterem (a jejich vlastní úpravy specifikace) v mezidobí obsolentním. Zákonodárce proto ustanovení § 6 ZOPZO vypustil.

Osobně jsem dával přednost jinému řešení - ponechání institutu specifikace jako institutu obecného. Tedy řešení spočívající ve vypuštění omezení specifikace pouze na zemědělské výrobky a potraviny. Národní úprava by se tak svou strukturou přiblížila evropsko-unijním úpravám a české právo by se tak s předstihem připravilo na možné budoucí zavedení evropsko-unijní ochrany označení nezemědělských výrobků - viz. [kapitola 4.3.](#)

Kromě toho by toto zavedení přineslo ještě pozitivní dopad při vymáhání práv ze zapsaného označení. Jak jsem již dříve doložil ve svých jiných dílech, není-li v rejstříku transparentně uvedena specifikace produktu (tedy jeho základní vlastnosti), orgány moci veřejné mají problém ve správním řízení rozlišit výrobky po právu označené chráněným označením od výrobků ostatních („padělky“) nebo postihnout jiná klamavá jednání (např. reklamního charakteru).

5.5.2. Absence úpravy námitek proti poskytnutím účinků mezinárodního zápisu v ČR

Institut *námitek* či *námítky*¹³¹ český ZOPZO22 upravuje, ovšem pouze v rozsahu nezbytném k provedení evropsko-unijních nařízení upravujících ochranu označení původu a zeměpisných

¹³⁰ podrobnosti jsou stanoveny v unijních nařízeních

¹³¹ na tomto místě je třeba upozornit, že jde o nepatrné rozdíly v terminologii - zatímco evropsko-unijní nařízení hovoří v singuláru o námítce, vnitrostátní úprava se drží zažitě terminologie známé z vnitrostátní známkové úpravy a normuje tak důsledně „námítky“

označení v EU a v tomto rámci upravující také předběžná vnitrostátní řízení a institut námítky ([N\(EU\)1151/2012](#), [N\(EU\)1308/2013](#), [N\(EU\)2019/787](#)). V [N\(EU\)2019/1753](#) je institut námítek proti poskytnutí účinků mezinárodního zápisu upraven také, tyto námítky se však podávají přímo ke Komisi - viz. [kapitola 3.6.4](#).

Úprava námítek v § 21 ZOPZO22 navazuje na unijní úpravu námítek *proti poskytnutí ochrany označení*.

Úprava námítek v § 22a ZOPZO22 navazuje na unijní úpravu postupů takových *změn specifikace (produktu)*, které vyžaduje řízení na úrovni EU. Také proti takové změně mohou oprávněné osoby uplatnit námítky.

Námítky mohou být dle unijních nařízení oprávněnými osobami uplatněny také proti *žádosti o zrušení zápisu* označení. Toto oprávnění podat námítky je na národní úrovni provedeno v ustanovení § 22b ZOPZO22.

Námítky mohou být přirozeně podány také proti žádostem (o poskytnutí ochrany, změnu specifikace nebo zrušení ochrany označení) označení výrobku pocházejícího z jiného státu. Tyto unijní úpravy jsou provedeny v národní úpravě v ustanovení § 22c ZOPZO22.

5.5.3. Absence přechodné vnitrostátní ochrany

Institut *přechodné vnitrostátní ochrany* je zaveden v čl. 9 [N\(EU\)1151/2012](#),¹³² v čl. 8 [Nařízení Komise v přenesené pravomoci \(EU\) 2019/33](#)¹³³ i v čl. 25 [N\(EU\)2019/787](#).¹³⁴ Úzce souvisí se změnami v právu označení původu a zeměpisných označení, když po dovození vyčerpávajícího charakteru evropsko-unijních úprav byly členské státy postupně při reformách nařízení zapojeny do řízení zvláštní vnitrostátní fázi.

Po úspěšném završení vnitrostátní fáze ve státě původu orgán příslušný dle práva členského státu postupuje žádost Komisi. Vnitrostátní fáze je v českém zákoně upravena v ustanoveních § 21 odst. 7 ZOPZO22 (pro případ zamítnutí žádosti a nepostoupení) a § 22 ZOPZO22 (doručení rozhodnutí o postoupení veřejnou vyhláškou).

Institut přechodné vnitrostátní ochrany v nařízeních umožňuje, aby členský stát zakotvil ve své národní (adaptační) právní úpravě poskytnutí ochrany ode dne postoupení žádosti Komisi. Takto poskytnutá ochrana platí jen v členském státě, který také nese za její poskytnutí důsledky. Přechodná vnitrostátní ochrana nesmí mít vliv na obchod v rámci EU ani na mezinárodní obchod.

Přechodná vnitrostátní ochrana se transformuje do unijní ochrany dnem přijetí rozhodnutí Komise o zápisu do rejstříku. Nedojde-li k vydání takového rozhodnutí Komise, skončí dnem *zpětvzetí* žádosti o ochranu¹³⁵ (čl. 9 [N\(EU\)1151/2012](#), čl. 25 [N\(EU\)2019/787](#), čl. 8 [Nařízení Komise v přenesené pravomoci \(EU\) 2019/33](#)).

¹³² terminologie se v jednotlivých nařízeních liší - jako *Přechodná vnitrostátní ochrana* je institut zaveden pro označení ZVP, pro název institutu pro označení vín a pro označení lihovin srov. dvě následující pozn. po čarou

¹³³ pod názvem *Přechodná a vnitrostátní ochrana*

¹³⁴ pod názvem *Prozatímní vnitrostátní ochrana*

¹³⁵ na tomto místě chci upozornit, že česká jazyková znění jednotlivých nařízeních se terminologicky odlišují - správný výraz *zpětvzetí* je použit pouze v Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2019/33, v případě ostatních uvedených nařízeních se užívá výrazu „*stažení žádosti*“

Český zákonodárce tento institut do národní úpravy nezahrnul, na rozdíl např. od zákonodárce slovenského¹³⁶ (viz. [kapitola 6.2.3.](#)) nebo chorvatského.¹³⁷

¹³⁶ viz. § 35 [zákona č. 469/2003 Z.z. ve znění zákona č. 83/2021 Z.z.](#)

¹³⁷ blíže viz. ČERNÝ, Michal. *Používání ochranných známek a chráněných označení k ověření vlastností výrobků ve státech středoevropského prostoru (Česko, Slovensko, Rakousko, Polsko, Maďarsko, Itálie, Slovinsko, Chorvatsko)*. 2.doplňené a přepracované vydání. Prostějov : Michal Černý, 2018. Dostupné on-line na adrese: <http://www.michalcerny.net/MC-Mono18FV.pdf> S.191 a násl.

6. Právní úprava OP/ZO na Slovensku

6.1. Obecně ke slovenské úpravě označení původu a zeměpisných označení

Ochranu označení původu a zeměpisných označení výrobků na Slovensku, jakož i nezbytné postupy pro naplnění povinností podle evropsko-unijních nařízení, upravuje [zákon č. 469/2003 Z.z., o označeniach pôvodu výrobkov a zemepisných označeniach výrobkov](#) (dále jen „[ZOPVZOV](#)“). Tento předpis zrušil na Slovensku (s účinností ke dni 01.12.2003¹³⁸) původně federální úpravu (zákon 159/1973 Sb.), která byla recipována do právního řádu SR ke dni vzniku SR (1.1.1993).

[ZOPVZOV](#) byl během své účinnosti několikrát novelizován,¹³⁹ přičemž poslední novela (zákon 83/2021 Z.z.) byla rozsáhlá a významná. Nabyla účinnosti ke dni 25.05.2021 - ke dni vstupu v platnost určitých ustanovení lihovinového nařízení ([N\(EU\)2019/787](#)) - vyžadujících vnitrostátní aplikaci členským státem (dle vnitrostátní právní úpravy). Zákon 83/2021 Z.z. také s předstihem reagoval také na požadavky [N\(EU\)2019/1753](#) a národní úpravu jim přizpůsobil.

Ochranu označení původu nebo zeměpisného označení výrobku jeho zápisem do slovenského rejstříku je možné poskytnout pouze výrobkům spadajícím do skupiny *nezemědělských výrobků* - viz. § 1 odst. 1 resp. odst. 3 [ZOPVZOV](#). Národní ochranu také není možné poskytnout označení služeb, neboť [ZOPVZOV](#) nenormuje fikci služby jako výrobku (§ 2 písm. c) [ZOPVZOV](#)) - na rozdíl od úpravy české.

Definice označení původu výrobků (§ 2 písm. a) [ZOPVZOV](#)) i zeměpisného označení výrobku (§ 2 písm. b) [ZOPVZOV](#)) se neodlišuje od evropsko-unijních definic používaných v [N\(EU\)1151/2012](#) pro označení zemědělských výrobků a potravin dříve do 06.12.2021 (do vstupu [Nařízení \(EU\) 2021/2117](#) v platnost). Situace je tak fakticky stejná jako u české úpravy, nepůsobí však obtíže.

Označením poskytuje ochranu Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky, který vede jejich *register* (čes. rejstřík). Do rejstříku jsou zapisována označení, kterým byla na Slovensku poskytnuta ochrana rozhodnutím ÚPV, ať již žádost podal slovenský žadatel nebo zahraniční subjekt - viz. [kapitola 6.3.2.](#)

6.2. Klíčová nová ustanovení slovenského zákona

6.2.1. Obecně o novelizaci ZOPVZOV zákonem 83/2021 Z.z.

Zákon č. 83/2021 Z.z. nabyl účinnosti ke dni 25.5.2021, neboť právě k tomuto dni vstoupily v účinky zbývající ustanovení [N\(EU\)2019/787](#) - zahrnující zapojení členských států do režimu zápisu ZO prostřednictvím vnitrostátní fáze řízení. Zákon č. 83/2021 Z.z., změnil zákon č. 469/2003 Z.z. a přinesl zásadní změny, které můžeme rozdělit do několika okruhů:

1. Změny reagující na dosavadní judikaturu Soudního dvora ve vztahu k vyčerpávajícímu charakteru unijních systémů ochran CHOP/CHZO/ZO (omezení okruhu výrobků, jejichž označením se poskytuje ochrana zápisem),
2. Vypuštění již obsolentních národních ustanovení (např. vlastní definici specifikace vína).

¹³⁸ přičemž ustanovení §§ 32 - 36 nabyla účinnosti ke dni vstupu Slovenské republiky do Evropské unie - tedy k 01.05.2004

¹³⁹ zákonem 84/2007 Z.z., zákonem 250/2007 Z.z., zákonem 279/2007 Z.z., zákonem 395/2009 Z.z., zákonem 125/2016 Z.z. a konečně zákonem 83/2021 Z.z.

3. Implementace a úprava transpozičních institutů (námitky) tak, aby vyhovovaly režimům všech v té době účinných nařízení EU.
 4. Využití možnosti poskytnuté nařízeními ([N\(EU\)1151/2012](#), [N\(EU\)1308/2013](#) a [N\(EU\)2019/787](#)) - vtělení institutu *přechodné vnitrostátní ochrany* do národní úpravy.
 5. Zavedení obecného institutu specifikace výrobku také pro slovenská označení (a jejich zápis), resp. také pro zápis označení zahraničního výrobku vnitrostátní cestou.
- Klíčovými ustanoveními se zabýváme v navazujících kapitolách.

6.2.2. Specifikace výrobku

Zákon č. 83/2021 Z.z. zavedl do [ZOPVZOV](#) povinnou specifikaci každého výrobku, jehož označení je/má být chráněno. Specifikace je povinnou náležitostí přihlášky označení (§ 14 odst. 3 písm. c) [ZOPVZOV](#)), minimální obsah specifikace normuje § 15 [ZOPVZOV](#) takto:

- (a) název výrobku včetně znění označení,
- (b) zeměpisné vymezení území, na kterém se uskutečňuje výroba, zpracování a příprava,
- (c) doklad potvrzující původ výrobku ve vymezeném území,
- (d) popis vlastností nebo kvalitativních znaků výrobku, které jsou dané příslušným zeměpisným prostředím,
- (e) popis způsobů získání výrobku, případně popis původních a neměnných místních způsobů jeho získání.

§ 15 odst. 2 [ZOPVZOV](#) dovoluje v rámci specifikace přihlašovatelovi zahraničního označení nahradit doklad o původu výrobku ve vymezeném území osvědčením o ochraně označení ve státě původu výrobku. K zápisu zahraničního označení viz. [kapitola 6.3.2.](#)

Specifikace výrobku se povinně zapisuje do rejstříku označení (§ 29 odst. 1 písm. i) [ZOPVZOV](#)).

Zavedením institutu specifikace se slovenská úprava výrazně odlišuje od úpravy české. V českém ZOPZO nebyla specifikace upravena pro nezemědělské výrobky; pro označení zemědělských výrobků v zákoně upravena byla, ovšem příslušné ustanovení bylo zákonem 215/2022 Sb., pro obsolentnost vypuštěno.

Ustanovení § 19 [ZOPVZOV](#) upravuje pravidla pro změnu specifikace. Návrh může podat přihlašovatel označení nebo držitel osvědčení o zápisu. Jiný uživatel označení návrh na změnu specifikace podat nemůže.

V případě návrhu na změnu specifikace označení zapsaného do rejstříku u ÚPV, zákon neupravuje institut námitek nebo jiný institut, kterým by mohl oprávněný uživatel uplatnit svá práva.

6.2.3. Přechodná vnitrostátní ochrana

Zákon č. 83/2021 Z.z. zavedl do [ZOPVZOV](#) institut přechodné vnitrostátní ochrany (§ 35 [ZOPVZOV](#)). Tato ochrana se poskytuje na území Slovenska každému označení původu nebo zeměpisnému označení, jehož žádost o zápis byla postoupena Úřadem Komisi. Týká se tedy každé žádosti o zápis označení původu a/nebo zeměpisného označení zemědělského výrobku či potraviny, vína nebo lihoviny pocházející ze Slovenska nebo z přeshraničního území, pokud vnitrostátní fáze řízení proběhla před ÚPV SR. Vzniká ode dne následujícího po postoupení žádosti Komisi (§ 34 odst. 3, § 35 [ZOPVZOV](#)).

Přechodná vnitrostátní ochrana je normována § 35 a poskytnuta v rozsahu druhé části zákona - §§ 6 - 11 [ZOPVZOV](#). Ačkoliv tato ustanovení normují veřejné nevýhradní subjektivní užívací právo *označení původu* (§ 6), delikty zasahující do práva k chráněnému označení původu (§ 7), nároků z porušování práv (§ 9), právo na informace (§ 9a), pravidla pro projednávání sporů soudem (§ 10), právo na vydání předběžného opatření (§ 11).

Ačkoliv v ustanoveních uvedených v předchozím odstavci jsou výslovně uvedena pouze označení původu, totožný rozsah přechodné vnitrostátní ochrany je poskytován rovněž zeměpisným označením. Důvodem je výslovný odkaz v § 25, a dále pak ustanovení § 12 [ZOPVZOV](#), které opět výslovně odkazuje pro zeměpisná označení na použití tam uvedených ustanoveních normujících pravidla pro označení původu.

Z části druhé [ZOPVZOV](#) ovšem není možné použít pro přechodnou vnitrostátní ochranu ustanovení § 8 [ZOPVZOV](#), které normuje trvání ochrany. Pokud jde o počátek přechodné vnitrostátní ochrany, je ustanovení § 35 zvláštním ustanovením vylučujícím použití § 8 odst. 1. Pokud jde o ukončení přechodné vnitrostátní ochrany - právní skutečnosti upravující její zánik jsou přímo stanoveny v evropsko unijních úpravách (buď vydáním rozhodnutí Komise o zápisu - vznikem unijní ochrany, nebo zamítavým rozhodnutím Komise). Tyto úpravy vylučují aplikaci § 8 odst. 2 [ZOPVZOV](#).

6.3. Ochrana označení zahraničních výrobků na Slovensku

6.3.1. Vázanost Slovenska Lisabonskou dohodou a úprava mezinárodního zápisu ve slovenském zákoně

Slovensko je v důsledku právního nástupnictví po ČSFR vázáno Lisabonskou dohodou (ve znění Stockholmského aktu). Již ke dni účinnosti původního znění [ZOPVZOV](#) obsahoval ustanovení § 30 a § 31, které normovaly ustanovení nezbytná k provedení mezinárodního zápisu (a tím závazku Slovenska z Lisabonské dohody).

Ustanovení § 30 odst. 1 [ZOPVZOV](#) umožňovalo každému oprávněnému k výkonu práva z národního zápisu s bydlištěm či sídlem v SR podat prostřednictvím ÚPV žádost o mezinárodní zápis. Ustanovení § 30 odst. 2 [ZOPVZOV](#) ukládalo žadateli povinnost úhrady poplatků podle mezinárodní smlouvy. Vedle toho měl žadatel povinnost zaplatit také správní poplatek dle národního zákona.

Ačkoliv [ZOPVZOV](#) formálně rozlišoval mezi držitelem osvědčení o zápisu označení (§ 2 odst. 1 písm. e) [ZOPVZOV](#)) a uživatelem zapsaného označení (§ 2 odst. 1 písm. f) [ZOPVZOV](#)), do díkce § 30 se toto rozlišení nepromítlo.

Ustanovení § 31 odst. 1 [ZOPVZOV](#) normovalo účinky mezinárodního zápisu označení (výrobku z jiného státu) pro ochranu na Slovensku. Ustanovení § 31 odst.2 [ZOPVZOV](#) pak logicky doplňovalo, že v případě odmítnutí účinků mezi národního zápisu Slovenskem nastává fikce „jako by označení nebylo zapsané“.

Zákonem č. 83/2021 Z.z. (s účinností k 25.05.2021) byl do § 31 doplněn nový odst. 3, podle kterého se označením výrobků s výlučnou evropsko-unijní ochranou, jejichž ochrana podle mezinárodního zápisu vznikla před přistoupením EU k [ŽA](#), se i nadále poskytuje podle druhé části [ZOPVZOV](#).

K 25.05.2021 bylo také doplněno nové ustanovení § 31a [ZOPVZOV](#), které reflektuje úpravu [N\(EU\)2019/1753](#). O jejich mezinárodní ochranu se žádá prostřednictvím Komise (§ 31a

odst.1), žádost podává za Slovensko ÚPV (§ 31a odst. 2). Osoba, která iniciovala podání žádosti o mezinárodní zápis je povinná zaplatit poplatek WIPO/OMPI přímo (§ 31a odst.3).

Shora uvedené lze shrnout tak, že slovenská úprava se v těchto otázkách neodchyluje od úpravy české.

6.3.2. Zápis označení zahraničního výrobku do slovenského rejstříku

Ve slovenském [ZOPVZOV](#) je rovněž upravena možnost vnitrostátního zápisu označení zahraničního výrobku. S ohledem na ustanovení § 1 odst. 3 [ZOPVZOV](#) může jít pouze o označení tzv. nezemědělského výrobku.

Pokud jde o cizinecký režim, tak zahraniční osoby s trvalým pobytem nebo sídlem v jiném členském státě *Světové obchodní organizace* má v SR stejná práva jako tuzemský přihlašovatel (§ 37 odst. 1 [ZOPVZOV](#)), nestanoví-li zákon jinak.

Povinnost zastoupení profesionálním zástupcem¹⁴⁰ dopadá (dle § 37 odst. 2 a 3) na osoby, které nemají na Slovensku bydliště nebo sídlo, ovšem s výjimkou státních občanů nebo právnických osob se sídlem (či závodem) v jiném členském státě EU nebo státu EHP.

I tato úprava je fakticky stejná jako úprava česká.

Každé podání vůči úřadu - tedy i přihláška označení zahraničního přihlašovatele - musí být učiněno ve státním jazyce (slovenštině). Povinnou součástí specifikace přihlášky je specifikace výrobku - viz. [kapitola 6.2.2.](#)

Podle [úředně publikovaného seznamu ÚPV SR označení původu a zeměpisných označení chráněných zápisem do slovenského rejstříku](#) jsou aktuálně ve slovenském rejstříku zapsána tato označení zahraničních výrobků:

- Poděbradská minerální voda,
- Karlovarská hořká,
- Bohemia sekt,
- Bohemia sekt rosé.

Lze očekávat, že v budoucnu zůstane ze shora uvedených označení zapsáno pouze o.p. Poděbradská minerální voda, protože všechna ostatní shora uvedená označení spadají do výrobků, jejichž označením je poskytována výlučná unijní ochrana (a dnes by je tedy úřad nezapsal).

6.3.3. Správní poplatky placené ÚPV (SR)

Podání přihlášky, žádosti, návrhu na zrušení atd. je zpoplatněno (§ 37 odst. 5 [ZOPVZOV](#)), správní poplatky jsou upraveny v [zákoně 145/1995 Z.z., o správních poplatcích](#) - položkách 233-235 Sazebníku, který je přílohou tohoto zákona.

Výše poplatků placených slovenskému ÚPV je následující:

- podání přihlášky označení původu nebo zeměpisného označení: 50 EUR,
- návrh na zrušení označení původu nebo zeměpisného označení: 100 EUR,
- podání žádosti o mezinárodní zápis označení původu nebo zeměpisného označení: 30 EUR,
- zápis změny v mezinárodním rejstříku označení původu: 20 EUR,
- podání žádosti o zápis označení původu nebo zeměpisného označení do rejstříku EU: 50 EUR,

¹⁴⁰ advokát nebo patentový zástupce

- podání námitek proti žádosti o zápis označení původu nebo zeměpisného označení do rejstříku EU: 100 EUR.

Na tomto místě lze shrnout, že slovenský zákonodárce neopomněl zpoplatnit také žádost o mezinárodní zápis zeměpisného označení - na rozdíl od zákonodárce českého.

6.3.4. Mezinárodní zápis označení slovenského výrobku

6.3.4.1. Obecné

Ustanovení normující mezinárodní zápis označení výrobků ze Slovenska jsou dvě, protože se odlišuje žádosti o mezinárodní zápis označení produktů s výlučnou unijní ochranou (§ 31a [ZOPVZOV](#)) od žádosti o mezinárodní zápis označení produktů nezemědělských (§ 30 [ZOPVZOV](#)).

6.3.4.2. Zemědělské výrobky a potraviny, vína a lihoviny

Ustanovení § 31a [ZOPVZOV](#) normuje v návaznosti na [N\(EU\)2019/1753](#) pouze normy nezbytně nutné k jeho naplnění. Oprávněná osoba podání žádosti u ÚPV pouze iniciuje svým jednáním, neboť dle § 31a odst. 2 [ZOPVZOV](#) žádost Komisi předkládá pouze ÚPV. Oprávněná osoba, která iniciovala podání žádosti, je povinná dle § 31a odst. 3 [ZOPVZOV](#) zaplatit také správní poplatky WIPO/OMPI - [kapitola 2.2.7.](#)

6.3.4.3. Ostatní výrobky

Podání žádosti o mezinárodní zápis *slovenského označení nezemědělského výrobku* umožňuje ustanovení § 30 [ZOPVZOV](#), neboť je SR vázána Lisabonskou dohodou. Proto je tato možnost logicky omezena pouze na označení původu.

Ačkoliv je ustanovení § 30 [ZOPVZOV](#) formulováno prakticky shodně s ustanovením české úpravy (viz. [kapitola 5.3.3.4.2.](#)), na Slovensku to nemůže v současnosti způsobovat problémy. Slovensko je dosud smluvní stranou Lisabonské dohody (ve znění Stockholmského aktu), nikoliv však [ŽA](#). Lisabonská dohoda (ani Stockholmský akt) nedovolují podávání žádostí o mezinárodní zápis soukromou osobou (uživatel, držitelem osvědčení apod.), zatímco [ŽA](#) tento způsob umožňuje.

Z dikce uvedeného ustanovení není pouze jasné, zda-li o mezinárodní zápis může požádat pouze držitel osvědčení o zápisu označení původu (§ 2 písm. e) [ZOPVZOV](#)) nebo každý uživatel, jehož výrobek splňuje specifikaci (§ 6 odst. 1 [ZOPVZOV](#)).

6.3.5. Poskytnutí účinků mezinárodního zápisu

Pokud Slovenská republika poskytne účinky mezinárodního zápisu označení z jiného státu Lisabonské dohody, má poskytnutá ochrana dle § 31 odst. 1 [ZOPVZOV](#) ty samé účinky, jako by bylo zapsáno do slovenského rejstříku.

Z členství SR v EU a vyčerpávajícího charakteru unijních systémů ochran logicky plyne, že SR musí odmítnout účinky mezinárodního zápisu pro označení produktů s výlučnou unijní ochranou. Opačný postup by vedl k porušení závazků z členství SR v EU.

6.4. Námitky

Slovenský [ZOPVZOV22](#) upravuje institut námitek v ustanoveních §§ 33, 36-36d. Všechna tato ustanovení ovšem omezují institut námitek na ty případy, kdy jsou oprávněnými osobami podávány v některém z případů upravených v některém z evropsko-unijních úprav.

Ustanovení § 33 upravuje vnitrostátní námitkové řízení, ustanovení §§ 36-36d pak podávání námitek slovenských subjektů proti žádostem z jiných členských států nebo z třetích zemí o ochranu označení zemědělského výrobku a potraviny nebo lihoviny (§ 36), označení vína (§ 36a¹⁴¹). Ustanovení § 36c provádí m.j. podávání námitek proti změnám specifikace. Ustanovení § 36d provádí m.j. podávání námitek proti zrušení označení.

V řízeních vnitrostátních - o zápis (slovenského) označení slovenského nebo zahraničního výrobku zákon institut námitek neupravuje.

Stejně tak ho neupravuje ani pro uplatnění práva osobou, která by mohla být na svých právech ohrožena neodmítnutím účinků mezinárodního zápisu na Slovensku.

Úprava institutů umožňujících oprávněným osobám bránit jejich práva je v tomto ohledu fakticky shodná s českou - instituty absentují, - dle mého názoru zcela neodůvodněně.

SR ovšem není vázána [ŽA](#) a nemá tedy dle Lisabonské dohody povinnost zajistit oprávněné osobě přiměřené nástroje k obraně legitimních práv proti poskytnutí účinků mezinárodního zápisu.

¹⁴¹ ačkoliv toto ustanovení normuje také námitky proti žádostem o ochranu označení aromatizovaných vinných produktů, ve skutečnosti budou námitky proti žádosti o ochranu označení aromatizovaného vína (z jiného členského státu nebo třetí země) podléhat ustanovení § 36, protože aromatizovaná vína byla zařazena mezi zemědělské výrobky a potraviny - k tomu viz. [kapitola 3.1.2.](#)

7. Závěr

7.1. Obecně

Cíle práce byly zvoleny vhodně a také zvolené metody vedly k závěrům, které jsou dále předloženy.

V práci jsem analyzoval unijní úpravu i národní právní úpravy ČR a SR. Výsledky analýzy i vzájemného srovnání jsou uvedeny dále, a to spolu s návrhy řešení.

[N\(EU\)2019/1753](#) ukládá členským státům povinnosti k meznímu datu - 24.11.2022. Tyto povinnosti adaptovat národní úpravy a následně dle změn konat i ve vztahu k mezinárodním zápisům jsou závazky členských států vyplývající z jejich členství v EU. V případě nesplnění by následovalo řízení s členským státem a pravděpodobně také určitá sankce.

Na přizpůsobení národních úprav bylo fakticky období takřka 3 let. Je věcí ČR, že nutné změny provádí prakticky až v posledních několika měsících tohoto adaptačního období. Argument pandemií Covid-19 neobstojí, neboť tato pandemie byla celosvětová a např. SR provedla nezbytné změny národní úpravy již v roce 2021.

7.2. Ke změně mezinárodního zápisu spočívající v aktualizované informaci o domácí ochraně, o kterou se opírá mezinárodní zápis

7.2.1. Rekapitulace vstupních informací

ČR má podle úřední publikace WIPO v [BDSL\(2020,49\)](#) chráněno celkem 75 označení mezinárodním zápisem, dosud jsou všechna označení zapsána jako označení původu. Z nich je:

- 39 označení ve skupině *Beverages and related products*,¹⁴² do které se zapisují piva, vína, minerální vody, chmel, slad, lihoviny,
- 14 označení ve skupině *Food products and related products*, do které se zapisují sýry, zelenina a ovoce, perníky, oplatky atd.,
- 22 označení *Non-food products*, kam dle kategorizace WIPO patří vřídelní soli, hudební nástroje, krajky, porcelán, gobelíny, sklo a bižuterie, kaolin, granáty a šperky atd.

Prakticky všechna označení českých výrobků, která jsou uvedena ve skupinách (A) a (B) shora, spadají dle unijní kategorizace mezi zemědělské výrobky a potraviny, vína nebo lihoviny. Přitom pouze minimální počet z těchto označení je chráněn dle evropsko-unijní úpravy a byla by možnost provedení konverze podkladu mezinárodního zápisu na unijní zápis (případně spojená se změnou typu označení).

7.2.2. Označení způsobilá ke konverzi údaje o ochraně v zemi původu v mezinárodním rejstříku

Při srovnání obsahu databází [Lisbon Express](#) a [e-Ambrosia](#) je tato konverze možná u těchto označení: Olomoucké tvarůžky, Pardubický perník, Budějovické pivo, Českobudějovické pivo, Žatecký chmel, Třeboňský kapr, Karlovarské trojhránky. U těchto označení lze podat žádosti o mezinárodní zápis dle [ŽA](#) ve vazbě na ustanovení čl. II odst. 5 zákona 215/2022 Sb. - do 14.09.2022.

Nedotčeny zůstanou mezinárodní zápisy označení českých minerálních vod, které nepatří aktuálně do žádné z kategorií výrobků, jejichž označením EU poskytuje ochranu.

¹⁴² a ještě 4 označení byla zrušena

7.2.3. K možnosti požádat o unijní zápis dosud jen národně chráněných označení ZVP, vín nebo lihovin

Existuje reálné riziko, že přinejmenším dočasně přijdou o ochranu mezinárodním zápisem označení lihovin Prostějovská starorežná, Karlovarská hořká, Slovácká borovička - protože tato národní označení původu nejsou chráněná jako zeměpisná označení EU. Totožný závěr platí také pro následující národní označení původu vín z ČR: Bzenecká lipka, Pálavské bílé, Pavlovické ohnivé, Pražský výběr, Slovácký rubín a Bohemia Sekt - žádné z nich není chráněno jako označení vína dle EU systému s vyčerpávajícími účinky. Stejný závěr platí také pro některá označení ZVP - např.: Plzeň, Plzeňské pivo, Krkonošský pivní sýr, Tršický chmel - moravský, Moravská cihla, Sedlčanský hermelín.

Protože žádné z označení uvedených v předchozím odstavci není chráněno dle unijního nařízení, dojde s největší pravděpodobností k výmazu z národního rejstříku ke dni 15.09.2022 a následně ke zrušení ochrany mezinárodním zápisem (a podstatné redukci počtu mezinárodních zápisů označení českých ZVP, vín a lihovin). Tyto důsledky lze odvrátit pouze *podáním žádosti o unijní zápis* ve smyslu čl. 11(2) [N\(EU\)2019/1753](#) a čl. II odst. 1 zákona 215/2022 Sb. - nejpozději však 14.09.2022.

Čl. 11(2) [N\(EU\)2019/1753](#) umožňuje, aby členský stát podal žádost ze svého vlastního podnětu, z žádosti oprávněné osoby nebo na základě žádosti uživatele. ČR si zákonem 215/2022 Sb. zvolila podání žádosti pouze v případě, když její zapsaný uživatel projeví iniciativu.

Zákon 215/2022 Sb. sice formálně zachovává možnost podat o unijní ochranu dosud pouze národně chráněných označení ZVP, vín nebo lihovin (čl. II odst. 1,3,4) - pro aplikaci čl. 11(2) [N\(EU\)2019/1753](#), - ale obtížně překonatelným problémem je fakticky velmi krátká lhůta, po kterou může oprávněná osoba uplatnit své právo na podání žádosti o poskytnutí unijní ochrany označení ZVP, vína nebo lihoviny. Tato vnitrostátní lhůta končí 14.09.2022.

Tato lhůta má *fakticky propadný charakter*, neboť při jejím marném uplynutí dojde dne následujícího k výmazu z národního rejstříku i k ukončení platnosti mezinárodního zápisu. Pouze v případě *podání žádosti* ve lhůtě dojde buď k faktické konverzi nebo (v případě zamítnutí žádosti) k zániku zápisu v rejstříku *až ke dni právní moci rozhodnutí Komise*.

Postup státu je v souladu s čl. 11(2) [N\(EU\)2019/1753](#), avšak ČR si pro oznámení vybrané alternativy Komisi nechává fakticky více času, než poskytuje oprávněným osobám pro volbu včetně zpracování unijní žádosti. ČR je zavázána sdělit Komisi své rozhodnutí do 24.11.2022. Zatímco oprávnění mají pouze 42 dnů (propadná lhůta), ČR má následně na realizaci 70 dnů.

Bez změny zákona se tento problém nedá překlenout. Pro změnu zákona však neshledávám časový prostor.

Producenti těchto výrobků sice budou moci i později podat unijní žádosti, dojde však k přetržení mezinárodní ochrany. Pokud podají žádost později a v mezidobí dojde ke zdruhování, nebude moci být žádosti o unijní ochranu vyhověno. O možnost ochrany mezinárodním zápisem označení by tím definitivně přišly.

7.2.4. Řemeslné a průmyslové výrobky

Pokud jde o označení českých řemeslných a průmyslových výrobků, zůstávají prozatím nedotčena a jejich mezinárodní zápisy se mohou i nadále opírat o národní ochranu v zemi původu.

Současně je ovšem pravděpodobné, že dojde-li v budoucnu k přijetí GICIPR, bude upravena tranzitivní doba na konverzi národních zápisů do unijních zápisů a po jejím uplynutí se mezinárodní zápisy nebudou moci opírat o národní zápisy označení původu. Tuzemská úprava specifikaci těchto výrobků aktuálně vůbec neupravuje.

Proto je ve vlastním zájmu producentů výrobků s těmito označení zpracovat již nyní přesné popisy fakticky splňující náležitosti specifikace a nechat je zapsat do národního rejstříku označení původu a zeměpisných označení. U ojedinělých označení jsou již tyto popisy (vlastností) zapsány - Český granát, Český granátový šperk; u mnoha ekonomicky významných označení ale zapsány dosud nejsou - České sklo, Český křišťál.

7.3. Globální hodnocení unijního systému ochrany označení zeměpisného původu

Ačkoliv je právo označení zeměpisného původu upraveno v několika odvětvových nařízeních, fakticky tvoří celek, což ostatně konstatoval i Soudní dvůr ve svém rozsudku C-783/19 („Champanillo“). Chráněná označení mají v zásadě totožný rozsah ochrany ve všech úpravách. Stávající slabinou ovšem je, že EU dosud nezavedla systém umožňující zápis nezemědělských nebo jinak řečeno řemeslných a průmyslových výrobků. Neexistuje tedy univerzální systém.

Mohla by být vedena debata také o tom, nakolik je přístup EU vhodný a zda-li by nebylo možné řešit ochranu *zeměpisných označení* jinými instituty - např. známkovým právem. Na tomto místě je třeba poznamenat, že právo EU umožňuje využít i jiné instituty a také producenti výrobků s chráněnými označeními je v různé míře aktivně využívají. Konečně různé státy EU (i mimo EU) mají řešení ve svých právních rádech také proti klamavým či zavádějícím jednáním - nejčastěji prostřednictvím práva nekalé soutěže. Fakticky tak právo EU dává široké možnosti ochrany, kterých uživatelé v různé míře využívají.

Vedení debaty o užitečnosti systému *sui generis* nemá smyslu. Naopak má smysl vést debatu o zlepšení systému. Osobně spatřuji největší slabinu systému ochrany GI v EU v nemožnosti chránit GI řemeslných a průmyslových výrobků. Nejnovější iniciativa Komise (návrh GICIPR) má potenciál tuto slabinu systému vyřešit. A nepochybuji o tom, že Komise svůj návrh prosadí. Otázkou je pouze to, kdy se tak stane a jak široká či úzká bude definice řemeslných a průmyslových výrobků - zda-i např. pokryje také suroviny nebo minerální vody. Jsem přesvědčen, že v zájmu producentů i spotřebitelů z EU je zavedení systému věcně univerzálního. Národní úpravy by se tak fakticky pro futuro musely transformovat v transpoziční předpisy. V opačném případě - pokud by nový unijní systém (GICIPR) byl opět selektivní, by zůstal prostor pro národní úpravy, které by mohly koexistovat v širším rozsahu. Osobně v návrhu GICIPR nevítám odkaz na nařízení normující nomenklaturu celního sazebníku EU, zvláště má-li být zařazení či vyřazení konkrétních položek předmětem jednání a následného upřesnění. Platí okřídlené - ďábel se skrývá v detailu.

Při přijímání GICIPR je vhodné aktivně vystupovat v EP i Radě ohledně zavedení možnosti zvláštního transformačního režimu národních OP na unijní CHZO. Publikační aktivitu ohledně návrhu na ÚPV ČR postrádám.

Na druhou stranu je ovšem národní úprava málo užívaná z hlediska nových žádostí o národní zápisy OP či ZO. Prakticky takřka všechna označení těchto výrobků jsou na národní úrovni (i mezinárodní úrovni, jsou-li chráněna také podle Lisabonské dohody), zapsána ještě z *doby nesvobody*. O jejich skutečném užívání si můžeme učinit pouze hrubý odhad z obsahu databáze

spisů OP a ZO a z jednotlivých výpisů - čím více zapsaných uživatelů OP, tím větší je pravděpodobné užívání. A jsou-li v rejstříku zapsány také detailní informace v rubrice popis/specifikace, tím více to svědčí o snaze oprávněného uživatele bránit svá práva před protiprávními jednáními.

S ohledem na navržený termín vstupu GICIPR v platnost (1.1.2024), znalostech praxe legislativního postupu na národní úrovni a zkušenostech s projednáváním poslední novely ZOPZO (zákon 215/2022 Sb.) je na místě skepse - má-li to smysl a dalo-li by to stihnout ...

Přesto lze dosáhnout zlepšení aplikační praxe i za stávající díkce ZOPZO22 - větší informovaností oprávněných uživatelů ohledně budoucích možností a také o možnostech zápisu detailního znění popisu (nahrazujícího specifikaci výrobku) i dle stávajícího zákona.

7.4. Podrobněji k odlišnostem unijní úpravy a národních úprav

7.4.1. Obrana legitimních zájmů a práv oprávněných proti poskytnutí účinků mezinárodního zápisu - srovnání unijní a české úpravy

Protože jsou důvody odmítnutí účinků ochrany mezinárodního zápisu na území (EU nebo ČR) upraveny přímo v čl. 13 a 15 [ŽA](#), měly by být instituty obdobné a působit fakticky stejně. Při srovnání jsou však patrné odlišnosti, které mohou vést k odlišné aplikaci

Uplatňované důvody jsou totožné, aplikace [N\(EU\)2019/1753](#) a ZOPZO22 se však liší. Zatímco podle unijní úpravy může oprávněný podat *námítku* (a je tak účastníkem s procesními právy), podle národní úpravy může podat pouze *výhradu*, která není specificky upravena (v podrobnostech [kapitola 5.3.1.1.](#)

Kromě toho zatímco podle unijní úpravy (čl.6(1) [N\(EU\)2019/1753](#)) je *námítková lhůta 4 měsíční* a běží *ode dne publikace* oznámení v Úředním věstníku EU (čl. 4 [N\(EU\)2019/1753](#)), výhradu podle národního ustanovení je nutno podat ve lhůtě *3 měsíce ode dne zveřejnění* v [BDSL](#). To může být zdrojem významných nejistot - s ohledem na praxi WIPO při vydávání [BDSL](#).

Tento problém by mohl a měl být odstraněn novelizací národního zákona.

7.4.2. Poplatek za podání žádosti o mezinárodní zápis

Česká úprava na rozdíl od unijních úprav označení zeměpisného původu vyžaduje zaplacení správního poplatku za podání žádosti. To platí jak pro žádost o „domácí zápis“, tak také pro podání žádosti o mezinárodní zápis. Unijní právo tyto odlišnosti dovoluje.

Neodůvodněně odlišná je česká úprava poplatku za podání žádosti o mezinárodní zápis. Dle díkce ZSprPopl se vybírá pouze u žádostí o mezinárodní zápis označení původu, avšak ne u žádostí o mezinárodní zápis zeměpisného označení.

Pravděpodobně je to způsobeno jako nezamýšlený důsledek (v podrobnostech [kapitola 5.3.3.4.1.](#)), výkladem však odlišnost překlenout nelze. Pouze změnou zákona. Jako alternativní řešení se nabízí také vypuštění požadavku na zaplacení správního poplatku za jakoukoliv žádost o mezinárodní zápis označení zeměpisného původu. S ohledem na počet chráněných označení, kterých se tato možnost může týkat, by byl dopad do veřejných financí více než zanedbatelný.

7.4.3. Přímá žádost o mezinárodní zápis

Přinejmenším dočasně je nejasné, zda-li Česká republika umožní svým oprávněným ze zápisů označení nezemědělských výrobků podat žádost přímo. Jak jsem již uvedl shora ([kapitola](#)

[5.3.3.4.2.](#)), důvodem této nejasnosti je skutečnost, že dosud nebylo publikováno úřední oznámení Ministerstva zahraničí o přistoupení ČR k Ženevskému aktu a k jeho vstupu v platnost pro ČR ke dni 2.9.2022. Zdroj nejistoty bude odstraněn provedením publikace.

Na Slovensku žádná taková pochybnost není, protože SR dosud nepřistoupila k [ŽA](#) a Lisabonská dohoda (ve znění před [ŽA](#)) přímé podání žádosti neumožňuje.

7.4.4. Odlišné charaktery unijní a české národní úpravy - zamýšlená dočasnost národní úpravy?

Nelze odhlédnout ani od rozdílného charakteru unijních úprav a národních úprav (české i slovenské) - pokud jde o uplatňování práv a legitimních zájmů. Na národní úrovni (ČR i SR) pro řízení o vnitrostátních zápisech chybí instituty umožňující účastenství soukromých osob (odlišných od žadatele) při obraně subjektivních práv a legitimních zájmů (nejčastěji hospodářských).

Instituty, které jsou v unijní úpravě upraveny jako námitkové důvody, jsou v národní úpravě (ČR i SR) pojaty jako překážky bránící zápisu, přičemž úprava námítky jako právního institutu pro tento případ absentuje. To vede k tomu, že oprávněná osoba se může na úřad obrátit pouze s podnětem či peticí, nemá ovšem procesní práva účastníka. Na tomto místě se naplno projevuje absence harmonizace práva označení zeměpisného původu - v porovnání např. s úpravou známkovou.

Kromě toho - úprava v ZOPZO22 se v detailech odlišuje od úpravy unijní také pro řešení některých konfliktů mezi označeními a ochrannými známkami. Znamka není normována jako námitkový důvod - její existence je přeci překážkou. V detailu se úpravy odlišují. Národní překážka spočívá v existenci totožné známky pro totožné výrobky - což prakticky limituje překážky na známky slovní.¹⁴³ Přitom dopad známky na veřejnost (ve smyslu „pověsti a proslulosti známky“ dle unijních nařízení) jsou irelevantní. V právu EU jde o námitkový důvod a příslušný orgán (Komise, v budoucnu možná pro GICIP i EUIPO) může jednak zvážit případný dopad a nejen legitimní zájem vlastníka známky, ale také objektivně její působení na veřejnost. Formální druh starší známky však není limitující. Pro některé případy je povolena také koexistence. Všechna tato pravidla se uplatňují nejen v nařízeních upravujících ochranu označení v EU, ale také v čl. 10 [N\(EU\)2019/1753](#) pro poskytnutí či odmítnutí poskytnutí účinků mezinárodního zápisu označení pro EU.

Při aplikaci práva označení zeměpisného původu i práva známkového existují instituty námitek (včetně důvodů, lhůt, postupů pro projednání atd.). U známek EU unijní zákonodárce přímo normuje sporná řízení (o námítkách, o zrušení, o neplatnosti) i opravné prostředky. V předpisech práva označení zeměpisného původu jsou postupy částečně odlišné (např. povinné jednání mezi žadatelem a namítatelem pro případ podání námitek proti zápisu) a směřující k prosazení spíše konsensuálních řešení. Přesto sporný charakter není zcela popřen

Oproti tomu národní úprava označení zeměpisného původu (ČR i SR) zůstává plně pozitivistickým správním řízením se všemi z toho vyplývajícími důsledky - např. (teoreticky) i s odpovědností státu za nezákonné rozhodnutí a nesprávný úřední postup. Tato rizika by mohla být zavedením institutu námitek eliminována.

¹⁴³ SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Aktuální otázky označení původu a zeměpisných označení*. In *ASPI, LIT215646CZ*. S.8

7.4.5. Vypuštění institutu specifikace z české úpravy místo jejího plného zavedení - oproti obecnému zavedení v SR

Český zákonodárce si při přijímání zákona 215/2022 Sb. stanovil minimalistické cíle a neměl ambici přiblížit národní úpravu evropsko-unijním úpravám nad rámec dosažení nutné kompatibility národního ZOPZO s unijními nařízeními - především s [N\(EU\)2019/1753](#). Jinak by totiž nedošlo k vypuštění ustanovení o specifikaci (národního) označení pro obsolentnost, ale naopak k vypuštění dosavadního omezení specifikace jen na vybrané produkty (v podstatě zemědělské výrobky a potraviny).

Neexistence institutu specifikace v národní úpravě nevede k nesouladu s unijními úpravami, neboť tyto mají vlastní úpravy specifikací. Může však vést k obtížné vymahatelnosti práv z označení nezemědělských výrobků chráněných národními zápisy - protože nejsou-li známy (a veřejně zpřístupněny) vlastnosti výrobků s chráněnými označeními, nelze prakticky odlišit výrobek s oprávněným označením od padělku.

Z hlediska možnosti zápisů zahraničních označení nezemědělských výrobků do tuzemského rejstříku pak absence institutu specifikace v národní úpravě může vést k nemožnosti odmítnout podmínky ochrany pro nedostatek důkazu o kvalitativním spojení mezi výrobkem a produkční oblastí (a činiteli v ní působícími).

Vypuštění specifikace z národní úpravy je tak i proti nejnovějším trendům - očekávání zavedení unijní ochrany zeměpisných označení řemeslných a průmyslových výrobků (GICIP) - viz. [kapitola 4.3](#). Dojde-li k přijetí nařízení GICIPR, bude problém s obtížnou konverzí dosavadních národních označení původu a zeměpisných označení řemeslných a průmyslových výrobků v unijní GICIP. Bez řádně zpracované specifikace to s největší pravděpodobností nebude možné.

Dle mého názoru vypuštění specifikace neprospívá k ochraně zájmů producentů výrobků s chráněnými označeními ani k ochraně jiných výrobků. Problém by mohl být vyřešen novelizací zákona poměrně snadno. Český zákonodárce však zřejmě očekává přijetí unijní úpravy GICIPR a marginalizaci významu národního zákona.

Na tomto místě je třeba poznamenat, že slovenský zákonodárce zřejmě takový vývoj neočekával a povinnou specifikaci v zákoně upravil.

7.4.6. Přechodná vnitrostátní ochrana - odlišné přístupy v ČR a SR

Posledním institutem, který chci uvést v tomto závěru, je přechodná vnitrostátní ochrana. Přístup českého zákonodárce a slovenského zákonodárce jsou zcela odlišné. Zatímco slovenský zákonodárce tento institut do národního zákona vtělil a po úspěšné vnitrostátní fázi řízení (ve věci zápisu označení ZVP, vína nebo lihoviny) přechodnou vnitrostátní ochranu SR ex lege poskytuje, český zákonodárce tento institut považuje zřejmě za zbytečný. Jinak si nelze vysvětlit, že při novelizaci ZOPZO k jeho zakotvení do národní úpravy nedošlo.

Použité zdroje

Monografie

1. CALBOLI, Irene - LOON, Ng-Loy Wee (eds.) *Geographical Indications at the Crossroads of Trade, Development, and Culture. Focus on Asia-Pacific*. Cambridge : Cambridge University Press, 2017
2. ČERNÝ, Michal. *Používání ochranných známek a chráněných označení k ověření vlastností výrobků ve státech střeoevropského prostoru (Česko, Slovensko, Rakousko, Polsko, Maďarsko, Itálie, Slovinsko, Chorvatsko)*. 2.doplňené a přepracované vydání. Prostějov : Michal Černý, 2018. Dostupná on-line na adrese: <http://www.michalcerny.net/MC-Mono18FV.pdf>
3. ČERNÝ, Michal - HAZUCHA, Branislav - PRCHAL, Petr - MACKO, Lukáš - ROMANOVÁ, Renáta. *Bezkontaktní výzvy v právu duševního vlastnictví (2021)*. Prostějov : Michal Černý, Ph.D., 2021. Dostupná on-line na adrese: <http://www.michalcerny.net/eBoox/VOPD21/VOPD21.pdf>
4. ČERNÝ, Michal - PRCHAL, Petr - ADAMOV, Norbert - KOPCOVÁ, Martina. *Výzvy v právu duševního vlastnictví (MMXIX)*. Olomouc : Iuridicum Olomoucense, 2019. Dostupná on-line na adrese: <http://www.michalcerny.net/UP19PDV-FV.pdf>
5. DEMENDECKI, Tomasz - NIEWEGOWSKI, Adrian - SITKO, Joanna Jowita - SZCZOTKA, Jerzy - TYLEC, Grzegorz. *Prawo własności przemysłowej. Komentarz Lex*. Warszawa : Lex, 2015.
6. GANJEE, Dev. *Relocating the Law of Geographical Indications*. Cambridge : Cambridge University Press, 2012
7. KELBLOVÁ, Hana. *Zeměpisná označení výrobků a jejich právní ochrana*. Praha : Wolters Kluwer, 2015
8. KOUKAL, Pavel. *Autorské právo, public domain a lidská práva*. Brno : Masarykova univerzita, 2019
9. MANTROV, Vadim. *EU Law on Indications of Geographical Origin*. Cham : Springer, 2014
10. O`CONNOR, Bernard. *The Law of Geographical Indications*. London : Cameron May, 2007
11. TÝČ, Vladimír - CHARVÁT, Radim. *Zeměpisná označení v mezinárodních smlouvách a v právu Evropské unie*. Praha: Leges, 2016
12. ZAPPALAGLIO, Andrea. *The Transformation of EU Geographical Indications Law. The Present, Past a Future of the Origin Link*. Oxon/New York : Routledge, 2021
13. ZDVIHALOVÁ, Martina a kolektiv. *Práva na označení v kontextu s evropskou úpravou*. Praha : Wolters Kluwer, 2018

Odborné články a příspěvky ve sbornících

14. ALMEIDA de, Alberto Ribeiro: *Geographical Indications Versus Trade Marks and Generic Terms: The US-China Agreement*. In *IIC - International Review of Intellectual Property*, (2020) 51, 3. S. 277-281
15. ČERNÝ, Michal. *2021: Champagner sorbet stáhněte z prodeje, protože Champagne netvoří podstatnou složku produktu ... ale on už se stejně neprodával ...* In *Duševné vlastnictví*,

- 2021, 3-4. S.39-43. Dostupné on-line (Open Access): https://www.indprop.gov.sk/swift_data/source/pdf/casopis_dusevne_vlastnictvo/2021/03/eDV_2103_04.pdf
16. ČERNÝ, Michal. 2021: *Rozsudek Soudního dvora C-490/19 Morbier - zásah do chráněného označení napodobením vzhledu výrobku bez výslovného uvedení samotného označení; referenční prvek a rozlišovací vlastnost*. In *Duševné vlastnictvo*, 2021, 3-4, S.44-51. Dostupné on-line (Open Access): https://www.indprop.gov.sk/swift_data/source/pdf/casopis_dusevne_vlastnictvo/2021/03/eDV_2103_04.pdf
17. ČERNÝ, Michal. *Informace ze světa označení původu a zeměpisných označení: První sady unijních označení k mezinárodní ochraně podle Ženevského aktu* In *Duševné vlastnictvo*, 2021, 3-4, S.52-55. Dostupné on-line (Open Access): https://www.indprop.gov.sk/swift_data/source/pdf/casopis_dusevne_vlastnictvo/2021/03/eDV_2103_04.pdf
18. ČERNÝ, Michal. *Komentář rozhodnutí Soudního dvora C-432/18 (Aceto Balsamico di Modena)* In *Duševné vlastnictvo*, 2020, 2, S.21-25
19. ČERNÝ, Michal. *Komentář rozsudků Soudního dvora ve věcech označení původu a zeměpisných označení (Rozsudků týkajících se nedovolených připomenutí (jiným slovním výrazem), připomenutí spočívajících v grafických prvcích a významu celkového kontextu, použití grafických prvků obvykle spojovaných s produkčním regionem na výrobcích nevyhovujících specifikaci chráněného označení, ochraně dílčích (nezeměpisných) prvků chráněného názvu označení*. In JANOVEC, Michal - POHL, Jakub - ZAHRADNÍČKOVÁ, Marika - MALÝ, Jan - ŠÍP, Josef - FERFECKÝ, Jan (eds.): *COFOLA 2020*. Brno : Masarykova univerzita, 2020. S.229-265. Celý sborník je volně dostupný na adrese: <https://www.law.muni.cz/sborniky/cofola/2020/cofola2020.pdf>
20. ČERNÝ, Michal. *Prosazení a jeho význam v právu označení zeměpisného původu*. In *Košické dni súkromného práva. Pocta profesorovi Vojčíkovi. (MOLNÁR, Peter - KOĽVEKOVÁ, Viktória - KUŠNÍRIKOVÁ, Miroslava - ROMANOVÁ, Renáta - MACKO, Lukáš. eds.)* Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, 2022. ISBN 978-80-8129-138-8 (print). S. 365-381. Také dostupná on-line na adrese: <https://unibook.upjs.sk/img/cms/2022/pravf/kosicke-dni-sukromneho-prava-iv.pdf>
21. ČERNÝ, Michal. *Význam judikatury v právu zeměpisných označení a tradičních označení* In CHARVÁT, Radim - KOUKAL, Pavel - TOMÁŠKOVÁ, Eva - VEČERKOVÁ, Eva - JANOVEC, Michal (eds.) *COFOLA 2019. Část IV. - Firemní právo a další práva na označení, právní a ekonomické souvislosti*. Brno : Masarykova univerzita, 2019. S.26-71. Celý sborník je volně dostupný na adrese: <http://cofola.law.muni.cz/dokumenty/50358>
22. ČERNÝ, Michal *Zeměpisná ochranná známka („EMMENTALER“) jako nástroj opětovného prosazení ochrany označení výrobku zvláštních vlastností?* In RONOVSÁ, Kateřina - HAVEL, Bohumil - LAVICKÝ, Petr a kol. *Pocta prof. Janu Hurdíkovi k 70. narozeninám. Základní otázky života, práva a vůbec ...!* Brno : Masarykova univerzita, 2021. Kniha je vedle tištěného vydání dostupná také elektronicky on-line na adrese: <https://science.law.muni.cz/knihy/monografie/ronovska-pocta-hurdikovi.pdf>
23. ČERNÝ, Michal. *Změny v právu označení zeměpisného původu v důsledku vstupu Ženevského aktu v platnost, Nařízení (EU) 2019/1753 a Brexitu*. In *Duševné vlastnictvo*, 2021, 1. S.6-29

24. SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Aktuální otázky označení původu a zeměpisných označení*. In *ASPI, LIT215646CZ*
25. TELEC, Ivo. *Některé zásadní otázky práva na označení zeměpisného původu výrobků*. In *Právní rozhledy*, 2016, 1
26. ZAPPALAGLIO, Andrea. *The Debate Between the European Parliament and the Commission on the Definition of Protected Designation of Origin: Why the Parliament Is Right*. In *IIC*, 2019, 50.

Odborné články na elektronických portálech

27. SCHIAVETTI, Davide F. *European Union: Geographical Indications In The EU: A Step Forward In The Protection Of Traditional Artisanal Skills*. In [mondaq.com](https://www.mondaq.com) (13.07.2022). Dostupné on-line na adrese: <https://www.mondaq.com/unitedstates/trademark/1211222/geographical-indications-in-the-eu-a-step-forward-in-the-protection-of-traditional-artisanal-skills>
28. SCHIAVETTI, Davide F. *Geographical Indications in the EU: A Step Forward in the Protection of Traditional Artisanal Skills*. In *RFEMerge* (11.07.2022). Dostupné on-line na adrese: https://www.rfemerge.com/2022/07/11/geographical-indications-in-the-eu-a-step-forward-in-the-protection-of-traditional-artisanal-skills/?utm_source=Mondaq&utm_medium=syndication&utm_campaign=LinkedIn-integration In [JDSUPRA.com](https://www.jdsupra.com) (12.07.2022), dostupné on-line na adrese: <https://www.jdsupra.com/legalnews/geographical-indications-in-the-eu-a-9482628/>

Právní předpisy

29. [Listina základních práv Evropské unie](#)
30. [Nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2019/1753 ze dne 23. října 2019 o opatřeních Unie po jejím přistoupení k Ženevskému aktu Lisabonské dohody o označeních původu a zeměpisných označeních](#)
31. [Nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2021/2117, kterým se mění nařízení \(EU\) č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty, nařízení \(EU\) č. 1151/2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin, nařízení \(EU\) č. 251/2014 o definici, popisu, obchodní úpravě, označování a ochraně zeměpisných označení aromatizovaných vinných výrobků a nařízení \(EU\) č. 228/2013, kterým se stanoví zvláštní opatření v oblasti zemědělství ve prospěch nejvzdálenějších regionů Unie](#)
32. [Nařízení \(EU\) 2019/787 ze dne 17. dubna 2019 o definici, popisu, obchodní úpravě a označování lihovin, používání názvů lihovin v obchodní úpravě a při označování jiných potravin, ochraně zeměpisných označení lihovin, používání lihu a destilátů zemědělského původu při výrobě alkoholických nápojů a o zrušení nařízení \(ES\) č. 110/2008](#)
33. [Nařízení \(EU\) 251/2014 o definici, popisu, obchodní úpravě, označování a ochraně zeměpisných označení aromatizovaných vinných výrobků a o zrušení nařízení Rady \(EHS\) č. 1601/91](#)
34. [Nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují nařízení Rady \(EHS\) č. 922/72, \(EHS\) č. 234/79, \(ES\) č. 1037/2001 a \(ES\) č. 1234/2007](#)

35. [Nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) č. 1151/2012 ze dne 21. listopadu 2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin](#)
36. [Nařízení \(EU\) 2017/1001 o ochranné známce Evropské unie](#)
37. [Rozhodnutí Rady \(EU\) 2019/1754 o přistoupení Evropské unie k Ženevskému aktu Lisabonské dohody o označení původu a zeměpisných označení](#)
38. [Směrnice \(EU\) 2015/2436, kterou se sbližují právní předpisy členských států o ochranných známkách](#)
39. [Smlouva o fungování Evropské unie](#)
40. [Smlouva o Evropské unii](#)
41. [Společný prováděcí řád Lisabonské dohody a Ženevského aktu](#)
42. [Ženevský akt Lisabonské dohody o ochraně označení původu a zeměpisných označení](#)
43. (Česko) Zákon č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele
44. (Česko) Zákon č. 215/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 452/2001 Sb.
45. (Česko) Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích
46. (Slovensko) [Zákon č. 469/2003 Z.z., o označeniach pôvodu výrobkov a zemepisných označeniach výrobkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov](#)
47. (Slovensko) [Zákon č. 83/2021 Z.z., kterým se mění zákon č. 469/2003 Z.z.](#)
48. (Slovensko) [Zákon č. 145/1995 Z.z., o správních poplatcích](#)
49. (Slovensko) [Nařízení vlády R.S. č. 195 \(část.4/1999 U.I.\) o zeměpisném označení Lipicanec](#)

Rozhodnutí a stanoviska Soudního dvora EU, žaloby a stanoviska Generálního advokáta EU

50. Obsah spisu Soudního dvora - stanovisko Generálního advokáta ve věci [C-24/20 Komise v. Rada](#) (ze dne 29.05.2022)
51. Obsah spisu Soudního dvora - žaloba ve věci [C-24/20 Komise x Rada](#) (ke dni 04.01.2020)
52. [Posudek Soudního dvora 2/15 \(posudek vydaný na základě čl. 218 odst. 11 SFEU ve vztahu k Dohodě mezi Evropskou unií a Singapurskou republikou\)](#)
53. [Rozsudek Soudního dvora C-478/07 \(Budějovický Budvar x Rudolf Amersin\)](#)
54. [Rozsudek Soudního dvora C-389/15 \(Komise x Rada\)](#)
55. [Rozsudek Soudního dvora C-56/16 \("Porto"\)](#)
56. [Rozsudek Soudního dvora C-783/19 \(„Champanillo“\)](#)

Úřední věstníky nebo rejstříky a databáze údajů z nich

57. [\(EUIPO\) Databáze GView](#)
58. [\(Evropská Komise\) Databáze e-Ambrosia](#)
59. Obsah [Bulletin du Système de Lisbonne Les Appellations d' Origine et Indications Géographiques/Bulletin Les Appellations d' Origine](#) - v rozsahu čísel odkazovaných v textu
60. [\(ÚPV ČR\) Databáze údajů z rejstříku označení původu a zeměpisných označení](#)
61. [\(ÚPV SR\) Úředně publikovaný seznam označení původu výrobků a zeměpisných označení výrobků chráněných zápisem do slovenského rejstříku](#)
62. (UPRP PL) [WYSZUKIWARKA PROSTA](#)
63. (WIPO) [Databáze Lisbon Express](#)

Legislativní návrhy aktů EU

64. Anonymous (Komise). *COM(2022) 174 final 2022/0115 (COD). Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on geographical indication protection for craft and industrial products and amending Regulations (EU) 2017/1001 and (EU) 2019/1753 of the European Parliament and of the Council and Council Decision (EU) 2019/1754*. Dostupné on-line na adrese: <https://assets.gov.ie/227995/7aa3b445-3244-4fa8-874f-e68d1a9e6560.pdf>

Právní předpisy zrušené

65. Zákon č. 132/1989 Sb. o ochraně práv k novým odrůdám rostlin a plemenům zvířat

Ostatní zdroje

66. Anonymous (Komise). *Otázky a odpovědi: Nařízení o zeměpisných označeních řemeslných a průmyslových výrobků*. (13.04.2022). Dostupné on-line na adrese: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/QANDA_22_2407

67. Anonymus (European Sources Online). *Proposal for a Regulation on geographical indication protection for craft and industrial products and amending Regulations (EU) 2017/1001 and (EU) 2019/1753 and Council Decision (EU) 2019/1754*. Dostupný on-line na adrese: <https://www.europeansources.info/record/proposal-for-a-regulation-on-geographical-indication-protection-for-craft-and-industrial-products-and-amending-regulations-eu-2017-1001-and-eu-2019-1753-and-council-decision-eu-2019-1754/>

68. Anonymous (kremlin.ru) *Law on Russian Federation's accession to Geneva Act of Lisbon Agreement on Appellations of Origin and Geographical Indications*. 30.12.2021. Dostupné on-line na adrese: <http://en.kremlin.ru/acts/news/67494>

69. Anonymous (Poslanecká sněmovna PČR). *76. USNESENÍ výrobu pro evropské záležitosti z 12.schůze ze dne 22. června 2022 k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o ochraně zeměpisných označení řemeslných a průmyslových výrobků a o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1001 a (EU) 2019/1753 a rozhodnutí Rady (EU) 2019/1754 /kód Rady 8205/22, KOM(2022) 174 v konečném znění/*. (22.06.2022). Dostupné on-line na adrese: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10833-2022-INIT/X/pdf>

70. (Vláda ČR). *Důvodová zpráva k zákonu 215/2022 Sb.* Dostupná na adrese: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=205100>

a konečně souhrnně pak také další akty či dokumenty, které jsou uvedeny v textu tohoto příspěvku s vyznačeným odkazem nebo jeho poznámkovým aparátu.

Není-li v této práci uvedeno specificky jinak, pak každý dílčí zdroj použit k datu, ke kterému je finalizován text této práce.